CARRER 105

MARÇ 2008
WWW.FAVB.CAT

FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE VEÏNS I VEÏNES DE BARCELONA

Treballar a Barcelona

DOSSIER, pàgina 15

OMBLAU TOPEM

Més enllà de l'AVE, Sant Andreu-Sagrera vol diners per als barris

A l'espera que la moció de censura sobre el traçat de l'AVE entre Sants i Sagrera tiri o no endavant, les plataformes i associacions de veïns de la Sagrera i Sant Andreu mantenen les seves reclamacions. La principal és saber si el cost de l'obra es repercutirà en el procés d'adequació de l'entorn de l'estació

JORDINA TARRÉ

Des que el 1996 es va modificar el Pla General Metropolità a la zona, les entitats veïnals han reclamat un procés participatiu que s'ha dut a terme a mitges i després de molt gruar. Quatre comissions formades per entitats veïnals i membres de l'Ajuntament que dividien l'arribada de l'AVE en tres trams i una comissió global, però en les quals no es posava en comú allò que pensaven a banda i banda de les vies, és a dir, el districte de Sant Andreu, on hi anirà la nova estació, i el districte de Sant Martí.

Gairebé 12 anys més tard diuen des de l'AV de Sant Andreu de Palomar que "sembla que l'Ajuntament pagarà els tècnics que s'havien reclamat per ajudar els veïns a entendre el pla". I, el més destacat, "els veïns d'una i altra banda de les vies, districte de Sant Andreu i districte de Sant Martí, es podran reunir plegats en una mateixa comissió" per tal de posar en comú les demandes que han de suturar la ferida territorial provocada pel llit de vies. Però es tracta d'una participació veïnal dura, desgastadora i que fins ara no s'ha tingut en compte.

Situats en el context i deixant a banda l'arribada del tren i les picabaralles polítiques a tots els nivells, ara un dels punts calents del debat per part dels veïns és com es durà a terme l'adequació de l'entorn de la nova estació Sant Andreu- Sagrera. En principi, l'únic al·licient que es veu com a infraestructura. Però si els pressupostos en general en aquest país mai no són clars, el de l'AVE encara presenta més punts foscos. A mesura que han anat passant els mesos i la xarxa ferroviària catalana ha posat en primer terme els dèficits acumulats al llarg d'anys i de governs, totes les mancances pressupostàries s'han carregat al pressupost d'on penja el Pla Sant Andreu – La Sagrera i els aprofitaments urbanístics. La qual cosa vol dir que és gairebé impossible saber del cert de quants diners es disposarà i com els distribuirà Barcelona Sagrera Alta Velocitat. L'adequació de l'entorn de l'estació Sant Andreu-Sagrera, la seva qualitat, depenen totalment de la quantitat de diners que s'hi destinin, senyalen des de les entitats veïnals de Sant Andreu i la Sagrera.

DANI CODINA

La incògnita de la Sagrera

L'AVE ja ha arribat a Sants, però queda molt per a la Sagrera. Barcelona Sagrera Alta Velocitat, S.A., entitat gestora de les obres del Pla Sant Andreu-Sagrera, està formada per l'administració central en un 50%, un 25% més l'Ajuntament de Barcelona i un altre 25% la Generalitat de Catalunya. Aquesta entitat, ubicada des del 2004 al centre Pallach de Sant Andreu, no ha fet públic cap pressupost per fer l'obra.

Un AVE electoral

Ara mateix, i fins que estiguin passades les eleccions generals, ningú no pot posar la mà al foc assegurant si hi haurà estació i adequació de l'entorn.

En canvi, el tren arriba a Barcelona, o no, sense tenir en compte les persones, segons l'AV de la Sagrera. Així es desprèn del Pla de Millora Urbana de l'entorn que preveu la construcció de 2.000 habitatges però no els equipaments necessaris per a aquesta població. A la falta d'equipaments previstos, cal sumar-hi, a més, la ja existent. Els convenis i acords firmats per les tres administracions el 2002 i el 2004, a més, fan que "la construcció d'aquests habitatges serveixi per finançar l'obra". I amb els diners de les plusvàlues dels pisos que comprin els veïns d'aquests barris es pagarà el cobriment de les vies i l'adequació de l'entorn, tant de la Sagrera com de Sant Andreu.

Tant els veïns de la Sagrera com els de Sant Andreu coincideixen a senyalar que "una de les principals deficiències del pla d'adequació és la mancança d'equipaments". Per això mateix, cada una de les entitats va presentar les seves propostes al respecte al districte de Sant Andreu, qui fins ara tutelava el procés participatiu: només s'ha acceptat una esmena dels veïns de la Sagrera, fora de termini.

El problema de la mobilitat

Ens trobem al davant d'una falta de previsió sobre la visió global de Barcelona que no sembla que hagi millorat a parer dels veïns d'aquests barris. Sobretot si ens fixem en la mobilitat prevista en el pla d'adequació, tal com senyala Genís Pascual, president de l'AV de Sant Andreu de Palomar. "En paral·lel a les vies hi volen construir unes rondes semisoterrades que poden arribar a concentrar 75.000 vehicles al dia, comptant només la mobilitat generada per la nova activitat de l'entorn, i que serviran per crear una nova entrada i sortida a Barcelona que surti del Nus de la Trinitat i desemboqui pràcticament a Glòries".

La mobilitat és el que més rau genera entre els veïns de Sant Andreu. Per això mateix la plataforma veïnal constituïda per les associacions del barri i de la qual formen part representants veïnals de tot el districte, ha dedicat l'últim any a assessorar-se sobre aquest fet amb experts independents. Les seves anàlisis han presagiat els pitjors au-

Els trens que arribin a la Sagrera ho faran sota el nou modernisme del pont de Calatrava i tocant la torre Agbar, una imatge que intentarà amagar l'especulació generada pel cobriment de les actuals vies

FOTOS: ANNA CARLOTA CATHERINA AZÓN

Manca d'inversió i model de ciutat

GENÍS PASCUAL
PRESIDENT DE L'AV DE SANT ANDREU DE PALOMAR

El desembre passat va fer onze anys de l'aprovació del Pla Sant Andreu-Sagrera. Aquesta modificació de PGM requalifica, a l'entorn de la futura estació de l'AVE de la Sagrera, sòl industrial, ferroviari i militar en residencial, equipaments, espai públic, entre altres (com el destinat a l'edifici d'oficines dissenyat per Frank Gehry). El 2004 es va realitzar una nova modificació al PGM en aquest àmbit, principalment sobre el sòl ferroviari, i es va crear l'empresa Barcelona Sagrera Alta Velocitat SA, participada per les tres administracions i encarregada de desenvolupar el projecte ferroviari i els àmbits de planejament derivat associats. A Sant Andreu hem vist el 2006 una nova modificació a les Casernes, que al seu torn van augmentar considerablement el sostre residencial.

La majoria de l'espai públic previst es realitzarà sobre la cobertura de l'actual platja de vies, configurant el futur "parc" més gran de Barcelona. De tota aquesta obra, fruit de l'arribada d'una infraestructura de connexió ferroviària de l'Estat amb Europa com l'AVE, l'única aportació econòmica directa de l'administració servirà per pagar les vies. La construcció del calaix de cobertura i la seva posterior urbanització es paga amb els aprofitaments urbanístics generats de la gestió del sòl que hi tenen l'Estat, la Generalitat i l'Ajuntament.

La falta d'inversió que té aquest planejament ha estat reiteradament denunciada per la nostra Associació que, mitjançant la campanya Sant Andreu x Viure, fa anys que realitza mobilitzacions (pancartes als balcons, manifestacions, cassolades als plenaris, recollida de signatures, etc.) Entenem que no és només una qüestió de gestió dels recursos públics sinó també de model de ciutat: la manca d'inversió directa obliga a rebutjar totes aquelles alternatives que podrien ser idònies, però no generen prou recursos.

Així, creiem per exemple que s'impossibiliten dues qüestions bàsiques: aprofitar una de les últimes grans quantitats de sòl públic que té Barcelona per fer créixer la bossa d'habitatge protegit, i garantir la qualitat constructiva i urbanística de l'espai públic generat per la cobertura

PASSA A LA PÀGINA 4

guris, ja que efectivament Barcelona té un problema de mobilitat, el Nus de la Trinitat no és suficient per gestionar tot el trànsit que entra i surt de Barcelona i les propostes de l'Ajuntament van dirigides a construir més carreteres. En aquest cas unes rondes sense semàfors fins al nou centre de Barcelona, Glòries, on tampoc no hi caben ja més cotxes. I, tal com senyalen els experts, a més carreteres més trànsit.

De fet, en aquesta zona de Barcelona allò més ben valorat pels veïns era el procés d'adequació que s'havia de dur a terme a la zona, a l'entorn de la nova estació. Una adequació necessària de fa temps per a una àrea de Barcelona, els districtes de Sant Martí i de Sant Andreu, clarament depauperada arran dels 80's i 90's amb la marxa de les indústries que fins ara havien estat el motor d'aquesta part de Barcelona, la més obrera.

Ara s'havia presentat l'excusa perfecta. Una estació i un pressupost per arreglar l'entorn, o així s'havia venut als veïns, però a jutjar per la quantitat d'habitatges que s'hi volen fer sembla que el pressupost no és tan gran i que la futura adequació tampoc no serà cap salt qualitatiu: sona més a peixet perquè ningú atabali més sobre la necessitat o no de la futura línia de tren d'alta velocitat, s'entén que poc demandada pels veïns de la zona.

El cobriment de les vies

Un altre element inquietant en el controvertit pla d'adequació és el cobriment de les vies. Es farà? No es farà? Es mig farà? Els dubtes hi són com el primer dia malgrat que l'esperança no és perd mai. Tot dependrà dels diners que s'hi destinin. Si ja hem comentat que els veïns sospiten que es construiran massa habitatges lliures per finançar l'obra per manca de pressupost, tampoc sembla que hi hagi prou pressupost per fer un cobriment total que garanteixi la sutura definitiva del llit de vies. Fins ara, l'Ajuntament ha presentat diverses projeccions on el cobriment es fa amb llosa. Un sistema que, sense una bona inversió, no permet plantar-hi res, només adherir un nombre limitat de jardineres.

Els veïns de la Sagrera miren especialment dolguts el desenvolupament dels esdeveniments, i així ho fan notar en un manifest. "L'adequació de l'estació era i esperem que sigui una oportunitat perquè aquesta vegada es millori el barri. Si fins ara les Olimpíades i el Fòrum havien passat per alt la Sagrera, l'AVE pot garantir l'oportunitat".

L'Administració té un pla

Segons dades extretes dels plànols publicats i aprovats des del 2004 en referència al pla Sant Andreu-Sagrera, el problema de circulació comú a tot Barcelona tindrà una vàlvula de sortida i entrada just a Sant Andreu. La voluntat de les administracions, segons un pla anomenat "Picasso" penjat a la web de Barcelona Regional, és que Sant Andreu es converteixi en un corredor, una via ràpida gegant, que canalitzi els vehicles, grans i petits, que volen sortir i entrar ràpid a Barcelona. Un projecte que no va acompanyat d'un pla de millora del transport públic.

El pla no escolta el barri

AA.VV. DE LA SAGRERA

La Sagrera porta molts anys esperant l'arribada de l'AVE. Les grans operacions que han millorat Barcelona (Olimpíades i Fòrum) varen ignorar aquesta part de la ciutat. Tot i que l'administració reconeixia les nostres mancances, durant els darrers anys les inversions realitzades a la Sagrera han estat mínimes: totes les inversions futures estaven condicionades a l'arribada de l'AVE. Davant les nostres demandes l'administració convertia aquesta operació urbanística en la resposta a totes les nostres necessitats. I vam esperar el tren.

Ara que veiem que a la fi es concreta la planificació, el resultat no és l'esperat. Sota el nostre criteri, el Pla de Millora Urbana (PMU) de l'entorn Sagrera és una gran operació econòmica, que té com a objectiu principal el finançament de bona part del soterrament de l'AVE des del Nus de la Trinitat fins al pont de Calatrava, a partir de la generació d'un sostre residencial i de serveis. Les plusvàlues del PMU doncs, serviran per estalviar uns diners que les administracions no hauran d'invertir, enlloc de revertir en els beneficis que el barri tan llargament ha esperat.

L'elevada quantitat prevista de sostre amb aprofitament econòmic no deixa espai físic per a altres usos del tot imprescindibles i dóna com a resultat una zona molt densificada, sense serveis ni espai públic suficients.

> Les plusvàlues estalviaran diners a les administracions en compte de revertir en els beneficis que el barri tant ha esperat

El nou Pla ni tan sols incorpora els equipaments, zones verdes i habitatge protegit necessaris per dotar d'unes condicions mínimes la gran quantitat de població nouvinguda que aquesta operació atraurà, i per tant es pot empitjorar la situació actual d'un barri ja molt deficitari.

El Pla tampoc no contempla el cobriment de les vies a l'entorn del pont de Calatrava, i no garanteix que la zona coberta ofereixi l'aspecte de gran pulmó verd urbà i arribi a ser el famós parc lineal.

D'altra banda, els equipaments planificats ja existeixen actualment, o bé són part de les actuals deficiències del barri, que temps enrere ja varen ser transmeses als responsables municipals. Els equipaments que no tenen cabuda dins la zona edificada se situen a sobre de la cobertura de les vies, on només podrà haver-hi pistes esportives.

El model de mobilitat que es planteja té com a eix fonamental l'accés del transport privat a l'estació, fet que suposa un greuge per a un barri que ja està travessat per una via com la Meridiana.

Durant tot aquest procés hem mantingut molts contactes amb l'administració, però el procés participatiu desenvolupat per l'ajuntament fins ara ha estat purament formal. No s'ha volgut tenir en compte la veu del barri, ja que s'han rebutjat totes les al·legacions que hem presentat.

Tot just ara, gràcies a la mobilització veïnal que hem començat, l'administració ha començat a fer-nos propostes de millora sobre aquesta base ja aprovada, que esperem que es concretin per escrit per poder establir una negociació. També s'està obrint un procés participatiu a nivell dels dos districtes afectats, amb tècnics que assessoraran les entitats. Però aquest procés arriba un cop la majoria de la planificació del Sant Andreu Sagrera ja està aprovada.

Oposició amb reflexió

L'oposició al Pla per part dels veïns de la Sagrera no és deguda a l'augment de població a causa de l'operació immobiliària. Des del barri sempre es va acceptar que els problemes derivats de l'operació quedarien compensats per les noves dotacions d'equipaments, zones verdes i habitatges de protecció pública a més de la creació de centralitat que mancava al barri. El que no és acceptable és que això es faci en detriment de la població ja resident i sense oferir unes condicions que es puguin considerar mínimes per als veïns que vindran. Juntament amb l'Associació de Veïns, totes les entitats del barri, aplegades al Consell d'Entitats, rebutgen aquest Pla i en reclamen una revisió en consonància amb els criteris veïnals.

El paisatge rústic de les vores del ferrocarril ja dóna pas als edificis d'aspecte mercantil que alguns desitgen per al futur de Sant Andreu-Sagrera

FOTOS: CATHERINA AZÓN
CARTELL: ALEJANDRO MILÀ

VE DE LA PÀGINA 3

de les vies. En el cas de l'habitatge, el Pla preveia fer primer el 20% i després el 30% del sostre residencial protegit, és a dir, el mateix que obligaria a reservar el Text Refós de la Llei d'Urbanisme si tot el sector estigués gestionat per la promoció privada. Creiem que una inversió pública decidida faria augmentar significativament aquest percentatge. Durant la precampanya municipal, l'Ajuntament va fer públic un petit augment del percentatge d'habitatge protegit respecte al mínim obligatori per llei. Aquest augment l'aconsegueixen a Sant Andreu fent pujar el sostre dels edificis, però sense deixar de fer ni un sòl metre d'habitatge de mercat. Però sobretot, i el més preocupant, és que una vegada més, com es va fer a les Casernes i a la Fabra i Coats, fan pujar el percentatge d'habitatge protegit utilitzant sòl qualificat d'equipaments. Una vegada més es trenca l'equilibri del PGM entre habitatge i serveis: cada vegada més sòl i més sostre destinat a habitatge i menys sòl per solucionar les necessitats d'equipaments d'aquesta població. Això no és el que les entitats veïnals del districte estem defensant.

Pel que fa a la qualitat de la cobertura, des del seu inici ens hem anat trobant amb problemes tècnics difícils de resoldre sense una bona inversió: per baixar el nivell de les vies i que la cota de cobertura coincideixi amb la dels carrers del costat (hi ha carrers que queden de 4 a 6 metres sota la llosa de cobertura), per cobrir totes les vies (es preveuen grans extensions de vies al descobert que arriben a deixar absolutament aïllat algun tram de "parc", comunicat amb la resta només per ponts), per cobrir tots els vials segregats (p. ex. des del c/ Sant Adrià fins al Nus de la Trinitat), per posar una cobertura que resisteixi suficient terra per poder plantar arbres (en les simulacions que ha ensenyat l'Ajuntament no s'hi veu ni un sol arbre).

Per altra banda, ens trobem amb problemes de participació (que ens han fet anar fins i tot al Síndic de Greuges). Ara, per exemple, s'estan a punt d'adjudicar obres de cobertura, l'estació de Sagrera i la de Sant Andreu, i encara no hem pogut veure els seus projectes constructius, que ja són executius, i que han de detallar qüestions molt importants (com el pes que podrà aguantar la cobertura o les solucions respecte de les aigües freàtiques i aqüífers, per exemple).

Igualment no estem d'acord amb la prioritat que se li dóna al trànsit en vehicle privat. Acompanyant l'estació apareixen uns vials segregats, en alguns punts coberts i en altres en trinxera, que connectaran l'Eixample amb l'estació i amb el Nus de la Trinitat, amb una circulació diària calculada a la MPGM en uns 73.000 cotxes diaris de nova activitat, però no s'ha fet un pla de mobilitat ni s'han calculat els cotxes que puguin utilitzar aquests vials com a nova entrada a la ciutat. Per aquesta raó, juntament amb diferents AAVV de Sant Andreu, Sant Martí i l'Eixample, i altres entitats, hem fet arribar a l'administració la demanda d'estudiar la utilització d'aquests vials exclusivament per a transport públic i serveis i la reducció de les milers de places per vehicle privat previstes a l'estació de la Sagrera.

Per tant, hi ha moltes coses que queden encara per debatre i millorar en aquest planejament important per a tota la ciutat: qualsevol aportació és necessària.

Més informació:

www.urbanismedebarcelona.net/elmeucarrer/visita_virtual/area03/visita03.html

www.bcn.cat/urbanisme/exp/catala/nor/sa400a.htm

Crònica

7 El reagrupament familiar que no volem

8 Mercè Conesa, el periodismo de los sin voz

Un PAM inconcret i sense respostes

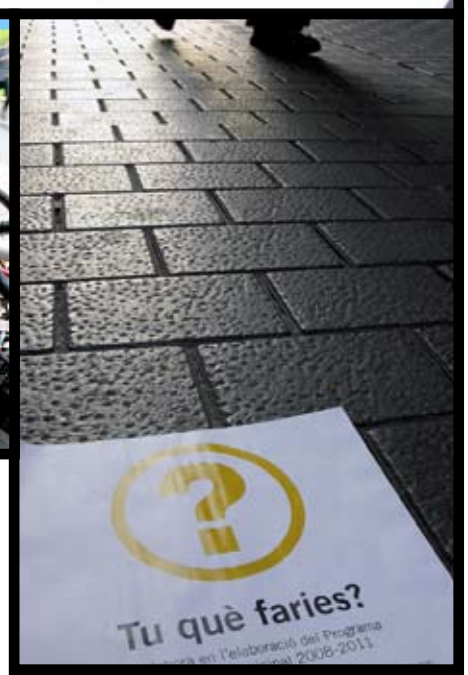

FOTOS: JOAN MOREJÓN

El full de ruta presentat per l'Ajuntament, poc detallat en temes vitals per a la ciutat, no es posarà en marxa fins a l'estiu

ALÍCIA TUDELA

Tot i que sembla que encara trigarà temps a aprovar-se en la comissió plenària de l'Ajuntament per manca de suport, el consistori ja té enllestit el Pla d'Actuació Municipal (PAM), el document que, des de fa dos mandats, ha de servir com a full de ruta per a la governabilitat. Força inconcret en alguns temes vitals per a la ciutat, el camí fins a la seva aprovació final al plenari es preveu llarg. L'equip de govern format per PSC i ICV es troba en minoria i necessita buscar el suport d'algun grup de l'oposició. A més a més, tenint en compte les eleccions generals del març, es calcula que el vist i plau definitiu a aquest document per a la seva posada en marxa no es donarà, com a mínim, fins abans de l'estiu, és a dir, un any després de les eleccions municipals.

El procés d'elaboració del PAM ha representat un moment molt important pel que fa a la participació del moviment veïnal. Les aportacions de la Favb han estat fruit de tres reunions de la junta de l'associació, una de les quals va comptar amb la presència de l'alcalde, Jordi Hereu, el tinent d'alcalde Carles Martí, el Comissionat de Participació, Ramon Nicolau, i es va ampliar a 15 persones del

S'ha desestimat la reclamació veïnal d'avaluar el compliment amb una Audiència Pública

moviment veïnal representatives del conjunt del territori. Prèviament també es va fer una consulta tipus Delphi a 30 persones de la ciutat de diversos àmbits i es van analitzar les propostes amb les associacions de veïns i veïnes. Amb tot plegat, es va elaborar un document de 470 propostes, en el qual destaca l'intent d'incorporar una visió femenina de gènere a través de l'aportació que han fet entitats com Ca la Dona.

En aquest conjunt de propostes presentades pel moviment veïnal s'ha tingut en compte l'impacte negatiu de l'ordenança municipal en els col·lectius més desafavorits. És per això que s'ha demanat la derogació de l'ordenança i el dret de vot dels immigrants que porten dos anys a la ciutat, reivindicacions que no han estat recollides pel document presentat pel govern.

En l'àrea de medi ambient, el PAM recull la reivindicació de la Favb de fixar els límits de Collserola per a la seva declaració com a parc natural. Però, en canvi, no inclou la proposta de preservar el Tibidabo amb els límits actuals sense la muntanya russa ni la talaia. D'altra banda, el consistori preveu fer un corredor verd des del Parc de la Ciutadella fins a Collserola així com reformar el Parc de les Aigües, el de l'Espanya Industrial, i el del Clot.

Al mateix temps, el PAM tampoc no recull la negativa del moviment veïnal al túnel d'Horta, al zoo marítim i als espectacles amb animals.

Pel que fa als equipa-

PASSA A LA PÀGINA 6

Participació individual? Un oxímoron!

EVA FERNÁNDEZ
PRESIDENTA DE LA FAVB

Diu l'enciclopèdia virtual *Wikipedia* que l'oxímoron consisteix en una figura literària que a través de situar junts dos conceptes oposats, pretén forçar qui llegeix a cercar, davant l'absurd, un significat metafòric. Doncs bé, per més que ens esforcem, no la hi trobem, la metàfora, més aviat ens sembla ben explícitament que es tracta d'un frau.

Quan l'Ajuntament planteja que amb la promoció de l'enviament de sms, de correus electrònics i butlletes individuals està promovent que els ciutadans "normals" també participin, en realitat està posant de manifest dos elements implícits: un, no saben què és participació (no s'han llegit els estudis que ells mateixos han encomanat) i dos, la participació col·lectiva, organitzada i amb projecte fa por, o senzillament fa... mandra!

Vol dir això que des del moviment veïnal retallem el dret d'expressió? Evidentment no! Però no volem que d'això (una opinió immediata, singular i molt manipulable!) en diguin "participació" quan es pot anomenar senzillament pel seu nom, una consulta a la ciutadania.

Què és doncs per a nosaltres la participació? Fonamentalment un procés, no una enquesta puntual. Un procés que ha de tenir una etapa d'**informació**, una etapa de **deliberació,** necessàriament col·lectiva, però que pot ser presencial o virtual, o combinar ambdues sempre que sigui transparent i controlable i, naturalment, una etapa de **negociació.** Tant el procés participatiu com els seus resultats han de ser objecte d'una planificació que vetlli per garantir la veu de tots els col·lectius afectats, l'equitat de gènere, de classe, d'edat i de territori. Som doncs exigents amb el que és participació i ens neguem que es banalitzi i neutralitzi amb fórmules pretesament innovadores que tenen com a finalitat crear una cortina de fum i deslegitimar reivindicacions elaborades des de col·lectius de ciutadans i ciutadanes que també són "normals" i que opten per, a més a més, estar organitzats.

VE DE LA PÀGINA 5

ments el govern inclou en el seu full de ruta, tal i com demanava el moviment veïnal, la finalització en un termini de dos anys del pla d'equipaments incomplert en el mandat anterior, però, en canvi, no accepta la negativa a la polèmica requalificació del mini-estadi del Barça.

En l'àmbit de la sanitat, l'Ajuntament completarà el pla de drogues 2006-2008 i dissenyarà i aplicarà un de nou per al període 2009-2011. Al mateix temps, el PAM es compromet a fer més equipaments de barri on n'hi hagi d'obsolets i preveu, també, la posada en marxa del nou hospital de Sant Pau i l'ampliació de l'hospital del Mar.

Tot i que el PAM ha incorporat un apartat dedicat a la inclusió del poble gitano arran de les aportacions ciutadanes, no recull la reivindicació veïnal de garantir solucions d'habitatge digne a la població estable dels campaments de Sant Martí i altres campaments de pas amb equipaments higiènics per a la població per "l'efecte crida" que pogués provocar.

Dèficit d'escoles bressol

Un dels grans dèficits de la ciutat són les escoles bressol públiques. Amb el PAM l'Ajuntament es compromet a buscar sòl per construir-ne més, tot i que no concreta ni el nombre final ni la distribució per barris.

Pel que fa a les polítiques de joventut, el document contempla un pla d'equipaments i una xarxa d'oficines d'informació juvenil.

Per la seva banda, en la problemàtica de l'habitatge, el consistori no recull la reivindicació veïnal de personar-se com a acusació particular en casos emblemàtics d'assetjament immobiliari, així com tampoc no es compromet a construir en sòl públic només habitatge de protecció amb preferència per a l'habitatge de lloguer, tal com proposava el moviment veïnal. En canvi, sí que preveu garantir un 40% de pisos amb algun tipus de protecció en tots els nous plans urbanístics.

En el capítol dels impostos, el govern proposa no apujar-los durant aquest mandat i reduir l'IBI per als pisos que es lloguin per primera vegada.

Infraestructures

Tot i que l'Ajuntament té molt poques competències en matèria d'infraestructures, el PAM aposta per reivindicar i fer pressió a l'hora de reclamar l'ampliació de la xarxa de metro, la gestió de l'aeroport, la millora de la xarxa de rodalies i l'ampliació del port.

Tot i que es farà un balanç a la meitat del mandat, l'Ajuntament ha desestimat la reclamació veïnal de dur a terme un procés d'avaluació del grau de compliment del PAM a meitat de mandat, a través d'una Audiència Pública amb indicadors mesurables per conèixer el grau d'incompliment dels principals eixos.

Fòrum Social Català: bon gust, bon sabor i bona feina

Sota el lema "Un altre món ja és possible", Barcelona va acollir al gener a la UB el Fòrum Social Català, un espai de trobada d'entitats i moviments socials que va aplegar més de 3.000 persones en diferents seminaris i tallers. La iniciativa, nascuda al 2007, va superar les millors expectatives i va visibilitzar la xarxa de col·lectius i entitats que a Catalunya treballen contra l'actual model de globalització

DAVID FERNÁNDEZ

Potser per reduir distància entre món global i realitat local, potser perquè el moviment altermundista necessita experimentar canvis o, tal vegada, perquè per evitar l'abisme entre paraules i fets el més necessari és treballar a peu de carrer i a peu de canó per la transformació social. Des de casa nostra, des de ja i des de la quotidianitat diària.

En tot cas, el que sí que resta clar és que els moviments socials catalans han respost a la crida final del Fòrum Social Mundial (FSM) de Nairobi (Kenya), celebrat l'any passat al continent africà, i que proposava una Jornada d'Acció Global per al passat 26 de gener. Aquell FSM resseguia l'estela solidària de Porto Alegre, l'espai alternatiu que va néixer el 2001 per oposar-se anualment i en les mateixes dates al Fòrum Econòmic Mundial de Davos (Suïssa), on es reuneixen els amos del món i propietaris del planeta.

De Nairobi a Barcelona

A Nairobi, però, es va decidir col·lectivament que el model d'un únic lloc de trobada mundial canviaria enguany a un model descentralitzat arreu del món, on cada territori desenvoluparia el seu propi Fòrum Social, per poder aprofundir en els efectes de la globalització i debatre els problemes concrets i específics. En total, coincidint amb la trobada del poder polític i econòmic mundial a Davos, s'han realitzat a tot el món més de 100 fòrums locals simultanis, entre els quals, el Fòrum Social Català.

I així és com va néixer l'FSCat, el juny de 2007, d'una autoconvocatòria dels moviments socials impulsada inicialment per Arcadi Oliveres per valorar la possibilitat de fer-ne un a Catalunya. La primera resposta va ser una trobada amb més de 100 persones que van començar a posar fil a l'agulla. I el resultat final, un Fòrum Social Català que ha omplert de contingut una paraula tan devaluada avui com 'participació'.

En un espai que tenia com a funció principal crear coneixement, discurs, articulacions i alternatives als models antisocials dominants i que la setmana prèvia va tenir expressions descentralitzades amb els fòrums locals de municipis com Sabadell, Castelldefels, Mallorca, Osona o La Vall d'Uixó.

> El Fòrum ha reforçat el sentit comunitari de les lluietes existents en un moments difícils per a l'acció col·lectiva

El resultat inesperadament exitós va ser que des de divendres a la tarda i fins dissabte al vespre, tots els seminaris es van omplir de gom a gom per participar dels debats, propostes i projectes a les aules cedides per la Universitat de Barcelona. En total quatre eixos de treball -drets socials, laborals i econòmics; defensa del territori; guerra i globalització; societat democràtica- amb més de 70 seminaris i tallers. Tot plegat, convocat per més de dues-centes entitats socials vinculades als moviments i lluites socials: al moviment veïnal, al moviment ecologista, al moviment feminista, al moviment pacifista, al món sindical, al món de la cooperació al desenvolupament. I un llarg etcètera. Entre elles, la Favb, que va organitzar el seminari "Moviment veïnal i construcció de la ciutadania: nous actors i velles dinàmiques" sobre els reptes de futur i va participar també dels seminaris que giraven a l'entorn de la privatització dels serveis públics, entre d'altres.

Declaració final

La cloenda del FSCat va ser la realització de l'Assemblea de Moviments Socials, que van confegir una declaració final mancomunada i va fixar una agenda de les mobilitzacions previstes per als propers mesos, amb especial èmfasi al 8 de març, el 15 de març (5 anys de les grans mobilitzacions contra la guerra) i el primer de maig. La declaració denuncia que "vivim immersos en un model de vida injust, impossible de mantenir i indesitjable [...] Volem un país on la pobresa, l'especulació i la precarietat desapareguin de les nostres vides" per cloure que "hem de trencar el consens neoliberal de la classe política, els poders econòmics i els grans mitjans de comunicació, que intenten imposar un pensament únic, que defensa la inevitabilitat del sistema actual i nega que un altre món és possible". Fidels a l'esperança i el compromís, l'endemà, diumenge 27, més de 4.000 persones van marxar en manifestació des de la plaça Universitat fins a la plaça Sant Jaume sota el lema "Que no especulin amb les nostres vides. Un altre món ja és possible". Allà els treballadors de TMB, una ciutadana palestina, les veus de les dones en defensa del propi cos i un veí pakistanès del Raval van ser els encarregats de cloure la primera edició del FSCat.

En la part tècnico-financera, cal destacar que ha estat un fòrum autorganitzat i autogestionat des de l'austeritat i el consum responsable. Cap subvenció, cap suport institucional, frugalitat en la despesa i treball col·lectiu per garantir desenes i desenes de propostes i alternatives reals i tangibles i un punt de trobada que ha engrescat desenes d'entitats i ha substituït models de participació-espectacle per realitats de participació-reflexió-acció.

Com a experiència puntual, el Fòrum Social Català ha deixat molt bon gust i molt bon sabor de boca; ha reforçat el sentit comunitari de les lluites existents i, en uns moments difícils per a l'acció col·lectiva, ha permès comprovar que són moltíssimes les persones que, aquí i ara, estan comprometses amb el canvi social. Persones de totes les edats que, parafrasejant Pere Casldàliga, creuen ja no tant en la utopia, com en la eu-topia: el lloc on cabem totes i tots.

Més informació
www.forumsocialcatala.cat

Les reunions del Fòrum Social Català van tenir un nombre important d'assistents però, tal com mostra la imatge superior, la festa no va ser oblidada

FOTOS: JORDI SALVIA

El reagrupament familiar que no volem

JOSÉ MIGUEL BENÍTEZ

El reagrupament familiar s'ha convertit en els últims anys en la més important via d'entrada d'estrangers extracomunitaris a Catalunya i Barcelona, sobrepassant en número els que arriben de forma irregular o els contractats als països d'origen. Segons fonts municipals, l'any 2007 es van presentar unes 40.000 sol·licituds a Catalunya, 6.000 de les quals corresponen a Barcelona capital.

El reagrupament és la constatació de la voluntat d'assentament definitiu d'aquests nous veïns i veïnes, del seu ferm desig per formar part de la societat d'acollida. De la bona gestió d'aquest procés depèn en part la cohesió als nostres barris. No es pot demanar "que s'integrin", sobretot per part d'aquells sectors que tant reivindiquen el paper de la família, i posar traves a la reagrupació familiar, un procés que ja de per si, en la majoria dels casos, és llarg, complex i dolorós.

Tipus de reagrupació

Hi ha tres tipus de reagrupació: la dels familiars (ascendents, descendents i cònjuges) que es troben als països d'origen; la dels fills que ja viuen aquí en situació irregular -i que han de demostrar almenys 2 anys d'escolarització-; i la dels fills nascuts al nostre país.

Parlarem especialment del primer dels casos, en ser el majoritari. És un procés ple d'obstacles, que genera en molts casos incertesa, angoixa, frustració, desesperança, tensions i desarrelament.

Aquest drama social i humà té el seu inici amb l'arribada, en la majoria dels casos de forma irregular, del pare i/o la mare. La primera prova a què es veuen sotmesos és la de superar un llarg període d'inestabilitat fins aconseguir regularitzar la seva situació. Només quan ho han aconseguit i han renovat el permís de treball, poden sol·licitar la reagrupació. La tramitació, entre la sol·licitud i la resolució positiva, pot durar més de mig any (depèn de múltiples factors), al qual cal sumar el

IGNASI R. RENOM

El reagrupament és la constatació de la voluntat d'assentament definitiu.

termini de sol·licitud de visat als països d'origen, que es complica en aquells en els quals Espanya no té ambaixada i en els quals els reagrupats han de desplaçar-se a l'ambaixada en un altre país. Aquest tràmit és llarg fins i tot en països en els quals sí que hi ha ambaixada, com en el cas de l'Equador, en el qual el període entre la sol·licitud de cita en l'ambaixada i la concessió del visat es pot prolongar fins a sis mesos.

En total, poden passar 6 anys fins que els fills es poden tornar a reunir amb els seus pares. El drama de la separació es fa més dolorós amb el pas dels anys, ja que els fills ja no són els nens que es van deixar i s'han convertit en adolescents, als quals el projecte migratori afegeix noves dificultats a aquesta complexa etapa de les seves vides; o en aquells altres en els quals es trunca la reagrupació en complir els fills els 18 anys, edat que la legislació estableix com a límit per concedir la reagrupació.

RELACIÓ DE PARENTIU I SOL·LICITUDS	
Ascendents	12,3%
Descendents	45,6%
Cònjuge	23,9%
Mixts	18,2%

Font: **Sanahuja, R.** ***L'Administració local i la gestió de fluxos migratoris: el cas de Barcelona i la reagrupació familiar*** Barcelona. 2006

DADES DE SOL·LICITUDS PER DISTRICTES GENER 2007	
Ciutat Vella	14,7%
Eixample	11,6%
Sants	16,0%
Les Corts	1,6%
Sarrià	1,9%
Gràcia	4,3%
Horta	8,9%
Nou Barris	16,3%
Sant Andreu	9,9%
Sant Martí	14,6%

Font: Gabinet Tècnic d'Immigració

Què implica

Què es necessita?

Informe d'habitabilitat de l'habitatge (que elabora l'Ajuntament de forma gratuïta); tenir concedida la renovació de residència i ingressos econòmics suficients; demostració de vincles i, per als ascendents, demostrar la seva dependència econòmica dels reagrupants.

Algunes dades

Un 52,5% dels sol·licitants són homes i un 48,5% dones, una dada que presenta diferències segons la nacionalitat.
Per posar dos exemples: el 99% de les sol·licituds de pakistaneses les realitzen homes, mentre que el 73% de les dominicanes són realitzades per dones.

La trava del permís de treball

A aquests problemes, se n'hi sumen d'altres importants derivats de la no concessió del permís de treball als reagrupats. Diferents organitzacions (sindicats, ONG, entitats d'acollida, col·lectius d'immigrants), denuncien que aquesta situació aboca milers de persones a l'economia irregular, a l'explotació, a la segregació i a un alt risc d'exclusió.

Especialment significatius són els casos de les dones, condemnades a la dependència econòmica del marit, i dels joves de 16 anys i 17 anys, que pateixen un difícil procés d'immersió educativa i per als quals existeixen programes d'inserció laboral, però als quals paradoxalment se'ls nega el permís de treball. En similars terminis s'expressa el director del Gabinet Tècnic d'Immigració de l'Ajuntament de Barcelona, Ramon Sanahuja, que a més a més destaca la indefensió en què es troben, per tal motiu, les dones víctimes de maltractament.

Mesures insuficients

Des de l'administració central s'assegura que en els últims anys s'han incrementat els recursos i s'han escurçat els temps de sol·licitud. Per la seva part, des de l'administració municipal, s'afirma que la seva implicació com a instància que concedeix l'informe de disponibilitat d'habitatge (IDV), li ha permès recollir informació sobre necessitats i zones de reagrupació, que li possibilita la planificació, amb anticipació, d'activitats d'acollida i orientació a les famílies.

Però tot això és ara com ara insuficient. Com ho demanden les organitzacions esmentades anteriorment, per superar aquesta dramàtica situació i afavorir la integració i cohesió social, és imprescindible un canvi en la legislació que agiliti els tràmits a tot el seu recorregut i que, entre d'altres coses, vinculi directament la reagrupació al permís de treball i amplïi fins als 21 anys, com en els reagrupats comunitaris, l'edat de reagrupació.

En 5 paraules

No al Carmel
La comissió d'urbanisme del passat 22 de febrer va tombar el Pla de Reforma del Carmel. El bipartit va quedar en minoria. Aquesta suspensió és molt preocupant. Pot afectar la substitució de 750 habitatges, la construcció d'una rambla... L'oposició argumenta que els veïns estaven poc informats. S'aprovarà a la comissió de març? Si no s'aprova, les conseqüències poden ser molt greus per al barri. L'AV va manifestar el seu desacord amb una actuació que, en nom dels veïns, els hi pot perjudicar. Tota una irresponsable decisió electoralista.

Jo també he avortat
Més de 1.000 dones s'han autoinculpat d'haver avortat dintre de la campanya impulsada per nombrosos col·lectius i entitats que denuncien els processaments de dones per haver avortat i de professionals de la salut per possibilitar l'exercici d'aquest dret.

Internet a casa
El 54% de les llars de Barcelona es connecta a Internet. Un 66,5% de ciutadans tenen ordinador a casa seva. El 92% té telèfon fix i un 25,3% la televisió amb la nova tecnologia TDT. Barcelona es troba per sota de la mitjana de Madrid.

Mercè Conesa: el periodismo de los sin voz

PARLAMENT DE CATALUNYA
Mercè Conesa en la seu del Parlament català

M. EUGENIA IBÁÑEZ

No va a ser fácil encontrar en las hemerotecas otra Mercè Conesa. Y no lo es porque no abundan profesionales que, como ella, vinculen su trabajo a la responsabilidad que los periodistas deben mantener con la sociedad, sin tener como objetivo primero la sonrisa complaciente de la clase política. Pero el caso es que, tras 34 años de trabajo, día más, día menos, ha logrado el reconocimiento a la tarea realizada: El 29 de enero recibió en el Saló de Cent del Ayuntamiento de Barcelona el premio del Consell Municipal de Benestar Social y el 19 de febrero el Institut de Drets Humans le entregó una mención especial en el Palau de la Generalitat.

Pero, ¿quién es Mercé Conesa? El rastro profesional de esta mujer nacida en L'Hospitalet de Llobregat hace 55 años no debe buscarse entre tertulianos vacuos con ínfulas de oráculos al servicio del señor de turno, ni tampoco entre ese grupo de periodistas de escritura amable y adaptada a la coyuntura del momento, poco proclives a zarandear conciencias. Conesa empezó como corresponsal de La Vanguardia, pasó al Avui y alcanzó su madurez profesional en El Periódico. En este diario hizo información de tribunales, pero sin olvidar que algunos delincuentes son carne de cañón apenas salen del vientre de su madre; hurgó después en el medio ambiente, y dejó al descubierto la hipócrita diferencia entre la realidad de los hechos y las fatuas declaraciones de tantos y tantos políticos. Y en esa línea de periodismo a pie de suelo dio voz a colectivos que muchos prefieren ignorar para evitar problemas con su propia conciencia. Y además, en excesivas ocasiones, tuvo que pelear en campo propio para lograr un espacio para que sus textos vieran la luz. El periodismo es así.

Benvenuty, primer premi Huertas Clavería

REDACCIÓ

El periodista Luis Benvenuty ha guanyat el primer premi Josep Maria Huertas. La Lamentable Penya de Casa Leopoldo, convocant del premi, ho va fer públic el dia 5, coincidint amb el primer aniversari de la mort de Huertas. L'editorial RBA publicarà el llibre, que es dirà *Mudanzas*. Al premi es van presentar una quinzena d'originals. Els tres finalistes parlaven dels nens soldats al Congo, d'una passió per un club anglès de futbol, i de diferents històries d'immigrants a Barcelona. Era la de Benvenuty, que va guanyar el premi. És una crònica de trobades amb immigrants de l'extraradi i de la ciutat, explicades per un jove periodista que, nascut a Salamanca i criat a Cadis, aprofita per explicar la seva pròpia mudança: el viatge, el xoc cultural i social, l'experiència periodística, la integració... La seva posició davant la immigració queda explícita en tot el llibre. També la va deixar clara a l'acte de lliurament del premi quan va dir que regalarà el seu vot a un amic llatinoamericà que no pot votar.

CARRER

D'ENTRADA t'oferim un tema d'actualitat

Crònica una manera diferent de veure Barcelona

Opinió un compromís amb la ciutat

DOSSIER totes les dades per conèixer a fons un problema

CARRERS una manera diferent de viure Barcelona

FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE VEÏNS I VEÏNES DE BARCELONA
favb

ALGÚ T'OFEREIX MÉS?

CARMEN SECANELLA

Manifestació pakistanesa. El 18 de febrer passat, entre 150 i 200 pakistanesos es van manifestar al barri del Raval per defensar la presumpció d'innocència dels compatriotes detinguts al mes de gener a Barcelona acusats de terrorisme. Els parcipants denunciaven la criminalització de tota la comunitat i van recalcar que el terrorisme "no té religió ni nacionalitat".

El 'Ravalstan', lluny dels tòpics

La comunitat pakistanesa de Barcelona, nombrosa i organitzada, veu amb preocupació el tractament sensacionalista que donen alguns mitjans a notícies relacionades amb persones d'aquesta nacionalitat. A l'ombra, diferents col·lectius treballen per la convivència i el desenvolupament social i cultural

VICENT CANET

Recentment s'ha produït la detenció de veïns d'origen pakistanès del barri barceloní del Raval acusats de col·laboració amb el terrorisme islàmic. Javed Ilyas, president de l'Associació de Treballadors Paquistanesos de Catalunya (Atpc), assenyala que aquestes detencions poden perjudicar la imatge de la seua comunitat, sobretot per la "propaganda" que apareix continuadament als mitjans de comunicació i que criminalitza els musulmans pel

Es calcula que al barri del Raval conviuen 12.000 dels més de 32.000 ciutadans pakistanesos que hi ha a Catalunya

fet de ser-ho i sense més matisos, cosa que estigmatitza tota una comunitat.

Ilyas explica que per a ell tot és com abans de les detencions, assenyala que no ha trobat cap problema, i afegeix que en les darreres setmanes ha rebut trucades d'arreu animant-lo a seguir amb la seua tasca, "ara més necessària que mai". Fins i tot alguns li han dit, "tranquil, aquí tenim ETA" per posar de manifest que el terrorisme no té a veure amb una religió o un origen sinó que esquitxa tota una nacionalitat.

"Des de la comunitat pakistanesa tenim vergonya que gent del nostre país pugui estar implicada en fets de terrorisme, però el terrorisme no té religió ni nacionalitat", afirma Huma Jamshed, presidenta de l'Associació Cultural Educativa Social i Operativa de Dones Pakistaneses (Acesop), que demana a la premsa una actitud responsable.

Pakistanesos a Barcelona

El Raval ha rebut, de vegades, el nom de *Ravalstan* per la important presència de pakistanesos al barri barceloní, però tot i l'atenció mediàtica actual ja fa anys que aquests arriben a Barcelona. Es calcula que al barri del Raval n'hi ha 12.000 dels més de 32.000 ciutadans procedents del Pakistan que viuen a Catalunya. Tenen de fa anys una important activitat associativa amb més de quaranta entitats arreu del territori català i treballen conjuntament amb la Federació Pakistanesa de Catalunya, que les coordina. De fet, l'Associació de Treballadors Pakistanesos de Catalunya és de les primeres que apareixen i neix el 1993.

"Ajudem per obtenir els papers, en la recerca de feina o de pis, oferim cursos de català, assessorament laboral, internet gratuït o diaris del nostre país per poder conèixer-ne l'actualitat", diu Ilyas. A més, disposen d'un programa informatiu quinzenal a Barcelona Televisió: *Infourdú*, on durant 15 minuts repassen l'actualitat barcelonina amb la seva llengua, l'urdú, i la del seu país d'origen. "També hem organitzat xerrades amb historiadors que ens parlen de l'època dels musulmans a Espanya, o sobre què és el nacionalisme català, o sobre la llengua catalana i la importància que té al país, o ens han fet conferències sobre temes sindicals o sobre el moviment de treballadors al Pakistan", indica Javed Ilyas. L'Atpc és una associació laica, que compta amb una assessoria laboral, "si el patró no paga, nosaltres ens manifestem davant de la seva empresa, treiem la notícia a l'Infourdú, i si ni així respon, acudim als advocats de CCOO", diu Ilyas.

També han fet altres actes reivindicatius com denunciar la sinistralitat laboral al sector de la construcció, o recolzen reivindicacions polítiques com ara el dret a votar per als membres de la seva comunitat i van promoure concentracions de protesta quan van assassinar Benazir Buttho o quan el general Musharraf, el president actual de Pakistan, va declarar l'estat d'excepció en aquell país.

La paraula de les pakistaneses

En total hi ha a tot Catalunya 1.800 dones d'aquest origen, de les quals menys de 200 estan donades d'alta a la Seguretat Social com a treballadores. I aquesta és una de les peculiaritats que té la comunitat d'origen pakistanés: més del 90% dels pakistanesos presents al nostre país són homes i menys del 10% dones. Aquesta realitat s'explica a partir de la tradició islàmica del seu país (restaurada en els darrers anys), per la qual la dona no pot viatjar o ho ha de fer acompanyada d'un home, i, per tant, les pakistaneses de Catalunya hi estan pel reagrupament familiar.

Davant d'aquesta realitat neix Acesop, un espai pakistanès a Barcelona on només decideixen les dones. "Al nostre país d'origen les dones han d'obeir, però estem a Espanya i aquí hi ha llibertat i l'hem d'aprofitar", indica Jamshed. El treball inicial és amb l'home. "Es tracta de generar confiança perquè els marits donin el permís perquè elles puguin sortir de casa i participar a l'associació. Cerquem feina, fem formació, fem de mediadors culturals, arreglem papers, cerquem pis", afirma Jamshed. "Al principi, molts temien que féssim manifestacions, però quan veuen que amb les dones treballant poden obtenir més ingressos a la família fins i tot els marits més reticents ho accepten", diu.

Per a Huma Jamshed, el poder econòmic de les dones és molt important per a la seua independència, per això els busquen cursets de formació professional i feina, per la qual cosa s'esforcen

De les 1.800 dones pakistaneses que hi ha a Catalunya, menys de 200 estan donades d'alta a la Seguretat Social

molt en aconseguir l'escolarització de les menors pakistaneses, per garantir-los un futur professional millor.

A més, Acesop organitza celebracions típiques pakistaneses, com ara el dia del Pakistan, la fi del Ramadà, la Festa del Corder, l'Aniversari de Mahoma, i també de catalanes, com el Nadal, el Carnestoltes, la Mercè, Sant Jordi o la Festa Major del Raval, per fomentar l'intercanvi cultural i la integració.

Aquestes i les quaranta associacions restants que han creat els ciutadans d'aquesta comunitat són massa cop oblidades per un tractament mediàtic excessivament sensacionalista i que reflecteix poc la realitat complexa dels pakistanesos que viuen aquí i a aquell país.

Opinió

ALBERT RECIO
13 De l'obrerisme a les vagues de serveis

PASEANTES OBSERVADORES
13 Acabados de diseño y precios dignificadores

La veu del CARRER

Allò que ens afecta no té espera

Quan aquest *Carrer* vegi la llum ja estarem de nou amb ressaca electoral. Tant de bo la participació sigui alta i no haguem de ser, novament, testimonis dels laments de polítics i tertulians. No obstant, els laments duren poc i no s'albiren canvis, necessaris en la cultura política hegemònica.

S'ha parlat molt de desafecció de la política. Discrepem. Les persones parlen, discuteixen, segueixen la vida política i fins i tot tracten de fer política a la seva ciutat i s'ocupen i es preocupen pel futur de forma activa. I tot això és extremadament meritori quan els debats polítics són plans, sense contingut, més centrats en promeses electorals que en l'abordatge dels grans temes de fons que ens afecten.

Ens trobem davant d'una crisi de la representació, no percebem que les persones que es dediquen a la política siguin conscients que allò que ens afecta no té espera. Que la ciutadania està cansada que la picabaralla política amagui la manca de projecte i de respostes per als grans temes que totes i tots veiem en l'horitzó més immediat, des de la precarietat a la insosteniblitat, humana i ecològica, d'un model econòmic i de creixement que està tocant sostre.

No volem ni xecs, ni telèfons *antimobbing* (que no serviran de res si no s'apliquen mesures per protegir les víctimes). Volem decisions polítiques coratjoses, i volem sobretot comptar en les decisions i que qui ens governa tingui la consciència i l'honestedat de fer-ho sabent que no li lliurem una patent de cors de 4 anys.

Exemples com el que recentment hem vist a l'Ajuntament de Barcelona amb el bloqueig, interessat i amb objectius de rellevància política de l'oposició, del Pla Especial del Carmel, no ajuden a donar una imatge de responsabilitat. Els projectes que afecten el benestar de les persones no han de ser moneda de canvi.

CARRER

Edita: Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona
Obradors, 6-10 baixos
08002 Barcelona
Telèfon: 93 412 76 00
Fax: 93 412 58 88
e-mail: carrer@favb.cat
Web: www.favb.cat

Consell de direcció: Andrés Naya, Marc Andreu i Eva Fernández

Cap de redacció i maquetació: Elia Herranz

Revisió ortogràfica: Roser Argemí

Consell de redacció: Gemma Aguilera, Luis Caldeiro, Eduard Calvet, Vicent Canet, Anna Carlota, Dani Codina, Daniel Gomis, Jordi Martí, Gerard Melgar, Joan Morejón, Albert Ollés, Maria Ortega, Jordi Panyella, Ricardo Iván Paredes, Ignasi R. Renom, Isabel Rey, Manel Sala (Ulls), Cristina Sirur, Jordi Tarrés, Alicia Tudela, Marc Villoro

Consell assessor: Manel Andreu, Anna Alabart, Ernest Alós, Roser Argemí, Alfons Barceló, Jesús Berruezo, Esther Cànovas, Josep Ramón Gómez, Joan B. Isart, Alfons López, Eugeni Madueño, Pep Martí, Mariano Messeguer, Pep Miró, José Molina, Eduard Moreno, Ferran Navarro, Núria Pompeia, Albert Recio, Ferran Segarra, Josep Lluís Rueda, Mercè Tatjer, Ángel Valverde, Ole Thorson, Pau Vinyes, Luis Zaurín, Rosa Mª Palencia

Portada: Rai Ferrer (Onomatopeya)
Maqueta original: Joan Carles Magrans

Administració: Marga Parramon
Publicitat: Isabel Mancebo

Fotomecànica i impressió: Imprintsa
Telèfon: 93 878 84 03

Distribució: Trèvol Missatgers. Telèfon: 93 498 80 70

La FAVB no està necessàriament d'acord amb les opinions que s'expressen als articles signats per particulars o col·lectius. Es permet la reproducció sense modificacions de qualsevol contingut de la revista fent esment de l'autoria i sense finalitat de lucre, segons la norma copyleft

Imprès en paper ecològic de 80 grams
Dipòsit legal B - 21300 - 1995
Aquest número té un tiratge de 8.000 exemplars i la seva distribució és gratuïta

L'edició d'aquesta publicació ha estat possible gràcies a la col·laboració del Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona i diverses entitats

El ninot de El Roto

La veu dels lectors

¿Somos progres, creídos o ilusos?

Hace tiempo que vengo observando a mi alrededor cómo la gente se declara *progre* y de izquierdas, sin modificar un ápice su forma de ser, de estar y de actuar, en comparación a los de fuera, a quienes consideran y generalizan *de derechas* y *fachas*.

Somos los mejores, y si algo nos sale mal no es culpa nuestra, sino culpa de otros que nos quieren mal y nos quitan o nos han quitados lo que es o debería ser nuestro.

Los que hemos sido siempre de izquierdas de verdad, de hechos y no sólo de palabras, somos, cada vez más, considerados de derechas porque seguimos criticando determinadas formas de ser, de estar y de actuar. Tenemos la verdad, somos la verdad y todo el que no esté de acuerdo es porque es un resentido o se ha vuelto de derechas.

Si nos salen mal las infraestructuras, la culpa es de Madrid. Si la enseñanza va mal es por la herencia recibida. ¿Cómo puede ser de otra manera si somos los mejores y los más progres? Hace poco, un amigo mío, en Lloret, me explicaba con gran enfado los desatres urbanísticos que se estaban haciendo en la zona de levante por culpa de los gobernantes. Después de dejarle explicarse y que descargara su malestar me limité a decirle: "todo eso que se ha hecho en tu Lloret del alma y de tu infancia, esos mamotretos de edificios a la salida hacia Blanes ¿no es especulación? Los que mandan aquí son de otro partido. ¿No crees que, en todas partes, unos más que otros, pero todos, han hecho algo parecido?". Mi amigo es inteligente y se limitó a decir "¡tienes razón!" Ya no hablamos más del tema.

Hace poco leía en la prensa como algo muy positivo que el ayuntamiento de Barcelona tenía controlados miles de jóvenes menores de 18 años que pululan por las calles sin hacer nada. Si el ayuntamiento tiene tantos controlados quiere decir que son muchos más, pensé, y esto es una bomba de relojería que nos puede estallar en cualquier momento.

Ahora sale a la luz pública que nuestra enseñanza está muy mal. Hace años, desde la periferia, yo decía que cuando en las escuelas de mi barrio se tuvieran los alumnos hasta los 16 años, sucederían cosas graves. Decía, exagerando, que podrían llegar

DANI CODINA

Famílies marxant de Can Tunis

hasta a violar a las maestras. Pero no por culpa de los críos, sino por culpa de los propios maestros, también por lo mismo, por la manera de ser y de estar de los maestros y por la forma de asignarlos a las escuelas. Hubiera deseado equivocarme y que el tiempo me quitara la razón.

Cuando leí en la Enciclopedia Catalana, hace poco, la historia de los barrios de Barcelona, me quedé de piedra, al ver que en la Zona Franca no había habido barracas y que lo que allí está escrito no se parece en nada a la realidad. Los que allí, se dice, eran los líderes yo puedo demostrar que es mentira, y los que lo fueron han sido olvidados totalmente. Nadie como yo de 1966 a 1988 conoce y vivió la realidad de la Zona Franca. Si la historia de los vivos la escribimos así ¿cómo será la historia de lo que no podemos opinar porque no estuvimos presentes?

En la misma línea, estos días se habla de Candel como el luchador de la zona Franca. En los años que anteriormente he mencionado, fui el promotor y el líder de todas y cada una de las acciones que allí se realizaron, que fueron muchas. A Candel, le vi, un día, en una de las manifestaciones contra la vía del tren para luego apuntarse en su libro *Ser senador no es ninguna ganga* el éxito conseguido y que él había sido el apaleado por la policía. A mí me juzgaron por lo militar, pero no salía en su libro. Otra vez, le ví en un recital de Gerena que montamos en el casino de viviendas Seat. No le vi en ninguna manifestación más, pero sí tuvimos que luchar contra su influencia, al oponerse a que se hiciera un Centro de Asistencia Primaria en la zona porque, según él y algunos más, teníamos suficiente con el dispensario del doctor Ribas, que era de beneficiencia. No escribía en la revista de nuestra asociación de vecinos porque no le podíamos pagar.

Tengo la impresión de que estamos tan pasados que podemos y de hecho estamos haciendo héroes de los villanos y villanos de los héroes. A cada uno lo suyo pero no lo de los demás. No debemos escribir la historia de un pueblo *progre*, de izquierdas y perfecto porque no lo somos ni lo hemos sido.

Hace años, cuando yo salía de Barcelona camino de Ávila, tenía la impresión de que iba retrocediendo en la historia montones de años, y ahora, cuando hago el mismo camino, tengo la impresión de que no tenemos nada que envidiarles y que se respira mejor. Ellos progresan. Nosotros nos miramos el ombligo.

Hace días, ahora que me dedico a la vida contemplativa y paso de todo, que me corre por la cabeza este artículo. Aunque me puede pasar, como otras veces, que nadie lo publique, me considero liberado al hacerlo. Prefiero el silencio a que alguien me diga, como otras veces: "Basilio, tengo tu artículo sobre la mesa pero, como puedes comprender, es tan real y dice cosas tan ciertas que no es publicable". ¡Viva la libertad de prensa!

BASILIO GONZÁLEZ MUÑOZ

Les cartes enviades a la secció de La veu dels lectors han de tenir un màxim de 1.800 caracters (un foli). Ens reservem el dret d'adaptar-les si superen aquesta extensió.

LA CAMBRA FOSCA

Àtic il·legal a la plaça Sant Jaume

MANEL SALA "ULLS"

El grup Habitat 2000 es va fundar aquell any pels germans Rosa i Lluís-Daniel Geli Armengol. Tenia com a objectiu la venda i lloguer de pisos, torres, àtics i dúplex a la part alta de la ciutat (Turó Parc, Sarrià, Pedralbes...). Però fa un temps va comprar amb llogaters la finca de la plaça Sant Jaume número 2 i està fent mans i mànigues per aconseguir expulsar-los. Diuen que són "promotors, inversors, gestors". Silencien que també són actius agents de l'assetjament immobiliari. La lluita de les llogateres l'expliquem en la secció "En positiu" d'aquest mateix número. Actuen ben assessorats. Recorren a tot allò que els facilita els seus negocis. S'enfronten a homes i dones d'edat avançada que moltes vegades tenen com a única companyia la soledat. És un combat desigual. Malgrat la il·legalitat de l'àtic, l'anuncien per internet mitjançant l'agència Friendly Rental. Darrere d'aquest negoci, junt amb els germans citats, sembla ser que també està implicat el president de la Federació Catalana de Futbol, Jordi Rocher. La lluita contra el mobbing ha de treure a la llum els noms dels responsables.
Davant dels nassos de l'Ajuntament de Barcelona, en un edifici protegit i a pocs metres del balcó principal, aixequen una edificació il·legal. Ningú no ha vist res? Com es comproven les obres? Ha intervingut el districte? Esperem notícies.

Plaça del Comerç de Sant Andreu, però s'en poden fer moltes de semblants a d'altres indrets de la ciutat

Arboricidi

Si lligar una bicicleta a un arbre és sancionable, promoure i dirigir una esporga com aquesta és un delicte incalificable. No hi ha cap raó tècnica que l'avali, ben al contrari. La seguretat tampoc serveix d'excusa. Hem de pensar que el que es pretén és eliminar-los. Si aquest any aguanten la brutal agressió i sobreviuen, cal anar insistint fins que es morin. Després ja podran tallar-los arran, i substituir-los per allò que en diuen "espècies més adequades". *J. Bres*

Acord Hereu-Barça?

L'Ajuntament de Barcelona ha editat conjuntament amb el Futbol Club Barcelona un llibre que uneix la història del club a la de les Corts. La seva última pàgina correspon a la maqueta del projecte de Foster per al Barça, conegut com *la Bombonera*. No és casualitat que l'obra, editada amb els diners de tots, no expliqui que per realitzar aquest projecte s'ha de portar a terme el "pelotazo" del Miniestadi. En el pròxim número de *Carrer* analitzarem el seu contingut amb més deteniment.

EN POSITIU

Àvies resistents

Viuen al cor de la ciutat, a la plaça Sant Jaume número 2. Tenen per veïns l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat. Una d'elles es diu Lolita i té 79 anys. Les seves veïnes són dues germanes els noms de les quals silencia per discreció i que superen lleugerament la seixantena. La quarta és una altra veïna que en té 55 i també oculta la seva identitat. Però, existeixen.
La propietària va vendre l'immoble per 200 milions de pessetes. Lux Habitat el va comprar amb els llogaters: una ganga. Al poc temps, els habitants de la finca van rebre una comunicació dient que haurien de renunciar a l'ús de les habitacions dels trastos vells situats a la part superior de l'edifici, ja que es trobaven en situació de ruïna. Les habitacions es van enderrocar i... oh sorpresa! Es va construir un flamant àtic que publiciten per internet. "Es lloguen apartaments de luxe per a turistes generosos". Després de la construcció dels àtics es van iniciar obres en les plantes

AZAGRA

que estaven lliures: la que va ocupar la propietària i el principal. Els arquitectes Correa i Milà, que tenien allà el seu despatx, van marxar voluntàriament. De cada pis de 200 metres quadrats van sortir 3 apartaments. Les veïnes, amb l'espasa de Damocles de l'expulsió a sobre, van anar a consultar a l'Ajuntament i es van assabentar que només hi havia dues llicències autoritzades: una per arreglar la façana, ja que l'edifici estava catalogat, i una altra per instal·lar un ascensor. Les obres dels pisos i de l'àtic eren il·legals. Però si alguna cosa tenen els promotors, a part de diners, és tenacitat. En fallar-los la maniobra van recórrer a una llei franquista de l'any 1964. Van tramitar a la delegació del Govern la declaració de ruïna econòmica. Les veïnes van presentar al·legacions i les van convocar per escrit a una reunió a la delegació del Govern, on les van informar que no autoritzaven la declaració de ruïna econòmica i que podien seguir vivint en els seus habitatges. En aquest edifici viu també el músic Quico Pi de la Serra, al qual s'expulsa perquè "té domiciliada una petita empresa musical". Però ningú pot negar que Quico hi viu. Es podria entendre que li fessin tancar l'empresa, ja que el local està qualificat com a habitatge, però no que el facin fora. Està sotmès a una injusta pressió i compta amb el recolzament de molts barcelonins. Les nostres heroïnes, amb la seva valentia, discreció i les seves anades i tornades als despatxos, han aturat el primer cop.

Entrevista al Delegat d'Habitatge de l'Ajuntament de Barcelona Antoni Sorolla sobre el dret de superfície

L'Ajuntament de Barcelona, a través del Patronat Municipal de l'Habitatge, construirà uns 870 habitatges de cessió en dret de superfície durant el mandat 2007-2011. D'aquests, 506 s'iniciaran durant els anys 2008 i 2009, mentre que la resta formen part de projectes que es troben en fase d'estudi en sòls pendents de gestió o de planejament, de desenvolupament i amb previsió d'inici d'obres durant aquest mandat. Antoni Sorolla, Delegat d'Habitatge de l'Ajuntament de Barcelona, explica en aquesta petita entrevista els detalls d'aquest nou règim d'accés a l'habitatge protegit.

Què és el dret de superfície?
El dret de superfície vol dir transmetre la propietat de l'edifici, però no del sòl, per un període limitat (semblant a una concessió). Aquest període estarà al voltant dels 75 anys. Transcorregut aquest termini, la propietat de l'edifici torna a mans de l'administració. L'objectiu és garantir el dret d'accés a un habitatge com a mínim per tota la vida a qui hi accedeix.

Quins avantatges suposa per als adjudicataris respecte al lloguer?
Amb el dret de superfície, l'usuari pot accedir a l'habitatge mitjançant uns pagaments molt assequibles durant 25 anys i amb quotes mensuals constants. Després d'aquests 25 anys ja no haurà de fer cap més pagament, mentre que el lloguer es paga mentre és vigent i augmenta anualment com a mínim amb l'IPC. A més, el dret de superfície li dóna més seguretat, ja que pot romandre en l'habitatge durant tot el període de durada del dret així com transmetre el dret en herència.

Quins avantatges suposa per a l'administració?
Amb el dret de superfície es manté la propietat pública del sòl, es facilita el control de les transmissions per garantir amb objectivitat els seus nous destinataris i es dóna prioritat a la demanda d'allotjament (dret d'ús) davant de la d'inversió (dret de propietat).

On estaran ubicats aquests habitatges?
Aquests habitatges estaran distribuïts per tota la ciutat. La relació d'habitatges, exclosos aquells casos destinats a reallotjament per a afectats urbanístics, és aquesta:

506 habitatges amb inici previst al 2008 i 2009

Promoció	Districte
Reina Amàlia	Ciutat Vella
Fluvià, 94-96	Sant Martí
Roc Boronat	Sant Martí
Av. Estatut (La Clota)	Horta-Guinardó
Valldaura (Can Cortada)	Horta-Guinardó
Sancho d'Àvila II	Sant Martí

Més de 350 habitatges en estudi, pendents de gestió urbanística

Tots els promotors oferiran dret de superfície amb habitatge protegit?
Aquest és un compromís de l'Ajuntament de Barcelona que afectarà a totes les promocions que executem directament a través del PMHB, però creiem que donades les característiques i avantatges hauria de ser fàcil que altres operadors d'habitatge social es puguessin afegir a aquesta iniciativa, contribuint així a conformar un parc estable d'habitatge protegit.

Antoni Sorolla

L'Ajuntament no tornarà a oferir pisos en venda?
Només oferirà pisos en venda en aquells casos en què obliga el reallotjament d'afectats urbanístics. En la resta, s'aplicaria el dret de superfície o el lloguer social, i el lloguer en els habitatges dotacionals.

CARRER.CAT UNA MIRADA CRÍTICA A LA REALITAT DE BCN

CARRER.CAT és un portal dedicat a la Barcelona dels barris.
Independent però complementari de la revista *Carrer*.
Pretén respondre a la realitat barcelonina amb una certa rapidesa i anar guanyant de mica en mica en immediatesa.
És crític, plural en opinions.
Variat en les disciplines que utilitza i desigual en la profunditat i to que dóna als seus treballs.
Un portal que, sense ser un pamflet, no dissimula que li agrada ficar el dit a l'ull del poder.

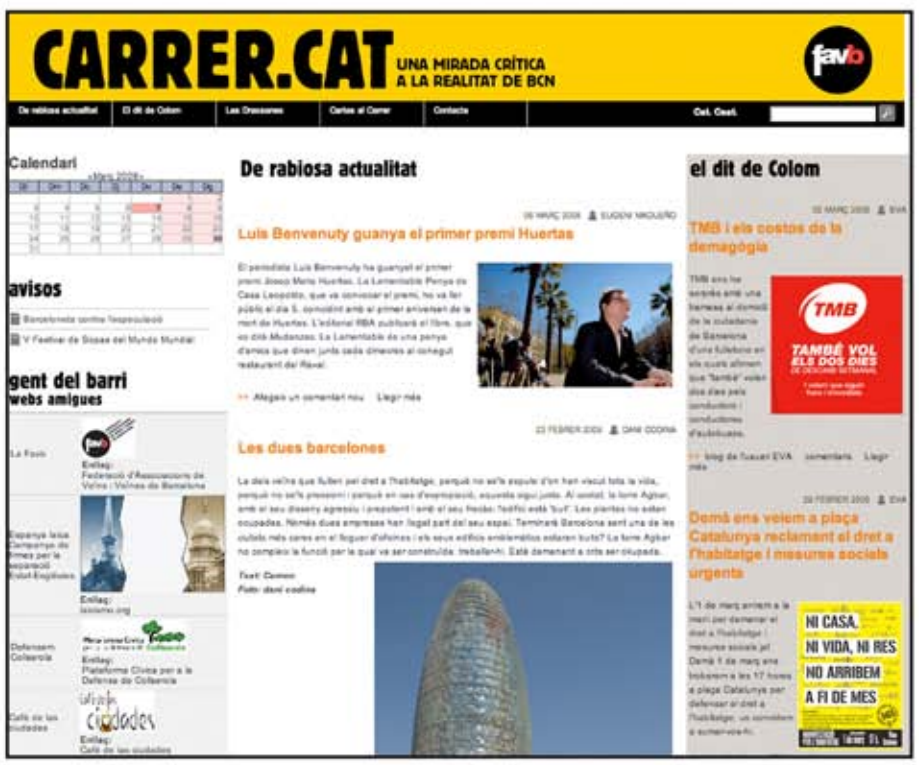

El contingut

El portal compta amb una sèrie de seccions fixes:

De rabiosa actualitat
Secció que ocupa la columna més ampla de la web, i comenta les últimes notícies de la ciutat.

Les drassanes-Magatzem d'opinions
Recopilació d'articles d'opinió rescatats d'altres publicacions.

El dit de Colom
Un lloc on cada dia ens trobarem un article d'opinió de petita extensió i tema lliure redactat per un col·laborador del portal.

Avisos
Secció d'anuncis sobre actes ciutadans, veïnals i culturals.

Gent del barri/Webs amigues
Enllaços a pàgines d'interès

Cartes al Carrer

Un portal participatiu

La web està oberta a la vostra participació en forma de carta o fent comentaris a qualsevol dels textos i notícies que apareixen. Només us heu de donar d'alta com a usuari.

ALBERT RECIO
DIRIGENT VEÏNAL DE NOU BARRIS

De l'obrerisme a les vagues de serveis

Manifestació dels conductors d'autobusos demanant 2 dies de descans setmanal
FOTO: COMITÈ DE DESCANSOS

Barcelona té una gran tradició vaguista. Només cal recordar fites històriques com la vaga de la Canadenca, la dels tramvies de 1951, els conflictes laborals de l'etapa final del franquisme (Harry Walker, Maquinista, Seat i tantes altres), les vagues generals del període democràtic (1985, 1988, 1994, 2002). Les classes treballadores han trobat en les vagues una forma de defensar drets i tirar endavant reformes socials. I malgrat que sovint han hagut de pagar un preu molt car per aquestes accions (acomiadaments, detencions, pèrdua de salaris...), possiblement el resultat global ha estat positiu en termes de drets i condicions de treball.

Els darrers anys les vagues han tendit a disminuir i es concentren fonamentalment en el sector dels serveis, i sovint en empreses i activitats properes al sector públic. En bona part és un resultat dels canvis econòmics que els darrers anys ha experimentat la ciutat: desindustrialització, fragmentació empresarial, precarització de la contractació... Molts treballadors i treballadores, sovint els que pateixen les pitjors condicions laborals i salarials, veuen a la pràctica negats els seus drets sindicals: treballen en microempreses (encara que sovint aquestes formen part de xarxes empresarials molt grans: franquícies comercials, empreses de serveis amb molts centres de treball, subcontractes), tenen contractes temporals, són immigrants amb problemes de papers, etc. Els treballadors dels sectors públics són dels pocs que segueixen mantenint una estabilitat i unes condicions favorables a l'acció col·lectiva. S'enfronten sovint a polítiques públiques neoliberals que contradiuen en molts aspectes el pretès esquerranisme dels nostres governants.

Vagues impopulars

Les vagues de serveis són impopulars. Afecten la vida quotidiana de milers de persones. Posen de manifest la gran dependència que tothom té dels serveis públics. Sovint es veuen com a pressions de sectors privilegiats. I són objecte de tota mena de crítiques dels mitjans de comunicació i les autoritats. Posen de manifest una de les majors debilitats de la vaga com a instrument de canvi social: la vaga és inacció, paràlisi. Quan el que sovint caldria és acció: canviar l'organització de les coses, democratitzar els processos de discussió. Per això, el que hem de demanar des del moviment veïnal a les vagues d'aquests sectors és que responguin a reivindicacions ben justificades, que esgotin altres mecanismes d'acció, que informin adequadament els afectats i tractin de minimitzar els danys.

> Hem de demanar responsabilitat als vaguistes dels serveis públics, però aquests treballadors són dels pocs que poden mantenir accions col·lectives amb la cojuntura econòmica actual

Quan s'esgota el canal

Però també hem d'entendre que sovint el conflicte és inevitable. I les molèsties, un cost a pagar. Les mateixes que provoca el moviment veïnal quan realitza una concentració que talla el trànsit quan entén que s'ha esgotat la possibilitat de fer-se sentir per altres vies. El conflicte és, en part, inevitable al món urbà. En bona part acaba essent un element de transformació.

Potser en molts casos, el cost que es paga és excessiu. Però inevitable davant l'absència de veritables canals de participació social i racionalització dels debats. Demanar als vaguistes que es comportin amb el màxim de racionalitat i sensibilitat és necessari. Però oblidar que sovint la crispació i la tensió ve provocada per la manca de diàleg i la defensa d'interessos molt més antisocials dels qui tenen poder real (empresaris, dirigents, polítics) és un greu error. Cal racionalitzar els conflictes, i considerar sempre quin és el nucli de justícia social a prioritzar.

Pisos con piscinas interiores en Sant Martí
FOTO: DANI CODINA

GRUP TC (PASEANTES OBSERVADORES)
IDEES HETEREDOXES PER A LA MODERNITZACIÓ DE BARCELONA

Acabados de diseño y precios que dignifican los pisos

Las críticas que ha hecho el movimiento ciudadano a la destrucción del patrimonio histórico del Poblenou no están del todo justificadas. Finalmente, los arquitectos han reconocido el valor de ese patrimonio, en particular de la vivienda. Como no pueden conservarlo, tal como seguramente sería su deseo bien oculto, finalmente han optado por reconstruirlo: viviendas pequeñas, a veces minúsculas, cocinas incorporadas al mismo comedor (injustamente llamadas americanas, cuando son de antigua tradición barcelonesa en barrios populares), falta de espacio para tender la ropa y que da un especial colorido a balcones y terracitas, dormitorios reducidos, techos bajos (aunque bendecidos por la normativa vigente). Incluso las fachadas en algún caso entonan perfectamente con las de los años 1950. Todo ha sido seguramente pensado para la nueva clase obrera del 22@, es decir los oficinistas, empleados de hoteles, funcionarios de instituciones y servicios públicos, y trabajadores de las tecnologías del conocimiento y la manipulación.

Hemos de señalar sin embargo dos importantes diferencias que dignifican esas viviendas que hoy se construyen: el precio elevado (pero asequible para quienes pueden hipotecarse para cuarenta años) y los acabados de diseño.

A veces puede añadirse otra más: las piscinas. En alguna manzana, como la situada entre las calles Diagonal, Venezuela, Bach de Roda y Fluvià, hay cinco piscinas particulares en un reducido patio interior de manzana (aunque tal vez cumplan los principios de sostenibilidad de la Agenda 21, versión *Barcelona posa't guapa*).

Sogeur, SA, Gestora de Cooperatives d'Habitatge a Catalunya

Activitats. Primer trimestre de 2008

Llista Preinscrits FAVB.

Adjudicacions d'habitatges protegits a Barcelona:

- Ha finalitzat el procés d'adjudicació dels Habitatges amb Protecció Oficial de Règim General de la promoció del carrer Pujades, en el barri del Poblenou de Barcelona, que desenvolupa la Cooperativa Veïnal POR FONT, SCCL. El total d'habitatges de la promoció és de 109, dels quals 34 s'han permutat amb l'Ajuntament i 75 s'han adjudicat a la Llista Única de Preinscrits de la FAVB.
- S'està desenvolupant l'adjudicació dels 102 Habitatges amb Protecció Oficial de Règim General de la promoció del carrer Almogàvers, en el barri del Poblenou de Barcelona, que promou la Cooperativa Veïnal POR FONT, SCCL.
- Properament s'iniciarà l'adjudicació dels 7 habitatges protegits, de la nova promoció al carrer Veneçuela del barri de Poblenou de Barcelona, que desenvoluparà la Cooperativa Veïnal PROJECTE HABITAT 2000, SCCL.

*(L'adjudicació d'aquestes promocions es fa seguint els criteris d'adjudicació dels habitatges de la Llista Única de Preinscrits de la **FAVB.** Aquestes promocions es desenvolupen en sòls municipals fruit dels convenis signats entre la **FAVB,** les **Cooperatives Veïnals** i l'**Ajuntament de Barcelona**).*

Lliurament de claus.

En els darrers mesos del 2007 i els primers mesos del 2008 es lliuren les claus de les següents promocions:

- **Lleida** (18 habitatges protegits, de la Cooperativa POR FONT, SCCL).
- **Fornells de la Selva** (9 habitatges protegits de la Cooperativa LLARS DE CATALUNYA, SCCL).
- **Barcelonetas 6-7** (15 habitatges protegits, de la Cooperativa PROHABITAT 2000, SCCL).
- **Tremp** (34 habitatges protegits, de la Cooperativa TERCER MIL·LENNI, SCCL).
- **Rambla del Raval** (8 habitatges protegits, de la Cooperativa DEL TEU BARRI, SCCL).

Posada en marxa de noves promocions:

- **Vilafranca 7**, de la **Cooperativa PROHA, SCCL**, 64 habitatges de Protecció Oficial, règim General.
- **Lloret de Mar,** de la **Cooperativa LLARS DE CATALUNYA, SCCL**, 28 habitatges protegits.
- **C/ Veneçuela, Barcelona,** de la **Cooperativa PROJECTE HABITAT 2000, SCCL**, 15 habitatges.
- **Calonge,** de la **Cooperativa LLARS DE CATALUNYA, SCCL**, 16 habitatges protegits.

Promocions en curs:

- **Vilafranca 5**, de la **Cooperativa SUMA, SCCL**, 10 habitatges de Protecció Oficial, règim general.
- **Vilafranca 6**, de la **Cooperativa PROHA, SCCL**, 10 habitatges de Protecció Oficial, règim general.
- **Montcada**, de la **Cooperativa PROHA, SCCL**, 20 habitatges de Protecció Oficial.
- **Granollers,** de la **Cooperativa POR FONT, SCCL**, 10 habitatges de Protecció Oficial.
- **Sant Pere més Baix, 56, Barcelona,** de la **Cooperativa POR FONT, SCCL**, 8 habitatges.
- **Vallespir, Barcelona**, de la **Cooperativa DEL TEU BARRI, SCCL**, 31 habitatges protegits.
- **Marquès de Barberà, Barcelona**, de la **Cooperativa DEL TEU BARRI, SCCL**, 8 habitatges.
- **Tortosa 5**, de la **Cooperativa PROHA, SCCL**, 25 habitatges de Protecció Oficial, règim Especial.
- **Pla del Penedès**, de la **Cooperativa LLARS DE CATALUNYA, SCCL**, 39 habitatges protegits.
- **L'Ampolla**, de la **Cooperativa LLARS DE CATALUNYA, SCCL**, 14 habitatges de Preu Concertat.

C/ Avinyó, 32, planta 1a. 08002BARCELONA. Telèfons: 934883113 / 934882010 Fax: 933428271 Mail: comercial@sogeur.com

SOGEUR S.L.

Treballar a Barcelona

DOSSIER

Articles
- GEMMA AGUILERA
- ESPERANZA ÁLVAREZ
- MARC ANDREU
- ELIA HERRANZ
- EUGENI MADUEÑO
- ANDRÉS NAYA
- FAUSTINO MIGUÉLEZ
- MARIA ORTEGA
- JOSÉ LUIS OYÓN
- RICARDO IVÁN PAREDES
- ALBERT RECIO
- ISABEL REY
- CRISTINA SIRUR
- MERCÈ TATJER
- VICENÇ THARRATS
- TERESA TORNS

Fotografia
- CATHERINA AZÓN
- ANNA CARLOTA
- DANI CODINA
- JOAN LINUX
- JOAN MOREJÓN
- IGNASI R. RENOM

Portada
- RAY FERRER

Amb aquest dossier pretenem apropar-nos a la realitat del treball a la nostra ciutat analitzant les seves problemàtiques, evolucions i claus de futur, sense oblidar les lliçons d'un passat que va fer que Barcelona fos anomenada "la Rosa de Foc"

Treballs, qualificacions i justícia social

ALBERT RECIO
ECONOMISTA

Barcelona ha estat molts cops centre d'atenció per la seva classe treballadora. Ho va ser a principis del segle XX. Ho va tornar a ser durant la guerra civil, especialment a l'inici, quan va planar un model d'utopia proletària ben explicat per George Orwell a *Homage to Catalonia*. I també al final de la dictadura franquista, quan les mobilitzacions als llocs de treball i a les barriades obreres van ser capdavanteres en els canvis. Eren temps on el treball de la gent humil era valorat i fins i tot s'exposava com un motiu de propaganda electoral.

Des de llavors, però, les coses han canviat. Primer va venir un debat cultural sobre la "fi de la classe obrera" al qual es van apuntar, amb bona fe, molts intel·lectuals i treballadors socials. Després ha vingut un discurs molt més agressiu sobre el capital humà i la feina desqualificada que legitima les desigualtats. Només els grans triomfadors són objecte de reconeixement social.

En molts camps progressen mecanismes retributius i de mèrits que promouen l'excel·lència i que justifiquen la precarietat i els baixos salaris per la manca de qualificació. Però una atenta mirada a la nostra vida quotidiana ens permet veure de seguida que les coses són diferents. Que moltes de les feines desqualificades són molt més complexes del que ens pensem. I que moltes de les activitats socialment mal considerades són essencials per al nostre benestar.

JOAN MOREJON

Les nostres activitats diàries depenen crucialment de treballadors com els que es dediquen a la neteja

La importància dels "no qualificats"

Fa anys que les feministes ens han mostrat la importància del treball domèstic, el més ocult de tots, en les nostres vides. Però aquest aspecte bàsic el trobem en la resta de la vida quotidiana. La qualitat de les nostres llars depèn del bon treball de tots els que participen en la seva construcció i manteniment. Les nostres activitats diàries depenen crucialment dels treballadors de transports, dels que netegen la ciutat, dels que treballen a la hostaleria, dels venedors de les botigues. El funcionament del sistema sanitari no és qüestió només de celebritats mèdiques, sinó de les mil i una tasques de treballadores que ens fan les cures, les neteges, etc. El bon funcionament dels centres educatius depèn de gent que sap que fa una feina bàsica amb infants i adolescents més que no pas en "competidors" pel "currículum" professional. El bon funcionament de l'administració descansa en l'activitat de molts administratius que faciliten les gestions. A mida que ens fem grans depenem de les cures més o menys intenses de terceres persones.

I en tots aquests camps i en molts d'altres -per exemple, el de la producció industrial o el del transport- descobrim fàcilment la presència de persones amb una experiència i uns coneixements difícils de transmetre i de ser aplicats per altres persones. I sovint descobrim que són feines complexes, com ara la del cambrer, l'assistent sanitària o la cuidadora de gent gran que fan tasques de relació social per a les quals no tothom té les mateixes habilitats. I que és aquesta diversitat-tècnica i social, d'experiències pràctiques i coneixements, la que ens permet viure satisfactòriament. I que la nostra especialització necessita la dels altres.

> Arreu progressen mecanismes retributius que justifiquen la precarietat i els baixos salaris per la manca de qualificació

> La diversistat tècnica i social, d'experiències pràctiques i coneixements, és la que ens permet viure satisfactòriament

El dia que comencem a reconèixer aquestes qüestions potser encetarem un nou cicle de justícia social. Començant per avaluar correctament l'aportació social que fan moltes dones, immigrants, persones classificades com a "no qualificades"... I ens replantejarem seriosament la reorganització de la ciutat i la reducció de les desigualtats. I Barcelona potser tornarà a ser coneguda com una ciutat on treballadors i treballadores estan en el centre de la vida social.

Dos segles de lluites obreres

ANDRÉS NAYA

A la segona meitat del segle XIX i al segle XX Barcelona va ser un punt de referència per al moviment obrer. L'existència d'una important indústria, amb la seva corresponent àrea comercial i un sector de serveis que ocupava milers d'homes i dones que treballaven perquè la ciutat funcionés, així com les duríssimes condicions de vida dels treballadors, van donar lloc a forts enfrontaments i lluites socials, que moltes vegades es van saldar pagant un preu en vides.

Un ric teixit social que es concretava en associacions obreres gremials, sindicats, cooperatives, centres artístics i ateneus que van desenvolupar tot tipus d'iniciatives solidàries i culturals. Homes i dones protagonistes de les seves vides en els seus llocs de treball i en les seves barriades que no poques vegades basaven en el recolzament mutu les seves relacions socials i celebraven multitud d'actes que tenien la festa popular com a resultat final. Les publicacions existents i l'edició de llibres va ser rica i variada. Les idees i propostes bullien. Sense oblidar els períodes on la desraó, la foscor i la manca de llibertat s'imposava a tota la població. Tot això es va concretar en una ciutat amb enormes desigualtats, que patia, combativa, rebel i solidària amb aquells que hi arribaven. Una ciutat a la qual es va anomenar "la Rosa de Foc".

Ciutat i treball. Territori i persones. En unes breus notes ens apropem a diferents lluites com a petits botons de mostra.

1827
Primeres protestes

La primera gran protesta coneguda és una manifestació de teixidores contra l'allargament de les peces a canvi del mateix salari. Vuit anys després, els treballadors protestaven incendiant la fàbrica El Vapor de Sants. Van ser anys d'agitació obrera contra les inhumanes condicions de treball, que incloïen l'explotació infantil. L'incendi de màquines es generalitzaria com a forma de pressió. La reivindicació del dret a l'associació va anar prenent forma. Al 1862, 15.000 treballadors van firmar un escrit dirigit a Las Cortes reivindicant "la llibertat d'associació per combatre al capital de manera noble i pacífica". Fins al 1887 no s'aprovaria una llei d'associacions que permetés la constitució de sindicats.

1854
Vaga general

La vaga general va ser un pas en la radicalització dels enfrontaments: silenciar les fàbriques, paralitzar l'activitat econòmica en tots els sectors, apoderar-se del carrer. La primera vaga general a Barcelona (1854) va ser motivada pel conflicte laboral a la España Industrial, fàbrica que ocupava 7 hectàrees a la barriada de Sants, i que es va generalitzar per tota la ciutat. La segona vaga va tenir lloc el 2 de juliol de 1855, i també va ser la primera a nivell de l'Espanya. Es reivindicava el reconeixement del dret d'associació i la reducció de la jornada laboral. A la nostra ciutat la mobilització va començar per les fàbriques de Sants i Gràcia. La vaga general va ser a partir d'aquest moment una forma de lluita permanent.

De la ciudad industrial a la de servicios

FAUSTINO MIGUÉLEZ
PROFESSOR DE LA UAB

En lo que llevamos de siglo y de década, el trabajo en la ciudad de Barcelona ha registrado importantes cambios que seguramente van a marcar la ciudad para los próximos años y que conviene tener presentes para saber a qué atenernos con relación a nuevas necesidades sociales que se están produciendo y a las políticas que convendría implementar o cambiar para hacerles frente. Vamos a describir brevemente dichos cambios y avanzar algunas explicaciones plausibles de los mismos.

Lo primero que cabe señalar es el importante crecimiento del empleo en la ciudad y para ello tenemos que diferenciar dos realidades no coincidentes, pero ambas importantes: los empleos de los residentes en Barcelona y los empleos que genera la ciudad, en parte ocupados por quienes residen y en parte ocupados por otros. Los barceloneses empleados son 760.600 en el tercer trimestre de 2007, habiendo crecido un 28% desde 2001 (frente al 26% de crecimiento en Catalunya). Obviamente muchos de estos barceloneses ocupados trabajan en el Vallés, el Baix Llobregat o en comarcas más alejadas. Los empleos que genera la ciudad son en la misma fecha de 2007 1.096.720, un 12% más de los que eran en 2001 (en este caso por debajo del incremento en el conjunto de Catalunya). Ambos datos, pero sobre todo este último, dan fe de que Barcelona ya no es el único motor de Catalunya, a pesar de que las tasas de actividad y ocupación de sus habitantes se hayan incrementado mucho, como veremos. En cualquier caso, se trata del cambio más importante de los últimos 40 años, particularmente si lo comparamos con el práctico estancamiento de esas décadas anteriores. Además, ambas series de datos manifiestan otro fenómeno que grava profundamente la vida diaria de muchos barceloneses, y de muchos catalanes que trabajan en Barcelona viviendo en otros municipios, es decir, el tiempo de traslado diario entre el punto de residencia y el punto de trabajo. Los recientes incidentes de los trenes de cercanías han dejado bien de manifiesto la importancia que la movilidad diaria tiene en las condiciones de vida de las personas.

Para centrarnos ahora en los empleos de los barceloneses, el cambio señalado ha comportado un incremento de 8 puntos en la tasa de actividad, situándose la tasa de ocupación en el 72,0 y la de paro en el 6,6 a finales del tercer trimestre de 2007, la más alta y la más baja respectivamente de los últimos 30 años. Las diferencias relativas entre ambos tipos de datos anteriormente citados también ponen de manifiesto otro aspecto muy importante: que la estructura social de la ciudad es "más trabajadora" en este momento que a principios de la década y que su tasa de ocupación ha crecido más que la de Catalunya en estos años, aunque aún sigue estando por debajo. Por tanto, que Barcelona sigue siendo "menos trabajadora" que Catalunya, si se me permite la expresión, algo que evidentemente tiene que ver con su estructura social así como, probablemente, con actitudes socio-políticas en las que no es ahora el momento de profundizar.

ANNA CARLOTA

Los horarios de los trabajadores de servicios son poco conciliadores

Las políticas del tiempo de trabajo se convierten en políticas fundamentales para el bienestar de los ciudadanos

Pero conviene que entremos más en detalle de lo que esto significa respecto a los diversos colectivos que han sido los protagonistas del cambio. Hay dos aspectos que polarizan este espectacular crecimiento: la mayor participación de las mujeres y el espectacular aumento de los inmigrantes. En lo que llevamos de siglo, los inmigrantes afiliados a la Seguridad Social han aumentado espectacularmente en la ciudad -son 236.000 los extranjeros que trabajan en 2006- , mientras que el número de mujeres ocupadas en la ciudad, obviamente muchas de ellas inmigrantes, se ha incrementado en más de 90.000. El factor inmigratorio es más significativo que el factor de género, pero las mujeres han crecido siete puntos proporcionales más que los hombres en ocupación, a lo que también ha contribuido la mayor participación de mujeres inmigrantes en el mercado de trabajo.

La estructura productiva

Evidentemente, la razón de fondo de este importante crecimiento está en la evolución de la estructura productiva catalana, la que nos da, al mismo tiempo, algunos indicios sobre las características de los empleos generados en la ciudad y nos permite entender mejor la participación de mujeres e inmigrantes. El gran crecimiento se registra en los servicios y en la construcción, aunque este último sector pierde empleo desde el segundo trimestre de 2007. Pero también la industria pierde en el conjunto de estos 7 años, por más que el número de barceloneses empleados en este sector vuelva a crecer desde 2005, muchos de ellos empleados fuera de la ciudad. De manera que, si ahora nos referimos a los dos colectivos mencionados, cabe concluir que las mujeres se han ubicado principalmente en los servicios, mientras que los inmigrantes se han distribuido por servicios y construcción. El sector servicios se configura, por tanto, como el gran proveedor de empleo, con más del 83% del total de asalariados y con casi el 83% del total de autónomos. Barcelona es, por tanto, una ciudad de servicios, en realidad la ciudad de servicios de Catalunya y, en parte, de España. En los servicios cabe destacar los siguientes subsectores como los grandes proveedores de empleo, por orden de importancia: servicios a las empresas, comercio, servicios sanitarios y sociales, hostelería, finanzas y aseguradoras, enseñanza. Detrás de esta simple enumeración se puede adivinar una importante polarización de empleos: relativamente cualificados de un lado y poco cualificados de otro, estos más abundantes que aquellos.

La cara negativa del fenómeno que venimos analizando es que en la desaceleración que se inicia en 2007 son nuevamente aquellos dos colectivos, mujeres e inmigrantes, los que más acusan el incremento del paro. Ello nos lleva a concluir que la parte "débil" de los empleos creados -poco cualificados, de baja productividad, ubicados en empresas más sujetas a la recesión- es la que tiene las de perder en momentos de coyuntura negativa. Aquí, posiblemente se ubican en primer lugar los inmigrantes, hombres y mujeres, pero a continuación las mujeres nativas.

Empleo y bienestar

Este panorama nos plantea nuevas necesidades y exigirá nuevas políticas. Respecto a las necesidades cabe pensar principalmente en la de mejorar la calidad de los empleos con medidas tanto estructurales como sociales, pasando de una visión meramente cuantitativista -es decir, crear nuevos empleos, sin más- a otra que tenga más en cuenta la relación entre empleo y bienestar de las personas. Es decir, fomentando la inversión en empresas más claramente creadoras de valor añadido y empleo cualificado y aumentando las medidas formadoras de los trabajadores, en particular de aquellos que no han tenido en su juventud una buena base educativa. Las políticas tienen que referirse principalmente hoy día a la mejora de la conciliación de la vida laboral y familiar-personal. Mejora del transporte público que acerque el punto de residencia al de trabajo, mejora de los tiempos de trabajo y de los tiempos de vida, políticas públicas de atención a los infantes y a las personas dependientes.

Una ciudad de servicios como es hoy Barcelona, en contraste con la ciudad industrial que era hace algunas décadas, tiene unos horarios menos estandard, más diversificados, más flexibles. Por ello, menos proclives a conciliar la vida con el trabajo. De ahí que las políticas del tiempo de trabajo se conviertan en políticas fundamentales del bienestar de los ciudadanos.

TASAS DE ACTIVIDAD, OCUPACIÓN Y PARO BARCELONA CIUDAD

Año	Tasa actividad		Tasa de ocupación		Tasa de paro	
	Hombre	Mujer	Hombre	Mujer	Hombre	Mujer
2001	81,6	62,7	75,3	53,9	5,1	7,3
2007	84,2	69,8	78,9	64,9	5,1	8,0

Fuente: EPA, 16-64 años. En la tasa de actividad específica, es decir, entre 16 y 64 años. Tasas medias. Septiembre 2007

1870
Primer congrés obrer

Primer congrés obrer, juny de 1870

El primer congrés obrer en el marc de la Internacional va tenir lloc en el Teatre Circ Barcelonès, a l'avinguda del Paral·lel, del 19 al 26 de juny. 90 delegats, 74 d'ells catalans, representaven 150 societats de 29 poblacions i un total de 15.000 afiliats. El 63% de delegats va optar per la via no política. Celebrat en castellà i català, va ser presidit per una pancarta que deia "No més drets sense deures. No més deures sense drets". Es va constituir la Federació Regional Espanyola de l'AIT. En una àmplia relació de congressos celebrats a la nostra ciutat, s'ha de destacar aquells que van donar lloc a la constitució de la UGT (1888) i la CNT (1910).

1890
Primer de maig

Dibuix al·lusiu als "màrtirs de Chicago" i a les víctimes de les lluites socials, publicat a *La Tramontana* el 1891, en commemoració del Primer de Maig. *B. Arús-Ramono Manent*

1 de maig. Míting al teatre Tívoli. Un cop finalitzat, 25.000 persones recorren la Rambla amb una enorme bandera roja al capdavant. La marxa va finalitzar al Govern Civil, on es va lliurar un manifest reivindicant la reducció de la jornada de 10 a 8 hores i la prohibició del treball per als menors de 14 anys. Hi van assistir 40.000 persones. A la tarda, els sectors més radicals van proclamar la vaga general. L'exèrcit els esperava a la plaça Catalunya. Joan Maragall, espectador de la jornada va escriure: "Els obrers es passegen, fumuts de fàstic, com nosaltres quan fèiem campana. Però el més bonic és l'alarma dels burgesos".

1902
Situació explosiva

El diumenge 16 de febrer de 1902 es van celebrar més de 44 mítings a la ciutat. L'acte central va tenir lloc al Teatre Circ del Paral·lel. La patronal havia rebutjat reduir la jornada de 10 a 9 hores i la protesta es va radicalitzar. Es van convocar tres dies de vaga general i van haver enfrontaments entre treballadors i forces policials, tiroteigs a l'Hospital Militar, un assalt a l'escorxador i foc indiscriminat en diferents punts de la ciutat. El balanç va ser d'entre 70 i 100 morts i centenars de ferits.

Precarietat i sinistralitat laboral

VICENÇ THARRATS
UNIÓN SINDICAL CC.OO. DEL BARCELONÈS

Segons dades del mateix Ajuntament, a la ciutat de Barcelona hi ha més d'un milió de llocs de treball. Pertanyen al sector de la construcció poc més d'un 6%, la indústria arriba escassament a ocupar un 11% dels llocs de treball a Barcelona. La resta, més del 80%, son del sector serveis, fonamentalment treballadors de la hostaleria i el turisme, neteges i manteniment i serveis de més alta qualificació referits a serveis financers, serveis mèdics, formació i ensenyament, etc.

Aquesta distribució dels llocs de treball, defineix en ella mateixa una ciutat clarament de serveis, on el pes de la indústria tendeix de manera continuada a la baixa, i on la construcció te un pes moderat quant a llocs de treball ocupats.

Barcelona te una taxa d'activitat d'un 68,5 pel homes i d'un 51,7 per les dones, en dades del quart trimestre del 2007. Aquestes dades, conjuntament amb una taxa d'atur del 5,6 pels homes i del 6.0 per les dones, constitueixen la constatació que vivim en una ciutat de treballadors i treballadores. Els problemes que afecten el món del treball, són per tant, problemes de primera magnitud per a la ciutat, perquè afecten a un elevat percentatge, de fet a la gran majoria, dels seus habitants.

A Barcelona, avui, els grans problemes del món del treball estan situats a dues grans àrees: la primera es l'entorn de la precarietat, la inseguretat laboral, els baixos salaris i la inestabilitat, factors lamentablement característics de l'ocupació centrada en els serveis, molts d'ells de baix valor afegit, de baixa qualitat i de baixa qualificació.

L'altre gran problema es la sinistralitat laboral, lacra que continua afectant als treballadors i treballadores de la nostra ciutat, sense excloure cap sector econòmic.

Segons dades estadístiques de l'Ajuntament de Barcelona, referides a la província, a l'any 2006 es van produir 121.521 accidents de treball, d'ells 860 greus i 106 mortals. Es van donar igualment 3.444 casos de malaltia professional, declarades com a tals, d'elles 9 de greus i 0 de mortals. Crida l'atenció la baixa xifra de malalties professionals, que s'explica perquè aquest tipus de malalties no es declaren gairebé mai. No passen per les mútues, sinó que son derivades directament als sistema de la Seguretat Social i es converteixen oficialment en patologies normals, i no de tipus laboral. Aquest justament és un dels dèficits del nostre sistema. Si les malalties laborals no son considerades com a tals, tampoc es tracten com a tals i no s'actua sobre les causes per evitarles i millorar així les condicions de treball.

ACCIDENTS I MALALTIES AMB BAIXA PER SECTOR ECONÒMIC. PROVÍNCIA DE BARCELONA. 2006

Sector econòmic	Total	Lleu	Greu	Mortal	% s / mortal	% s / total
Accident de treball	121.521	120.555	860	106	100,0	100,0
Agricultura	1.124	1.112	10	2	1,9	0,9
Indústria	39.253	38.958	271	24	22,6	32,3
Construcció	23.758	23.497	231	30	28,3	19,6
Serveis	57.386	56.988	348	50	47,2	47,2
Malaltia professional	3.444	3.435	9	0	-	100,0
Agricultura	27	27	0	0	-	0,8
Indústria	2.006	2.005	1	0	-	58,2
Construcció	287	286	1	0	-	8,3
Serveis	1.124	1.117	7	0	-	32,6

Nota: Les dades d'accidents de treball es refereixen als accidents produïts en el centre de treball.
Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.
Font: Servei d'Estudis i Estadístiques. Departament de Treball i Indústria. Generalitat de Catalunya.

ANNA CARLOTA

Sense protecció

Podem observar que dels accidents mortals, els 47,2% pertanyen al sector serveis i el 28,3% a la construcció i 22,6% a la indústria. Podem observar també que la incidència de l'accidentalitat sobre el sector de la construcció és particularment alta en referència als llocs de treball que ocupa. Hem d'anar a buscar les causes fonamentalment a la alta temporalitat i a les cadenes de subcontractació existents, que dilueixen tant la implementació de mesures de seguretat com la responsabilitat empresarial. També a les urgències per acabar treballs, els sobreesforços exigits a nivell d'hores de treball, d'horaris intempestius, manca de formació especialment en mètodes de protecció, manca d'equips, i manca d'inspeccions per assegurar el compliment de la Llei.

El treball al carrer: un risc que no es contempla

A l'any 2005 CCOO del Barcelonès va desenvolupar un estudi a la ciutat de Barcelona, en el marc del Pacte Local per l'Ocupació, que demostrava que prop de 180.000 persones desenvolupen diàriament la seva activitat laboral totalment o en part, al carrer.

Ens referim a professionals com cambres, repartidors, manteniment urbà i neteja, guàrdies urbans i agents de seguretat, etc.

Els riscos laboral específics pel fet de treballar a la via pública son molt diversos en funció del sector d'activitat, però es poden resumir en una sèrie de riscos comuns:

Estrès tèrmic: Les condicions climàtiques alteren substancialment les condicions de treballa al carrer.

Atropellaments i problemes de trànsit: Es el risc laboral més important pels treballadors que estan obligats a conviure amb el trànsit.

Contaminació acústica i pol·lució: Sumat al risc biològic i a les al·lèrgies, son quatre factors que afecten directament la salut dels treballadors.

Riscos psicosocials: La suma de factors estressants genera determinades patologies, associades directament a factors psicològics.

L'any 2006 va ser un any de creixement dramàtic dels accidents laborals, especialment a la construcció, però també a la indústria i als serveis. Aquest any van morir, referint-nos a tot Catalunya 144 treballadors, que va representar un 34,5% més que l'any anterior, 2005, que va ser un dels anys amb una taxa d'accidentalitat més baixa des del 2000.

Posteriorment, les dades de que disposEl treball ak carrersem per a l'any 2007 indiques 38 morts menys a Catalunya, es a dir, 106 morts en accident laboral, que suposa un descens d'un 26 % respecte al 2006.Del total d'aquests, 33 pertanyien al sector de la construcció que, juntament amb els serveis continuen sent els sectors amb més risc per la salut i la seguretat dels treballadors.

Cal considerar que les dades existents no conviden a l'optimisme, tot i la fluctuació que indica una certa tendència a la baixa, que en qualsevol moment es trenca amb un retorn a taxes de sinistralitat que mai han estat baixes a l nostre país.

Aportem algunes dades globals que ajuden a veure la magnitud del problema dels riscos laborals i el seu cost en vides humanes.

Espanya encapçala l'estadística europea en accidentalitat. La nostra taxa mitja és de 5,8 morts per cada 100.000 treballadors, més d'un 30% per sobre de la mitjana de la Europa dels 15.

Les dades ens indiquen que des de l'any 2004 fins a gener del 2007, els accidents de treball amb baixa laboral s'incrementen durant la jornada de treball en un 45,8% respecte a 1996, any d'entrada en vigor de la Llei de Protecció de Riscos Laborals. Es produeix igualment un increment dels accidents mortals d'un 11,9%.

En aquest període, el 54,3% dels accidents mortals varen afectar a treballadors amb un contracte temporal (el 66,7%, en el cas de la construcció). En el 54% dels accidents, el treballador tenia menys d'un any d'antiguitat. El 28% dels accidents varen passar en una empresa de menys de 9 treballadors. I el 34% dels accidents mortals els patiren treballadors d'una subcontracta (el 55 % en el cas de la construcció).

Finalment, cal cridar l'atenció sobre la creixent importància dels accidents de trànsit "in itinere" o en missió, que, a Espanya, assoleixen una xifra superior a 65.000 accidents a l'any, que son de trànsit, però que en realitat són de treball, segons un estudi de Universitat Politècnica de Catalunya. La dada més significativa d'aquest estudi, i que demostra la dimensió emergent del problema, ens indica que els accidents laborals-vials ha crescut al voltant d'un 4,5% en el període 1999-2004. El creixement la mobilitat, sovint obligada per la creixent distància entre els llocs de treball i el lloc d'habitatge, la manca de xarxes de transport públic segur i fàcil per accedir i tornar del lloc de treball, l'encariment de l'habitatge a la ciutat, son factors que augmenten un risc creixent que no està contemplat en les estadístiques ni en les declaracions d'accidents en tota la seva magnitud.

1909
La Setmana Tràgica

Barricades a la revolta popular de la Setmana Tràgica, al juliol de 1909. *F. Balell (AF-AHCB)*

Al juliol les vagues es reproduïen contra la guerra del Marroc. Aquells que podien pagar 1.500 pessetes es lliuraven d'anar al front i del risc de morir. A la protesta contra la guerra es van unir les protestes contra la dura vida dels treballadors a les fàbriques. Setmana tràgica, setmana gloriosa, setmana roja de passió, revolució de juliol, van ser alguns dels noms que se li van donar a l'aixecament que va sacsejar tota la ciutat. Barcelona va quedar aïllada. Hi va haver crema de convents, fàbriques i comerços. 10.000 policies i militars van aconseguir restablir l'activitat ciutadana. Enorme repressió i un cap de turc: a l'octubre van afusellar Francesc Ferrer i Guàrdia, el fundador de l'escola moderna. Al 1989 es va aixecar un monument a l'anarquista assassinat a la muntanya on el van matar.

1917
Eco revolucionari

Manifestació per demanar la llibertat dels membres del comitè de vaga, desembre de 1917. *Brangulí (ANC)*

"Que si viene Maura, que si viene Dato, lo que nunca viene es el pan barato". Vaga general revolucionària de la CNT i la UGT. El 13 d'agost les comissions de la vaga paralitzen la ciutat. 500 obrers del Ferrocarril del Nord que treballaven al Clot van a la vaga i tanca fins i tot la Catedral. Centenars de canons d'artilleria se situen entre la Rambla i el carrer de Fontanella, les Drassanes i l'avinguda del Paral·lel. Es deté el comitè de vaga. El passeig de l'Arc de Triomf es va omplir de milers de manifestants que, encapçalats per la guàrdia urbana a cavall i la banda de música municipal exigien una amnistia per a tots els empresonats.

1919
La Canadenca

Del febrer fins a l'abril de 1919 es va organitzar una vaga general a l'empresa d'electricitat La Canadenca, situada a l'avinguda del Paral·lel número 49. El 24 de març a les 12 del migdia la ciutat va tancar tots els seus establiments, les indústries i els serveis: les fotos publicades en deixen constància. La ciutat queda a les fosques. La vaga de la Canadenca, recolzada per nombroses vagues de solidaritat, va ser el moviment obrer més important del segle XX a Barcelona. El general Milans del Bosch va militaritzar els obrers dels serveis. El 18 de març es van llegir i aprovar al teatre Bosque els acords que es van aprovar amb la patronal. La vaga havia tingut una durada de 44 dies.

El treball invisible

TERESA TORNS
PROFESSORA DE LA UAB

Si en clau de ciència ficció imaginessim la visita d'un extraterrestre o la d'un viatger en el temps a una ciutat com Barcelona i miressim d'explicar-li com vivim, de ben segur que ens costaria de fer-li entendre que en aquella activitat destinada a tenir cura de les persones a la seva vida diària no n'hi diem treball. Més i tot, ens costaria d'explicar-li com tampoc consta enlloc que treballen aquelles persones que dediquen la major part de la seva vida, o una gran part del seu temps diari, a procurar una vida comfortable als que conviuen amb ella. Trobaríem dificultats similars per fer entendre en aquests forasters perquè, molts cops, són aquestes mateixes persones les que diuen que no treballen, malgrat tinguin dues criatures, visquin amb un altre adult, habitualment el seu marit, i a més s'hagin de fer càrrec d'alguna persona gran que ja no es pot valdre. I la confusió augmentaria si tractant de trobar exemples pràctics ensopeguessim amb aquella altra mena de persones que diuen, a qui els vol escoltar, que ells tenen la sort que la seva parella, habitualment una dona, no treballa o ha decidit deixar de treballar perquè han tingut una criatura.

Arribats a aquest punt, el més probable és que els visitants trobessin l'exemple i les explicacions, com a mínim, gracioses. Perquè ja haurien comprovat que tot plegat és un desori. D'entrada perquè tant aquelles dones que diuen que no treballen com aquelles que han decidit deixar de treballar són unes "no treballadores" amb una vida diària força ocupada en tenir cura de la casa, de la criatura i de la parella. Una feina que malgrat no sembli molt feixuga a cop d'ull, té l'inconvenient de ni tenir vacances, ni deixar-se de fer cap dia de l'any i no saber què és l'atur. I aleshores serà quan els forasters se sentiran més sorpresos. De primer, perquè apenes hi veuen homes que facin aquesta feina i, de segon, perquè els hi havien dit que al planeta terra els que no treballaven eren els que no feien res.

Passada la primera sorpresa, amb una mica de sort, trobaran alguna persona que els explicarà com, per estrany que els hi pugui semblar, a les societats com la nostra només n'hi diem "treball" a l'activitat que es fa a canvi d'un salari. I que ells només han pogut contemplar un altre treball, que com no té salari, s'ha fet invisible a les societats modernes.

Tot i així, aquest treball existeix i algunes dones l'anomenen treball domèstic o també treball de cura i és força més visible en d'altres indrets del planeta, especialment allà on la indústria i el consum no existeixen o no ho poden tot.

ANNA CARLOTA

El treball invisible el fan majoritàriament les dones

Per exemple, a l'Àfrica subsahariana o a qualsevol altre país rural i pobre, on veuran que el treball que compta de debó són les activitats diàries per procurar la supervivència diària de les persones. Però aleshores comprovaran que, a més de ser més visible, el fan igualment les dones.

Tot i així, a les societats modernes, aquest treball invisible que fan la majoria de dones durant una gran part de la seva vida, existeix. I malgrat ser invisible i no tenir salari continua sent imprescindible perquè les persones que han de tenir una activitat laboral la puguin dur a terme. De fet, podem explicar als nostres visitants forasters que, avui en dia, com que som una societat on cada cop neixen menys criatures i hi han cada cop més persones que viuen molts anys, ens fa falta que altres dones, tot i no ser de la família, el facin. I que a Barcelona, com a la resta dels països del sud d'Europa, d'aquestes dones en diem dones immigrades. En diem així no només perquè venen d'altres terres sinó perquè fan les feines que ningú d'aquí vol fer, com ara la neteja més feixuga, o la cura de les persones grans quan es fan dependents. I, en aquest cas, sí que podem dir que el treball que fan és visible perquè té salari, però també podem afegir que una certa invisibilitat ja hi està bé. Primer, perquè les condicions laborals són com per no veure-les: baixos salaris, horaris extensos i irregulars i massa cops sense contracte laboral. I, segon, perquè el lloc on fan la feina és majoritàriament en el domicili particular del que contracta, un espai on la manca de visibilitat afavoreix la manca de visibilitat. Tot i així, moltes vegades diem que aquest treball forma part de l'economia submergida, o l'anomenem treball informal o treball en negre. I gairebé ningú no en diu treball invisible.

De fet, sembla que gairebé totes les cultures, i no només la nostra, han mirat de fer invisible la feina de tenir cura de la llar i de les persones, tant si la fan les dones de la família com d'altres. En el primer cas, en diem mestresses de casa i, tinguin o no treball amb salari, tenen la responsabilitat de fer-lo o de fer-lo fer. En el segon cas, avui en dia ja gairebé ningú en diu minyones, tot i que a les estadístiques laborals encara hi surt l'apartat de "servei domèstic". Un servei on la gran majoria són dones i fins fa molt poc temps, no estaven emparades sota el règim general de la seguretat social com la resta de la població ocupada.

> No hi ha res més útil en aquest món que ser una persona capaç de cuidar de sí mateixa i dels altres

> Per estrany que pugui semblar, a les societats com la nostra només n'hi diem "treball" a l'activitat que es fa a canvi d'un salari

Finalment, tot acompanyant els nostres visitants forasters cap al seu punt de retorn els podríem explicar que no facin massa cas del que han vist i del que algunes persones els han explicat. Perquè, malgrat tot, han tingut la sort de veure com aquest treball invisible, que majoritàriament fan les dones, és l'únic treball imprescindible per a la supervivència de l'espècie humana. I que si realment volen quedar-se per sempre o una temporadeta, mirin d'apredre'n a fer-lo. Perquè, donat com està tot el tema de la sostenibilitat, qüestió de la que també els hi parlaran, no dubtin que no hi ha res més útil en aquest món que ser una persona capaç de cuidar de sí mateixa i dels altres.

1936. Guerra civil i col·lectivitzacions

Revolució social a l'endemà del 19 de juliol de 1936. *Agustí Centelles*

El 19 de juliol, per fer front a l'aixecament militar feixista es va proclamar una vaga general. Els carrers van ser presos per obrers armats. Es van construir barricades. El fotògraf Agustí Centelles va fer un excel·lent treball de les jornades de lluita. Començava la guerra civil. Els militars rebels avançaven per l'avinguda Diagonal. Els treballadors de la perifèria acudeixen al centre de la ciutat i els combats són acarnissats. Es van obrir la presó Model a l'Eixample i la de dones al Raval. Vençuts els rebels el 20 de juliol, la gent surt de casa seva per aconseguir queviures.

En el terreny de les empreses, la guerra va imposar les col·lectivitzacions del 70% de les empreses, segons deixa constància el cronista Josep Maria Huertas Claveria. La Generalitat va aprovar un decret que preveia la col·lectivització de totes les empreses de més de 100 treballadors i de les empreses on el propietari hagués desaparegut. Les diferències de criteri entre comunistes i anarquistes van ser importants en aquest tema.

1951 Vaga de tramvies

Tramvies buits en el boicot popular per la pujada del bitllet, al 1951. *Arxiu TMB*

A principis de l'any 1951 la companyia responsable del tramvia va apujar el preu del bitllet de 0,50 a 0,70 cèntims en uns temps de fam, fred, racionament i opressió. Van començar a circular les octavetes: "Vaga de tramvies", "Trasllada't a peu", "La única solución, 40 céntimos o peatón!". El 14 de febrer comença una revolta popular sense precedents. Els treballadors s'agrupaven i anaven caminant a la feina. 3.000 vidres de les finestres dels tramvies van ser trencats a pedrades. A la sortida d'un partit del Barça ningú no va agafar el tramvia. La revolta va durar fins al 7 de març, quan es va anular la pujada. Va ser un èxit total. Sebastián Balfour ens explica en el seu esplèndid treball que el dia 6 de març, en una reunió oficial, 2.000 delegats sindicals van cridar a la vaga perquè posessin en llibertat els detinguts. Després es va convocar una vaga general. El 12 de març la van seguir unes 300.000 persones, que van paralitzar la ciutat fins que es va desplegar l'exèrcit.

1971 Harry Walker assembleària

L'any 1926 l'empresa anglesa Harry Walker es va instal·lar als terrenys situats al passeig Valldaura. A finals del 1970, els 500 treballadors van reivindicar un augment de 3.000 pessetes per a tothom i l'empresa s'hi va negar. El 13 de desembre, una reunió unitària decideix anar a la vaga. Començava un dels conflictes laborals més importants després de la guerra. Dos mesos en els quals els carrers dels barris van ser escenari de manifestacions, assemblees, accions directes, col·lectes solidàries d'aliments i diners. Les associacions de Nou Barris i diverses parròquies van recolzar la lluita. Es va aconseguir un augment de 1.000 pessetes lineals, la fi dels contractes eventuals i que el període de proves fos de 15 dies.

Les diferents condicions del món laboral

ALBERT RECIO
ECONOMISTA

Quines són les condicions de treball de la ciutat de Barcelona? ¿Hi ha moltes desigualtats en les condicions laborals? ¿Faciliten o dificulten la vida quotidiana de la gent? Aquestes són preguntes que entenc rellevants i que potser ens fem de tant en tant. De fet, quan el Carrer em va demanar aquesta nota, segur que es pensava que era una qüestió fàcil de resoldre: buscar la font estadística adequada i fer un comentari adient. Les coses són, desgraciadament, més complexes. De fet, no existeixen dades precises sobre les condicions de treball de la ciutat. I, possiblement, mai no les tindrem. Hi ha bones raons per explicar aquesta mancança. Quan analitzem condicions laborals estem considerant una enorme varietat d'aspectes: salari, jornada laboral (durada, torns, horari específic), perillositat, ambient de treball, reconeixement social, etc. I els llocs de treball són molt diferents en cadascun d'aquests ítems. Per obtenir informació la via més usual és fer enquestes (legalment no es poden agafar dades de, per exemple, els comptes bancaris) i aquestes són costoses de fer i sovint tenen dificultats per captar adequadament la varietat de situacions (qui no s'hagi trobat sense saber com contestar alguna pregunta d'un qüestionari perquè no troba ben reflectida la seva situació, que ho digui: el proposarem per al Guinness o un altre catàleg de gent estrafolària). Per això les estadístiques són limitades i insuficients o es fan en períodes molt llargs. Les millors fonts d'informació sobre el mercat laboral es realitzen a escala estatal per l'Instituto Nacional de Estadística. Els seus resultats valen per al conjunt de l'Estat, però en molts casos perden valor quan s'intenta analitzar el nivell autonòmic (i són completament inadequats per conèixer el nivell local). Per això, l'única solució fiable és aplicar les dades estatals i considerar que més o menys seran semblants a les que trobarem a la ciutat.

Jornada i diferències salarials

Pel que fa als salaris (potser l'aspecte del que més es parla), trobem una forta varietat de situacions que segueixen pautes ben definides. La font més adequada per analitzar-los és la Encuesta de Estructura Salarial, de l'INE. La darrera versió del 2005 situava el salari mitjà a Catalunya en 20.067 euros anuals, però es tracta d'una mitjana que amaga fortes diferències. Els homes, de mitjana guanyen un 43% més que les dones. Els nacionals un 26% més que els estrangers. En aquest cas les desigualtats són més fortes entre els homes que entre les dones, no pas perquè aquests estiguin menys discriminats, sinó per l'efecte de la baixa presència de dones en els llocs més elevats de la piràmide ocupacional. Per branques d'activitat, els salaris industrials són els més alts (un 15% superiors a la mitjana), seguits dels serveis i la construcció. S'ha, però, d'aclarir que el sector serveis és el que ocupa a la majoria de la població i que en el seu interior és on trobem diferències salarials més grans (entre el sector financer, que paga salaris més elevats, i el d'hosteleria, que els paga més baixos). Per categories professionals, els directius són els que guanyen més (més de tres cops el salari mitjà). Encara que l'Idescat (l'Institut d'Estadística de Catalunya) ens adverteix que són dades poc fiables per manca de fiabilitat estadística (¡sempre és molt difícil saber què guanyen realment els poderosos!). El salari mitjà dels 20.000 euros és el que cobren els treballadors manuals qualificats de la indústria i la construcció. Per sobre es troben els tècnics i els tècnics de suport (entre un 35-45% per sobre) i per sota la resta. Al final de l'estructura salarial trobem els considerats com no qualificats i els qualificats dels serveis (amb ingressos al voltant del 66-67% de la mitjana), molt a prop del 60% que portaria a considerar-los "treballadors pobres", aquells que encara que tenen feina no assoleixen un nivell d'ingressos satisfactori. Els treballadors estables cobren de mitjana quasi un 60% més que els que tenen contractes temporals.

ANNA CARLOTA

La jornada laboral és més elevada en ocupacions de serveis pitjor pagades

Aquestes enormes diferències són el resultat de molts factors: reconeixement social (això que s'entén com a qualificació), jornada laboral (una part dels baixos salaris es corresponen a persones que treballen a temps parcial), pressió sindical, etc. Cal pensar que en l'evolució recent de Barcelona, amb la reducció del pes de l'activitat industrial i, a la vegada, el creixement d'ocupacions tècniques i de serveis sofisticats per un costat i de serveis devaluats per l'altre (hosteleria, comerç al detall, serveis auxiliars), estem assistint també a una certa polarització d'ingressos. L'elevada presència de contractes temporals afegeix un altre aspecte a la situació que pateix una part de la població assalariada i que en conjunt es pot caracteritzar com d'inseguretat econòmica: ingressos insuficients i inestabilitat ocupacional.

Si del salari passem a la jornada laboral tornarem a trobar diferències, encara que menys sistemàticament analitzades. Els homes els trobem quasibé sempre en ocupacions a temps complert. Moltes dones treballen a temps parcial (i per tant no assoleixen un nivell d'ingressos adequats per garantir l'autosuficiència financera). La jornada laboral és més elevada en les ocupacions de serveis més mal pagades (hostelería, comerç, serveis personals) que en el sector públic o el financer. Els llocs de treball també varien pel que fa a treballar els caps de setmana o de nit. I un cop més, són els treballs de serveis ja esmentats, a més del sector sanitari, els que absorbeixen una quota més elevada de jornades laborals "poc desitjades". A més, les pautes de la jornada laboral estant canviant per l'aplicació de nous models de flexibilitat i l'organització temporal de molts serveis. L'anàlisi del trànsit d'entrada i sortida de la ciutat mostra, per exemple, una concentració de problemes en la franja de 7 a 10 del matí i de 5 a 8 de la tarda (amb una cua fins a les 9), dada que dóna una idea del ventall d'horaris amb què es mou la població, fóra de la vella història d'una jornada compacta matinal o fins a les 5 de la tarda.

N'estem satisfets?

I com viuen les persones aquesta vida laboral? L'enquesta de Qualitat de Vida del Treball sembla donar un elevat grau de satisfacció: un 7,5. I sense gaires diferències per raons de gènere o estatus (els directius estan una mica més satisfets i els treballadors sotmesos a supervisió una mica menys). No s'ha de donar, però, un gran valor a aquestes dades. Són com ara les que avaluen la felicitat: a quasi tot arreu del món la majoria diu estar bastant satisfeta amb la seva situació. És un resultat esperable segons el que conec de psicologia social: el fenomen de la dissonància cognitiva, o més planament, la faula del llop i el raïm, o la de Mahoma i la muntanya. Tenim tendència a adequar les nostres pretensions a allò que assolim. I segurament és una bona cosa: si estem sempre en desgrat perilla la nostra salut mental. Un realisme elemental que ens porta a un resultat molt conservador: acceptar on som i organitzar-nos la vida com podem. Només en períodes de canvi social pressentit es posen en marxa mecanismes socials més crítics. No cal però perdre de vista que en aquest qüestionari allò que la gent més aprecia del treball és l'ambient dels companys (almenys vivim en una ciutat amical) i, en canvi, les notes més baixes es donen en la manca d'ajuts socials per part de les empreses (suspès), la permanent carència d'una veritable estructura social, la manca de promoció ("casualment" més sentida per les dones) i la manca de formació (per molts discursos de moda que es facin, les nostres empreses no es preocupen del tema). És potser un indicatiu que la satisfacció és més personal que no pas derivada de la pròpia organització empresarial.

En conjunt sabem massa poc, massa acríticament i amb poc detall de la vida laboral de la ciutadania. I el poc que sabem ens apunta a fortes desigualtats sistémiques (per ocupació, gènere, nacionalitat,) i possiblement a un cert conformisme social. Potser perquè els últims anys ha dominat un discurs públic on el treball, especialment el de la gent corrent, s'ha devaluat i on predomina un cert pessimisme social.

Potser si ens preocupés realment la justícia social i la vida quotidiana de la gent ens preocuparíem d'estudiar amb més detall les desigualtats i els aspectes socials del treball. Incloent aquella part bàsica de treball invisible, de la qual ens parla la Teresa Torns en aquest mateix número.

1973
Un obrer assassinat

Tarjetó editat després de la mort violenta de l'obrer Manuel Fernández, a qui anys després es va dedicar un carrer a la Mina. 1973. *Arxiu Huertas.*

Poques vegades els carrers dels nostres barris porten el nom d'un obrer assassinat. No és el cas de Manuel Fernández Márquez. Va morir a trets d'un guàrdia civil a cavall. Concentrats a la tèrmica del Besòs, es defensaven a pedrades dels intents de desallotjament de la guàrdia civil. Van disparar a matar. Els vaguistes es van agrupar i van iniciar una marxa que va recollir els treballadors de les empreses dels voltants denunciant l'assassinat. Les accions de solidaritat van ser nombroses. Entre 1971 i 1975 va haver-hi 135 conflictes.

1975. ¡Ea, ea, ea. La SEAT se cabrea!

Vaga dels treballadors de la SEAT al 1979. *Jordi Soteras*

"Es demasiao, es demasio, todos los currantes nos hemos juntao" Era un dels crits de guerra dels manifestants que, des del 1971 i amb un obrer mort inclòs, defensaven el conveni. Es revelaven contra les dures condicions de treball malgrat tenir els salaris més alts que els treballadors d'altres empreses. 20.000 treballadors van sortir de la Zona Franca i avançaven per la Gran Via. Van continuar per Via Laietana fins a concentrar-se a la plaça de la Catedral, davant de Foment. La ciutat va quedar col·lapsada. Els grisos rodejaven els vaguistes amb el puny en alt. Als barris, esglésies i descampats les assemblees i la solidaritat es multiplicaven. Els treballadors no van aconseguir el 16% d'augment. La SEAT no va ser l'única: Harry Walker, Telefónica, Macosa, Olivetti, el sector de la construcció, de la banca i moltes d'altres empreses van viure conflictes importants fins el 1977. Era normal que coincidissin diverses manifestacions als carrers.

1976
Assemblea de CCOO

Parroquia de Sant Medir. *Ignasi R. Renom*

Comissions Obreres havia previst una assemblea per al mes de juny a Madrid, però va ser prohibida pel govern. L'11 de juliol, pels voltants de l'església de Sant Medir, a la barriada de Sants, van començar a transitar, amb les degudes precaucions, els delegats

Els espais de treball industrial a Barcelona

MERCÈ TATJER
HISTORIADORA

Entrada principal de Pegaso-ENASA al carrer de la Sagrera número 163. A sota, runes de la sederia Pagès y Pagès al carrer Cristòbal de Moura números 118-134
FOTOS: XAVIER BASIANA I JAUME ORPINELL

Entre els diversos espais de treball de Barcelona (fàbriques, tallers, oficines, serveis...) destaquen les fàbriques. La seva potent arquitectura i el gran nombre de famílies a les quals donaven feina els han conferit una gran visibilitat. Tanmateix, les fàbriques han estat, també, el lloc de sociabilitat obrera i popular, de transmissió de coneixements tècnics, de difusió d'idees polítiques i de conscienciació social. Tèxtils com La Sedeta, Can Saladrigas, el Cànem, Fabra i Coats, La España Industrial, han donat feina a moltes barcelonines que compaginaven la feina a la llar amb el treball per torns; igualment, el sector del metall (Maquinista Terrestre i Marítima, Can Girona, la Pegaso, la Seat...), la indústria de l'alimentació (Damm, Danone, Letona, Frigo...), les químiques (Uriach, Lucta, Hubber, Bayer), i molts altres sectors (arts gràfiques i el paper, vestit...), han ocupat, també, moltes generacions d'obrers i obreres, empleats i tècnics, i conformen, encara avui, la nostra memòria del treball.

Barcelona ha estat d'ençà el segle XVIII una ciutat industrial. Les primeres fàbriques s'ubicaren dintre de la ciutat emmurallada als barris tradicionalment artesans de Sant Pere i Santa Caterina on l'aigua del Rec Comtal permetia el treball d'obradors i tallers. Al segle XIX el Raval i la Barceloneta es convertiren, també, en espais industrials.

A partir de mitjan segle XIX l'Eixample i els municipis del Pla de Barcelona s'industrialitzaren amb grans fàbriques com el Vapor Vell (1848) i l'España Industrial (1844) a Sants; la Fabra i Coats a Sant Andreu; Can Ricart (1853) a Sant Martí, o la Batlló (1870) a l'Eixample cortsenc. En aquests espais fabrils s'incorporarien al món del treball molts dels nouvinguts a la ciutat. A inicis del segle XX tota Barcelona esdevindria una gran fàbrica que es mantindria en actiu fins passat mitjan segle XX.

L'aparició dels polígons industrials

Al primer terç del segle XX es plantejaren ja propostes de zonificació industrial que, seguint els principis de l'urbanisme racionalista, tractaven de separar les activitats fabrils de les residencials, i hom pensà en ubicar arran del Besòs i al costat del nou Port Franc polígons dedicats preferentment a activitats industrials. A partir del Pla Comarcal del 1953 i de l'aplicació de normatives sobre indústries insalubres i perilloses s'afavorí la formació i consolidació dels dos grans polígons industrials que encara avui conserva Barcelona. El del Bon Pastor, situat al districte de Sant Andreu al tocar del Besòs (121 ha i 11.518 llocs de treball en 457 empreses), i el de la Zona Franca -propietat del Consorci de la Zona Franca- situat entre el port i el riu Llobregat; aquest ocupa una superfície de 600 ha (un dels polígons industrials urbans més grans d'Europa) i aplega 250 empreses, on treballen 43.000 persones que generen el 2,08 % del producte industrial brut de Catalunya.

Continuïtat o canvi

El Poblenou, com a gran districte industrial, s'ha mantingut fins a la darrera dècada del segle XX. Mentre, la indústria dispersa dintre del teixit urbà d'altres barris anava reculant, en part, pressionada també per figures fiscals com fou l'impost de Radicació, que a partir del 1960 gravava el sòl ocupat per les activitats productives. En paral·lel amb els canvis econòmics i tècnics i crisis empresarials, els Plans Parcials de la dècada del 1960 permeteren l'especulativa transformació de part dels terrenys d'antigues indústries en conjunts residencials molt densos (España Industrial, Pegaso); després, el Pla General Metropolità del 1976 afectà un bon nombre de sòl industrial de la ciutat, qualificant-lo d'àrees en transformació. Afortunadament, la part que restava d'aquestes fàbriques així com d'altres recintes industrials -gràcies a la pressió veïnal i als nous ajuntaments democràtics- donaren lloc durant la dècada 1975-1985 a parcs, equipaments i habitatges socials, mentre que alguns continuaven com a indústries compartides.

En les darreres dècades, els espais industrials han anat minvant arreu de la ciutat, però en especial al Poblenou, on l'endegament de la Vila Olímpica (1992) suposà l'enderroc de totes les edificacions fabrils i la conseqüent desaparició de llocs de treball. L'actual Pla 22@ ha impulsat una forta renovació terciària i residencial d'alta qualitat, que tanmateix no aconsegueix veure's compensada amb la pretesa especialització en indústries i activitats de noves tecnologies de la informació i comunicació; en realitat, destrueix el teixit fabril existent i provoca el desplaçament d'empreses i treballadors fora de Barcelona.

Només en l'àrea afectada pel Pla 22@, excel·lents mostres d'arquitectura industrial i més de 2.000 llocs de treball han caigut sota la piqueta o han restat en el record amb una solitària xemeneia i alguna escadussera nau (Unión Metalúrgica, el Cànem), o aconseguint, en el millor dels casos, un equipament en part de les antigues instal·lacions fabrils (Can Saladrigas com a centre cívic, Ca l'Aranyó com a futur Campus Audiovisual). Sant Andreu i Sants han seguit el mateix camí; actualment només uns pocs conjunts fabrils (Can Ricart, Ca l'Illa, Can Fabra, Can Batlló), i algunes fàbriques i naus industrials resten en peu en espera d'ésser transformades per l'orgia immobiliària d'inicis de segle XXI: són els supervivents i els últims exemples del que ha estat el treball industrial i obrer.

de tota Espanya. Es va celebrar l'assemblea, es va triar Marcelino Camacho com a secretari general i es va constituir la Confederació Sindical de CCOO. Ja al 1964 s'havien reunit 500 delegats de les primeres comissions obreres per constituir la Comissió Obrera de Barcelona. Una reunió després de la qual van ser detinguts els treballadors elegits.

1988. Vaga general en democràcia

Vaga general del 14 de desembre de 1988 . *Robert*

El 14 de desembre, el Govern volia aprovar un Pla d'Ocupació Juvenil. Va ser el detonant per convocar una vaga general contra la política del Govern. A Barcelona l'aturada va ser total. Les manifestacions que van recórrer totes les barriades van conèixer una ciutat diferent, buida, silenciada. La concentració central va ser la fi d'una jornada que va fer rectificar el govern socialista. Només va haver-hi incidents a les portes d'El Corte Inglés de la plaça Catalunya. "¡Ésos de marrón, de qué empresa son"! cridaven els manifestants a la policia. En democràcia hi ha hagut vagues generals el 1985, la citada de l'any 1988 i l'última, amb un govern del PP, el 2002.

Vaga general del 20 de juny de 2002. *Pere Virgili*

2001
Papers per a tothom

Manifestació contra la llei d'estrangeria al 2001. *Jose Manuel Colón*

El 22 de gener unes 300 persones arribades de l'Equador, Pakistan, Índia, el Marroc i la llunyana Rússia es van tancar a l'església del Pi de Ciutat Vella. Una protesta que es va estendre a d'altres temples i que denunciava la llei d'Estrangeria. Havien vingut a treballar i se'ls negaven els papers necessaris per fer-ho. El tancament i les manifestacions eren els crits dels sense veu: "papers per a tothom" era la consigna. 34.000 expedients de regularització havien estat rebutjats. Van ser 47 dies de dur tancament. La delegació del govern va acceptar regularitzar la major part dels mobilitzats.

“Barri no vol dir necessàriament revolució”

– José Luis Oyón

Urbanista i autor de *La quiebra de la ciudad popular*

MARC ANDREU

Després d'un avenç el 16 de gener en el marc d'una exposició al Poble Sec sobre l'efervescència social de la Barcelona dels anys 20, el 26 de febrer l'arquitecte urbanista desdoblat en historiador José Luis Oyón va presentar oficialment la seva magna obra *La quiebra de la ciudad popular. Espacio urbano, inmigración y anarquismo en la Barcelona de entreguerras, 1914-1936* (Ediciones del Serbal, 2008). Un llibre de tesis innovadores i imprescindible per comprendre la història de la Barcelona revolucionària, obrera i dels barris d'abans de la guerra civil.

DANI CODINA

José Luis Oyón

— La imatge que tenim de la Barcelona obrera d'abans de la guerra és real?

▬ Ho és en el sentit que el món obrer era molt consistent a Barcelona. Era molt difícil passar del món obrer al del treball no manual, fos el dels oficinistes o comerciants o directament el dels burgesos. Només un de cada deu fills d'obrers podia sortir d'aquell món. O al revés: si naixies obrer, hi mories, I això que als anys 20 i 30 hi va haver un creixement dels salaris real que va possibilitar que no tots els obrers fossin absolutament pobres. Els barcelonins que a la primera dècada del segle XX difícilment arribaven a final de mes, cap als anys 30 tenien majoritàriament unes condicions de vida si no molt còmodes, sí relativament estables dins d'una certa precarietat.

— Era homogènia la ciutat obrera?

▬ Dins de la solidesa del món obrer hi havia diferències internes de salaris i qualificacions i també de barris. Als anys 30, un obrer qualificat guanyava entre un 30% i un 40% més que un jornaler o treballador no qualificat. Als barris amb més història, de

> La vaga de lloguers dels anys 30 es va fer per un desfase entre el preu de l'habitatge i els sous menys fort que el d'ara

la Barceloneta a Santa Caterina i el Raval passant pels pobles del pla (Poble Sec, Sants, Hostafrancs, Les Corts, Gràcia, Camp de l'Arpa, Clot, Poblenou, Sagrera, Sant Andreu, Horta...), els jornalers eren la massa (hi havia un obrer qualificat per cada quatre o cinc que no) però vivien barrejats entre el petit comerç i certs burgesos i professionals no manuals. En canvi, als barris que neixen als anys 20 (els quatre grups de Cases Barates, la Colònia Castells, Can Baró, la zona de l'Hospital de Sant Pau i els primers nuclis de nous barris adjacents a Barcelona com la Salut, Llefià, Sant Adrià, la Torrassa i Collblanc) són clarament àrees d'obrers no qualificats i immigrants. En aquests barris per primer cop es defineix una segregació més neta d'obrers no qualificats, sense la barreja històrica dels tradicionals barris populars.

— Aquesta immigració és clau en la fractura de la ciutat popular? Es trenca el mite historiogràfic del catalanisme popular?

▬ No sé fins a quin punt el catalanisme popular va ser totalment obrer o revolucionari. Els obrers catalans de vella tradició, més qualificats en termes relatius que els que arribaven de fora, segueixen la CNT dels anys 30 però comencen a adoptar posicions d'un obrerisme més variat, des d'ERC fins al BOC i després el PSUC. Una part important i decisiva d'obrers foranis no qualificats són els que decanten la CNT dels anys 30, que ja no és la de la vaga de la Canadenca, cap a una radicalització influïda per la FAI i que farà baixar l'afiliació anarcosindicalista a la meitat: de 200.000 afiliats a Barcelona el 1931 a menys de 100.000, dos terços dels quals són obrers immigrants i no qualificats per només un terç de catalans i qualificats.

— La revolució de 1936 la fan els obrers immigrants?

▬ La fan els obrers no qualificats, que en bona mesura coincidien amb els immigrants. El 70% dels grups d'afinitat de la FAI els integrava gent vinguda de fora de Catalunya. I el mateix s'observa analitzant les Joventuts Llibertàries, la participació a la vaga de lloguers de 1931, les milícies anarquistes durant la guerra i els detinguts a la Model després dels fets de maig de 1937. També hi havia catalans i obrers qualificats a la CNT, que segurament van fer el pont entre l'anarcosindicalisme de la vaga de la Canadenca i el de la revolució. Joan Garcia Oliver, per exemple, era de Reus.

— Què aporta el teu treball en un país que sempre ha recelat del lerrouxisme?

▬ No ens hem d'espantar de veure que la immigració forània era menys qualificada i que els més pobres eren els més revolucionaris, senzillament perquè eren els que menys tenien a perdre. La por del lerrouxisme i la correcció política per tapar la historiografia (Jaume Vicens Vives) i el periodisme (Carles Sentís) que als anys 30 parlaven dels obrers que venien de fora com un element perillós i amb cert to racista ha impedit entrar a fons en la història social i espaial i de la vida quotidiana de la ciutat. Els obrers que venien de fora vivien pitjor, treballaven en pitjors condicions i van participar més a la CNT radical.

— Això aporta claus sobre la classe obrera i la immigració als anys 60 i 70 i avui?

▬ Sí. Ara ens trobem una immigració en bona mesura poc qualificada als mateixos sectors i fins i tot a barris dels anys 30. No existeix la CNT però sí d'altres realitats radicalitzades. A falta d'anarquisme i de comunisme, l'islamisme radical és una opció que facilita la decantació d'alguns immigrants en situació difícil respecte dels seus drets legals i que veuen que la seva poca mobilitat social és la mateixa 10 o 12 anys després d'haver arribat. No hem d'oblidar que als anys 20 la gent no arribava amb les idees anarquistes a la maleta des de Múrcia o Aragó, sinó que immigrats de nens, adolescents o joves, es van sindicar i forjar ideològicament aquí.

— Quin paper juga el barri en la socialització obrera?

▬ No és fàcil d'interpretar. Revolució no necessàriament és barri, malgrat que aquest factor s'ha utilitzat sovint com un element explicatiu de quasi tot sense estudiar-lo a fons. Els obrers més revolucionaris eren els residencialment més mòbils i, per tant, els que menys contacte tenien amb les xarxes socials de barri. També perquè a les noves perifèries de gran presència immigrant, sense centres obrers, cooperatives ni altres equipaments, els únics canals de socialització eren el parentiu i la vida al carrer. Els obrers qualificats i semiqualificats catalans, en canvi, eren els més barrials. Moltíssims obrers catalans arrelats a Gràcia, per exemple, que anaven al Centre Moral o a la Violeta i gaudien d'una extensa xarxa veïnal, no necessàriament eren revolucionaris.

— Quines tipologies de barri hi havia a la ciutat als anys 30?

▬ Tres. La més important, que agrupava uns 250.000 obrers, és la dels barris populars dels antics pobles del pla, on es mesclaven petit comerç, empleats i algun burgès entre una gran majoria de treballadors catalans. La segona tipologia o escenari són els barris obrers densificats del centre històric, en especial la Barceloneta, Santa Caterina i el Raval, on 125.000 obrers convivien en el mateix substrat popular però amb l'especificitat d'haver-hi més presència artesanal, molta llar obrera presidida per dones i marcada pels rellogats i una forta immigració. El tercer escenari, amb 125.000 obrers més, és el de les segones perifèries, on preval l'obrer no qualificat i immigrant acabat d'arribar, amb elevats índex d'analfabetisme, cohabitació i acusada precarietat en l'habitatge (com al Raval).

— Barcelona era, doncs, una ciutat obrera.

▬ Sí, i la gran majoria d'obrers vivien i treballaven al mateix barri. També hi havia molta classe obrera a l'Eixample i als suburbis rics de Sarrià i Sant Gervasi, però els tres escenaris esmentats acullen el 80% del més de mig milió d'obrers en una ciutat la població de la qual era treballadora en dos terços. Barcelona era clarament una ciutat obrera. Només hi havia un 8% de dependents, un 15% de comerciants, petits industrials i professionals liberals, i un 5% de grans burgesos.

— La situació de l'habitatge tenia algun paral·lelisme amb la realitat actual?

▬ Per als treballadors no qualificats dels anys 30, el cost de l'habitatge representava prop del 30% del salari nominal (el 40% en les dones obreres). Avui els percentatges que el lloguer o la hipoteca representa respecte els sous dels treballadors són molt més alts i sorprèn que no passi res. L'elevada tradició de combativitat d'aleshores i un elevat índex d'atur al sector de la construcció que en alguns barris va deixar un 30% de la gent sense feina van desencadenar el 1931 una vaga de lloguers que va tenir molta repercussió a la Barceloneta i a les segones perifèries. Els quatre grups de cases barates van estar sense pagar lloguer fins al gener de 1939.

Intel·lectual amb deute moral

Nascut a Logroño el 1953 i veí de Gràcia, José Luis Oyón és arquitecte i, des de 1986, professor d'urbanisme de la Universitat Politècnica de Catalunya. Però se'l pot qualificar també d'historiador, perquè ha dedicat gairebé tota la seva activitat científica a la història urbana. Oyón, que guarda un bon record de les jornades llibertàries de Barcelona durant la transició tot i que es reconeix marxista heterodox de formació, diu que tenia “el deute moral i intel·lectual de parlar de la ciutat obrera i anarquista”. Si l'historiador britànic Chris Ealham s'hi ha acostat apassionadament amb el relat polític i documentat periodísticament *La lucha por Barcelona. Clase, cultura y conflicto (1898-1937),* Oyón el complementa, corregeix i aprofundeix a *La quiebra de la ciudad popular*. Ha estat 10 anys analitzant exhaustivament dades censals, de domicilis i d'afiliacions sindicals per situar en el plànol de la ciutat més de 70.000 indrets que li permeten esbossar el perfil sociològic dels estrats obrers i les seves pautes de vida quotidiana als barris.

El día a día de un ejecutivo en Barcelona

CRISTINA SIRUR

A las 6:42 A.M. suena el despertador, apenas 3 minutos de remoloneo y a las 6:45 en punto en pie. “Lo suelo tener todo muy estructurado, muy ordenado”, comenta. De hecho, mientras su mujer se ducha, Lluís se afeita, no sin antes encender la cafetera que ha dejado preparada la noche anterior. Cada mañana, sin excepción, como un cronómetro. Así, justo después de ducharse, ya tiene el café listo para tomar. Son las 7:10. Le gusta desayunar sentado, permitirse 15 minutos antes de vestirse para tomar en casa un bocadillo, un zumo de naranja y un café con galletas. “Jamás pico entre horas”. A continuación se viste, siempre de traje y corbata (sin repetir nunca ninguno durante la semana), excepto los viernes que puede ir más “business casual”. Nunca va en coche a trabajar, siempre en moto, y si por algún motivo no puede cogerla, entonces, en ferrocarril y tranvía, ya que viven en un dúplex a las afueras de la ciudad. Aunque en breve vuelven a Sarriá, el barrio de toda la vida, donde acaban de comprarse un piso. “Somos muy urbanitas”, me reconoce.

> “Ya no me tiembla el pulso cuando tengo que hacer una transferencia de 20 millones de euros”

Mientras nos pedimos algo para comer en una terraza de la L’Illa, Lluís me explica más sobre su día a día. A las 8:00 comienza la jornada como jefe de Tesorería de una multinacional de la industria farmacéutica, que tiene como central Barcelona; un grupo con 40 sociedades en todo el mundo. Las responsabilidades que le otorga su trabajo y su cargo son, sin duda, una de las principales razones por las que su sueldo está alrededor de los 60.000 euros brutos al año, sin contar las bonificaciones, coche de empresa si lo quisiera, parking, dietas... Tiene a su cargo a 5 personas, quienes, bajo su coordinación, se encargan de la gestión de los clientes (cobrar facturas, reclamaciones, examinar expedientes, etc), de la gestión de todos los pagos (proveedores, nóminas, etc) y de la propia gestión del capital de todo el grupo (créditos hipotecarios, mover el dinero de una a otra empresa, dependiendo de las necesidades y de muchas variables que me resultarían francamente difíciles de explicar). Los movimientos monetarios que maneja habitualmente entre cuentas oscilan entre los 500.000 y el millón de euros. Le comento que los números, al final son solo eso, números, a lo que me responde, “Bueno, a mi ya no me tiembla el pulso cuando tengo que hacer una transferencia de 20 millones de euros”. Es un profesional de las finanzas, es lógico, pero yo no consigo tragar bien la ensalada.

DANI CODINA

Lluís, un profesional de las finanzas

¿Cómo compagina su vida laboral con la profesional?, una pregunta que me resultó ineludible. Con un niño de un año y medio y una mujer que también trabaja, las responsabilidades familiares han aumentado. Hace un tiempo trabajaba de 8 a 21 horas, ahora, cuentan con la ayuda de una mujer que les lleva y les trae el niño a la guardería, pero eso sí, a las 19-19,30 ya están en casa, a tiempo para jugar un rato con su hijo, darle de cenar y acostarlo. Y cada mediodía, un pequeño paréntesis para comer algo por los alrededores de su trabajo.

Con apenas 39 años, Lluís ya cuenta con toda una carrera profesional a sus espaldas, con un elevado puesto de trabajo, que le sitúa entre los más privilegiados, hablando en términos profesionales. Sin embargo, al preguntarle por sus aspiraciones y cómo se ve en un futuro no muy lejano, comenta que el máximo directivo de su empresa cobra más de 180.000 euros brutos al año. A lo mejor por el gesto de mi cara, o a lo mejor porque él mismo sabe que eso no basta, Lluís continúa explicándome que, sea como sea su futuro, desde luego no dependerá sólo de cobrar más y más; sin motivación no hay trabajo que valga. “Te tiene que gustar lo que haces y la ética de la empresa. Yo desde los 15 años ya tenía muy claro como quería verme de mayor, y hoy por hoy, es casi el 100% de lo que esperaba. No me quejo”.

Lluís es un ejecutivo, con perfil de ejecutivo, con aspecto de ejecutivo... Pero sólo hace falta una conversación durante una comida, apenas un rato, para eliminar al menos uno de mis prejuicios. Y es que a pesar de su posición, la percepción que tiene del mundo que nos rodea toca bastante con los pies en la tierra. Sabe que hay mucha gente que cobra un salario mínimo interprofesional por debajo de las necesidades básicas, que no todo el mundo es remunerado en compensación a su trabajo, o que leer que una empresa de EEUU ha despedido a miles de trabajadores, supone dejar a miles de familias sin un futuro seguro.

Sabe que vive bien pero no puede evitar comentarme que nadie le ha regalado nada. “He estudiado mucho y he trabajado por las mañanas mientras me sacaba la carrera por las tardes; siempre me he buscado la vida”

¿Algo pendiente? “Sí, montarme algo por mi cuenta”

Malviure de la mar

GEMMA AGUILERA

L’ofici de pescador sempre ha estat dur. Horaris sacrificats, dependència absoluta de la climatologia i la biologia marina i un cert abandonament per part de les administracions. Malgrat tot, cada dia surten a la mar 425 pescadors de Barcelona.

“No m’imagino la vida sense sortir a pescar cada nit, sóc la quarta generació de pescadors de la meva família, ho porto a la sang. Però hi ha dies en què ho engegaria tot a rodar perquè l’angoixa em supera”. El José Cabrera ha passat 36 dels seus 50 anys en l’ofici de pescador, i no pot evitar pensar que anys enrere es guanyava “prou bé” la vida i que el pescador gaudia d’una consideració social que avui ha perdut. Ara assegura que “és molt difícil viure dignament de la pesca a Barcelona, més aviat en malvivim tots”.

A Barcelona hi ha 425 pescadors que treballen en les 55 embarcacions de pesca censades al moll. Ni la remuneració ni els horaris són engrescadors: un mariner, amb sort arriba als 800 euros mensuals, i durant els dos mesos d’aturada biològica percep uns 600 euros d’atur. Un patró pot arribar a guanyar el doble, però carrega amb les despeses de l’embarcació, els aparells de seguretat, el gasoil, que costa 55 cèntims el litre –els pescadors encara no han rebut l’ajuda que el 2005 havia promès el govern espanyol-, i un llarg etcètera de requeriments que l’administració demana per autoritzar la pesca. “Un mes pots guanyar 2.000 euros, però al següent tot just treure’n 200 i passar-ho molt malament. Per molt que passis moltes hores a la mar potser no en treus ni cinc”, explica el José.

DANI CODINA

José Cabrera. Al darrere, el seu pare, també pescador

La jornada laboral dels pescadors es divideix en dos torns, des de les 23hores fins a les 10 o les 11 del matí, quan finalitza la subhasta de peix a la llotja del moll, i des de les 6 del matí fins a les 17h. Però ni els horaris ni el sou són els culpables de “la situació d’angoixa permanent” que viu el pescador barceloní. El col·lectiu considera que el sector està excessivament regulat. Com el José, els patrons d’embarcació estan obligats a comprar diversos aparells de seguretat, que tenen un cost de manteniment molt elevat, i que no consideren d’utilitat per al dia a dia. “Som professionals, no nens petits. Ens volen protegir o fer més negoci, amb tants aparells i restriccions? Jo, amb l’olor de la mar, ja sé si hi ha perill, no em calen grans inversions”, explica el José.

Certs requeriments administratius ofeguen, fins al punt que alguns patrons estan disposats a vendre el seu vaixell davant la impossibilitat de fer front a les despeses. Envegen la situació de França i Itàlia, on el pescador és considerat el gran professional de la mar i gaudeix d’unes facilitats impensables a casa nostra. D’altra banda, cada vegada hi ha més restriccions a la pesca i menys peix que s’apropi a la costa. José Juan López, secretari de la Confraria de Pescadors de Barcelona, atribueix aquesta disminució de l’activitat de pesca al fet que “des de Barcelona fins a Badalona s’han construït cinc ports, i on abans hi havia sorra ara hi ha ciment, de manera que els peixos ja no van a desovar a la platja. Pesquem menys i les temporades estan canviant el seu cicle, tot plegat desconcerta i posa en crisi l’ofici”.

Un ofici sacrificat i amb escàs reconeixement en una ciutat tan cosmopolita que no s’adona del tresor que té quan s’acaba el ciment. Però al cap i a la fi, un ofici que “crea addició i et reporta moltes satisfaccions intangibles”.

> “No m’imagino la vida sense sortir a pescar cada nit, sóc la quarta generació de pescadors de la meva família”

La perpètua inseguretat del taxista

ISABEL REY

Inseguretat. Aquesta és la primera paraula que pronuncien la majoria de taxistes quan els preguntes pel principal problema de la seva professió. Mario Lobillo Pérez no és una excepció. Aquest taxista autònom treballa entre onze i tretze hores els seus dies laborals, tots els de la setmana exceptuant els dijous i els dissabtes o diumenges alterns, tal i com estableix la normativa de l'Ajuntament. Lobillo destaca que el principal inconvenient dels taxistes és "la por a qui entra al taxi. El problema és que una persona pot ser molt educada a la seva vida diària però amb quatre copes de més ja no es comporta de forma normal. I pensen que els estas enganyant o organitzen baralles i provoquen problemes a dins del cotxe". Aquests problemes causats per la mala conducta dels usuaris gairebé sempre es produeixen a la nit. Per aquest motiu molts taxistes no volen sortir a treballar en horari de nit i, a conseqüència d'això, l'any passat es va establir una nova taxa al servei nocturn. Lobillo afirma que "el noranta per cent dels usuaris entenen que es posin taxes per la nit. Qui menys ho entenen són els estrangers que viuen aquí, sobretot els sudamericans".

"La mampara que es posen molts taxistes no va bé per a tots els cotxes. I per altra banda, no és una garantia de seguretat". De moment, l'única mesura de seguretat s'ofereix des de l'Ajuntament és un sistema GPS amb el qual es pot localitzar el taxi en cas de problemes i amb el qual el taxista pot avisar al 112 quan està en perill o es troba malament. Un servei gratuït, però el taxista ha de pagar la instal·lació de l'aparell, de la que l'administració en subvenciona una part. Lobillo creu que aquesta és una bona mesura, però "seria bo que intal·lessin el GPS amb una càmera interior per guardar les imatges durant un dia, per exemple, i si no has tingut problemes, que s'eliminin. Perquè no és només pel perill d'agressió, sinó també per quan hi ha una discussió entre el taxista i el client. Ara per ara, la raó la té sempre el client".

JOAN MOREJÓN

Mario Lobillo Pérez

És rentable ser taxista a Barcelona? Mario afirma rotundament que sí. Però afegeix que "a mi abans m'era més rentable que ara. Pateixo de l'esquena i tinc por als accidents: m'he comprat un cotxe Mercedes. Per tant, consumeix més, són més cares les reparacions i vaig més just de diners que abans. Però realment sí que és rentable. La majoria de vehicles són cotxes senzills i barats, moltes vegades mantinguts malament, perquè hi ha molts taxistes que es despreocupen i no inverteixen en el cotxe. Jo sé de gent que li deia al fabricant del cotxe que li ho donés amb menys coses perquè fos més barat, per exemple sense ABS. Només volen guanyar diners". A més, "el transport públic ha pujat sobre un deu per cent i el taxi sobre un cinc. Això tenint en compte les despeses que tenim en gas-oil. Segons els meus càlculs al mes de novembre havia pujat ja un tretze per cent, quan a nosaltres ens han pujat només un cinc".

Els taxistes han de passar un examen en que demostrin que coneixen la ciutat. Lobillo explica que cada cop hi ha més taxistes estrangers, un fet que a ell li sorprèn, ja que "no és lògic que un immigrant es conegui la ciutat tant com perquè li donin un carnet de taxista, quan la gent d'aquí que va a examinar-se diu que és difícil. Hi ha clients que diuen que han pujat a taxis i li han hagut de dir al conductor tots els carrers per on havia d'anar". Aquests taxistes normalment són assalariats, ja que no es poden permetre comprar una llicència que actualment està al voltant dels "20 milions de pessetes. Ara les llicències estan molt buscades. Abans estaven retingudes per l'Ajuntament i aleshores tenien un preu límit. Però ara s'han alliberat els preus, com ho estan a la majoria de països i a la resta de comunitats d'Espanya, i per aquest motiu hi ha moltes llicències en venda, però també són molt cares". El que sí que continua regulant l'Ajuntament de cada població és el preu de les tarifes dels taxis.

Entre els avantatges de la professió està el fet que "no és necessari estar sindicat. És la poca llibertat que ens queda al taxi. L'horari i no haver d'estar sindicat". A més, el Mario reconeix que el GPS els simplifica la vida, ja que abans havien de consultar els carrers que no coneixien.

Entre les peticions que en Mario faria a l'administració per millorar el dia a dia dels taxistes estan que "es respectin els carrils taxi i que s'en facin més, si pot ser. I amb el tema de les bicicletes, haurien de vigilar-les més, perquè últimament han proliferat més i són un perill, van molt al seu aire. A més demanaria que traguessin algunes bandes de la carretera d'aquestes que posen per frenar, ja que a l'aeroport hi ha 36 i la gent que va ràpid no frena encara que estiguin posades".

> "Una persona pot ser molt educada a la vida diària però amb quatre copes de més ja no es comporta normalment"

Malgrat tot, encara que el Mario defensa la professionalitat dels seus companys també reconeix, davant de la qüestió de si els taxistes donen més volta de la necessària en els trajectes, que "hi ha molt poca vergonya, perquè jo he vist taxistes que donaven voltes a propòsit. I s'ha de dir que hi ha clients que són un perill, però jo també he vist a taxistes a l'aeroport que es drogaven, i altres que tenen els cotxes bruts i que fan pudor".

Trabajo doméstico y mística incaica

RICARDO IVÁN PAREDES

De las cosas que más sorprende de Rosa María Cabrera, de 27 años y natural de Lima (Perú), es que no tenga ningún síntoma de estrés y que en la expresión de su rostro siempre haya una sonrisa, pese a que trabaja 72 horas por semana como canguro, auxiliar geriátrica y limpiadora, desde hace un año en Sarrià. ¿Cuál es su secreto? ¿Aplica alguna fórmula ancestral traída del país de los incas?

"Emigré con la idea de trabajar en lo que hubiera. Éste no es el trabajo de mi vida, pero a medio plazo tengo que evolucionar. Quiero estudiar artes plásticas en la universidad, hablar idiomas y viajar por Europa", dice mientras espera el autobús para volver a su casa en Sant Just d'Esvern. Allí vive con Miguel, su esposo y con quien comparte inquietudes culturales como el rock, los cómics, la literatura y el cine independiente.

JOAN MOREJÓN

Rosa María Cabrera

El trabajo es duro. Un ejemplo: la abuela que cuidaba (Paca Benedi), falleció el año pasado a causa del parkinson. "Era la primera persona de mi entorno que moría. Me impactó. Luego, me repuse del golpe". ¿Y cómo?

Asumió la realidad y esa mística incaica del esfuerzo y la superación individual y colectiva. Le llaman resiliencia (activar mecanismos de defensa emocional frente a las adversidades y superarlas). Adoptar la vida con alegría. "Mi carácter es así. Aunque veces tengo mis bajones anímicos".

Rosa María Cabrera está decidida a aprender el idioma catalán: la abuela de Marc, el pequeño al que cuida, le ha regalado libros "de ensenyament" y le suele hablar en la lengua de Raimon Llull.

> "Emigré para trabajar en lo que hubiera pero tengo que evolucionar. Quiero estudiar en la universidad y viajar"

"Tengo buen rollo con la gente catalana". Confiesa que no ha tenido problemas de discriminación con los autóctonos. "Yo no me voy aquí". Lo irónico es que los tuvo con una paisana suya por razones laborales. "Eso del ghetto no va conmigo. Eso de ir al salsódromo (discoteca de salsa) y emborracharse no es mi onda". ¿Y el "reggaeton"? "Es machista y vejatorio. No me gusta."

El vertiginós món de la informàtica

ANDRÉS NAYA

Ramiro Magallanes va néixer i va viure els primers anys de la seva vida en un petit poble de l'Argentina, Arrecifes, a la província de Buenos Aires. Des de ben jove es va aficionar a les noves tecnologies i, valgui l'expressió, hi va quedar atrapat.

Va estudiar dos anys d'Enginyeria Informàtica, el primer com a tècnic i el segon com a administrador de xarxes. Sense acabar els estudis va tenir les seves primeres feines. La crisi econòmica del seu país i el fet que la seva mare conegués el propietari d'una petita empresa catalana el va fer decidir-se a fer el salt i provar sort a Barcelona. Va arribar amb 19 anys.

> "En la meva feina s'ajunten tres components: afició, passió pel que faig i professionalitat"

Ramiro ens explica com a la seva primera empresa no va aprendre pràcticament res, però va cobrar el seu primer salari i sobretot va contactar amb el nou país i va fer les primeres amistats. Va ser despatxat per primera i última vegada i així va començar el seu recorregut per nou empreses en sis anys. "Els informàtics estem en canvi permanent i, quan toquem sostre, busquem altres reptes". Ramiro sempre va canviar d'empresa per decisió pròpia.

Avui ocupa el càrrec de director de sistemes de Fotoprix, empresa en la qual porta 4 anys (ens corregeix i matisa que fa "d'administrador de sistemes"). A l'hora d'entrar en aquests llocs de treball el currículum és relatiu: hi compta més l'experiència. L'equip directiu el forma amb tres companys més.

Tot plegat, una alta responsabilitat que contrasta amb la seva edat. Centenars de persones i centenars d'ordinadors depenen d'ell. "Treballem amb tecnologies molt noves i l'edat mitjana dels treballadors no arriba als 30 anys. La nostra tasca és procurar que els serveis

JOAN LINUX

Ramiro Magallanes

de l'empresa funcionin. Que els usuaris puguin enviar des de casa seva els materials, ens facin encàrrecs i puguin rebre el producte sol·licitat, al punt i l'hora de lliurament. Això inclou que els sistemes i ordinadors funcionin i responguin com un tot a les necessitats dels usuaris. La innovació va a una velocitat de vertigen".

Quan li preguntem per les condicions de treball, Ramiro, en el tema salarial, se'ns escapa i ens diu somrient: "no soc mileurista ni mileurista al cub". Té un horari flexible amb dedicació completa. La primera cosa és l'empresa. Ha arribat a treballar 55 hores seguides. Amb aquestes condicions laborals, les dones són poques en aquest tipus de feina. Però, diu, "m'agrada. En la meva feina s'ajunten tres components: afició, passió pel que faig i professionalitat. Per a mi és fàcil perquè ho tinc assumit, ho accepto lliurement. Per a la gent que t'estima, de vegades, és més complicat". Parla perfectament el català. Fa alguna sortida nocturna, li agrada el cinema, no beu i pren una mitjana de sis cafès diaris.

Ramiro no és un home que no defensi valors ni pensi que no s'ha de dedicar temps a causes justes. En la seva activitat és un fidel partidari del *software* lliure (GNU/Linux). "És més democràtic, lliure, qualsevol pot accedir, ofereix més qualitat i és més segur. En aquest tema és el moment de deixar de banda tot allò que passi per davant el negoci".

Tot això que hem parlat pot donar una imatge d'una persona sacrificada, sense vida pròpia o amb caràcter seriós i poc social. Ben al contrari, Ramiro va acceptar amb rapidesa la nostra invitació i ens ha deixat veure un esperit obert i divertit. Ens va dedicar un parell d'hores compartint cerveses i cafès. Vam arribar a la conclusió que és d'aquelles persones en qui es pot confiar i que enriqueix conèixer.

Treballadors sense drets

ELIA HERRANZ

Igual que parlem del treball invisible com a fenomen cabdal per al funcionament col·lectiu però no valorat socialment, i per tant ocult, podem parlar de "treballadors invisibles" per explicar la situació de moltes persones immigrants que treballen de fet entre nosaltres -moltes vegades assumint les feines més dures, perilloses i en pitjors condicions- i que no tenen concedit el dret al treball: és a dir, no existeixen oficialment com a tals.

El molt real i existent R., junt amb els seus companys J. II i A. comparteixen amb nosaltres un dinar d'un diumenge per explicar-nos com és la dura feina de la construcció en la qual teòricament no treballen. Pausat, tranquil, R. ha madurat més del que acredita la seva joventut de 20 anys des que va arribar a Barcelona des d'Aghbala, el seu poble del Marroc, la setmana santa del 2005. Va creuar l'estret a sota d'un camió, una aventura, diu, menys traumàtica que la dels seus companys i un germà que es van jugar la vida en la patera. "Allà, al Marroc -diu-, es cobren 5 euros per dia de feina amb una jornada laboral més llarga i bastant més dura que la d'Espanya. Aquí podem cobrar 6 euros l'hora". Amb famílies nombroses de molts germans per tirar endavant, el futur dels joves com ells apunta cap al nord.

I com ho feu per treballar sense documentació? Moltes empreses tenen caps marroquins que donen feina als seus compatriotes. Moltes vegades treballen amb els papers d'un altre i, per tant, la seva identitat és una cosa que queda per a la família i els amics. Els problemes amb

CATHERINA AZÓN

A., R. i J. II no poden mostrar la seva identitat

l'idioma, sobretot al principi, produeixen situacions rocambolesques amb els encarregats, però ells tenen molt clar que, d'entrada, "diem a tot que sí".

La trampa porta a abusos: els poden arribar a demanar 3.000 euros per un contracte *legal*. Els paguen menys que a molts treballadors del país, els obliguen a fer més hores de les reconegudes o han de renunciar a drets com pagues dobles, formació i seguretat laboral en unes feines d'alta sinistralitat. A banda de la por a anar pel carrer i que una trobada amb la policia porti a l'expulsió.

Però tots tres riuen convençuts que tots aquests durs inconvenients no tenen punt de comparació amb la realitat laboral del seu estimat país. R. ho té clar. Hi tornarà. Vol viure al Marroc en el futur. Mentrestant, comparteix amb les seus compatriotes els dies de festa veient a la Penya Madridista el seu equip favorit i seguint la lliga espanyola. La crisi de la construcció l'ha deixat momentàniament sense feina (i dense dret a l'atur) i té molt de temps lliure. S'ha apuntat a classes de català i castellà i estudia per electricista als locals d'una entitat que no es creu això de la seva inexistència, igual que altra gent de Barcelona que li ha donat un cop de mà. A l'ultima feina s'aixecava a les 5 del matí, es feia el dinar (és car dinar fora i els menús no sempre són adequats per als costums marroquins) i treballava 9 o 10 hores de paleta, un mes al carrer i un mes enderrocant habitatges per a la seva demolició. I s'hi trobava bé.

Cap del tres no es queixa de res. Cap retret. La relació amb els espanyols és correcta, tret dels possibles malentesos dels quals hem parlat, que se solucionen amb l'ajuda d'algun company que porti més temps al país. La feina -i la vida- és dura per a tothom. Un exemple: a les obres del metro de Sants s'està treballant una mitjana de 14 hores, això sí, sense discriminacions: ho fa tothom, immigrants i autòctons.

> "Al Marroc es cobren 5 euros per una jornada més dura que en Espanya, on podem cobrar 6 euros l'hora"

Estima per la feina i crítica pels pocs recursos

ESPERANZA ÁLVAREZ

Margarita Olalla Marfil té 51 anys i treballa com a suport administratiu dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona al barri del Bon Pastor, al districte de Sant Andreu. La seva jornada laboral és de 37,5 hores setmanals, de dilluns a divendres, amb jornada partida dos dies a la setmana. Té la categoria d'Auxiliar Pràctic de Serveis Socials, pertany al reduït col·lectiu dels Laborals, i cobra un salari de 1.300 euros mensuals nets, tenint en compte que en aquesta quantitat ja estan inclosos els 175,20 euros que cobra en concepte d'antiguitat pels 31 anys que porta treballant a l'ajuntament de la nostra ciutat.

> "Cada vegada tenim més demandes i no creixen prou ni treballadors ni pressupostos"

Cada dia que la seva activitat de delegada sindical li ho permet, la Marga, com popularment se la coneix a l'Ajuntament, arriba a les 9 del matí al Centre de Serveis Socials del Bon Pastor. Després de saludar les seves companyes de treball comença la seva jornada laboral: revisió i arxiu de documents, registre de la documentació i dels ajusts sol·licitats (ja siguin de tipus econòmic o de serveis), tramitació de la sol·licitud per a l'ajuda a les persones amb dependència... Tot i que la seva feina és de suport administratiu a l'equip de Serveis Socials, tasca prou important per agilitzar la tramitació d'ajuts i serveis sol·licitats pels ciutadans menys afavorits socialment, Margarita no dubta en donar suport a l'equip de professionals del centre quan es produeix alguna situació més conflictiva del que és habitual o de sobrecàrrega de feina.

Encara que l'horari de treball habitual de l'Ajuntament de Barcelona és de 8 a 15 hores (amb la flexibilitat establerta al conveni col·lectiu) i 5 hores més repartides en dues tardes, a Serveis Socials l'horari d'atenció al públic de les dues tardes s'allarga fins a les 20 hores, fet que comporta que els professionals hagin d'ajustar el seu horari a les anomenades necessitats del servei.

A la Marga li agrada molt la seva feina i valora com a molt positiu el formar part d'un equip el treball del qual repercuteix directament sobre les persones. "L'ambient de treball entre les companyes és molt bo, es valoren els serveis sol·licitats entre totes, es reparteixen les tasques i ens ajudem mútuament. Per a mi aquesta és una gran satisfacció". Però també s'indigna pels insuficients recursos que l'Administració destina envers aquest col·lectiu, que s'incrementa dia a dia amb l'aplicació de la Llei de Dependència i amb la recent Llei de Serveis Socials que reconeix aquest dret com universal. "Cada vegada tenim més demandes i no s'incrementa suficientment el nombre de treballadors ni els pressupostos destinats a satisfer les necessitats de la població amb dret als Serveis Socials".

DANI CODINA

Margarita Olalla

Aquesta situació ha portat els treballadors i treballadores dels Serveis Socials i dels Equips d'Atenció a la Infància a reclamar a l'Ajuntament de Barcelona un increment de plantilla, el reconeixement professional dels informadors, dels administratius i dels directors de Serveis Socials (donat l'augment del volum de feina i de les tasques a fer), que s'ampliï la cobertura de les suplències al conjunt dels professionals dels centres i que es reconegui l'estabilitat laboral dels treballadors interins, per poder oferir una millor atenció als ciutadans.

Un altre aspecte de la seva feina que li desagrada és que cada vegada més els criteris d'elaboració dels projectes d'intervenció social vénen determinats per la jerarquia dels districtes i del Sector de Serveis Personals sense tenir en compte els criteris dels professionals que tenen l'experiència del treball quotidià al territori, en contacte directe amb la gent. "Hi ha una pèrdua de la participació directa" conclou.

La Marga va començar a treballar a l'Ajuntament de Barcelona l'any 1977 fent tasques de neteja en un col·lectiu infantil, on també donava suport als educadors ajudant-los amb els nens a l'hora dels menjars. Anys després, quan es van crear els Centres de Serveis Socials va treballar com a informadora, rebent tots els ciutadans que acudien per sol·licitar algun dels serveis oferts i adreçant-los al professional corresponent. Després d'un breu pas per la biblioteca de Sant Andreu, on va treballar com a auxiliar, la Marga va tornar de nou al món dels Serveis Socials, on ella es troba més còmoda i més útil.

Mil euros i hores extra

MARIA ORTEGA

Com a mínim faig el que m'agrada". Menys de 1.000 euros al mes, un horari estricte i una pila d'hores extra sense remunerar. Això sí, en un empresa, on algun dia podria arribar a treballar d'allò que ella va decidir estudiar. Llicenciada en Administració i Direcció d'Empreses, la Marta Garcia treballa des de fa uns mesos en una gestoria de Barcelona. Hi va entrar com a becària, treballant a mitja jornada per uns 500 euros, però ara ja té un contracte fix, segons el qual cobra un salari net que no arriba als 1.000 euros mensuals i té una jornada laboral de vuit hores, cinc dies a la setmana. "Amb el que cobro no m'arriba per independitzar-me tota sola", explica aquesta barcelonina de 24 anys que viu en un pis compartit amb tres amigues més. Tot i que en sectors molt diversos, totes es troben en situacions similars. Expliquen que, de moment, han preferit prioritzar els seus interessos a les condicions de treball i que, amb l'objectiu de fer-se un lloc en els seus àmbits laborals, han acceptat contractes amb molt poques prestacions i, sovint, fent feines que poc tenen a veure amb allò que és pròpiament la seva professió.

"Cobro molt més als estius, quan faig hores en un xiringuito de platja, que no pas ara, que treballo en allò que m'ha costat quatre anys d'universitat", sentencia la Marta, que està convençuda que les empreses s'aprofiten "d'aquesta il·lusió que tenim els joves per començar a treballar en allò que sempre hem volgut per oferir-nos contractes escombraries". Tot i que l'empresa li ha garantit una millora de contracte al cap de sis mesos, si tot va bé, ella no confia que aquest canvi sigui "massa notori", perquè també va rebre una promesa similar en el moment de fer el pas de becària a treballadora de plantilla i, tenint en compte que pràcticament va doblar el nombre d'hores de la seva jornada laboral, l'augment de sou va ser "gairebé nul".

CATHERINA AZÓN

Els joves, entre la il·lusió i la precarietat

Ella, però, és conscient que es troba en una situació força avantatjosa respecte a altres persones de la seva edat: "Com a mínim, tinc un contracte i estic donada d'alta de la Seguretat Social, és molt més del que poden dir alguns amics".

Camisa llisa, pantaló texà i sabates fosques. Tot de flamant estrena. En Jordi Castells tot just fa uns mesos que va acabar els seus estudis d'enginyeria informàtica, i ara es proposa trobar una feina on, a més de guanyar-se la vida, pugui completar la seva formació, no vol quedar-se obsolet ni haver de dedicar massa hores a un treball que no li aporti res. Aquests dies s'enfronta al tràmit de les entrevistes laborals i ja ha dissenyat l'uniforme més adequat per a aquest trànsgol. "Són com una cursa d'obstacles i mai saps per on et sortiran", assegura aquest informàtic de 25 anys que a còpia d'experiències s'està convertint en un autèntic entès en entrevistes.

En l'última d'aquestes entrevistes, per a una empresa del sector de les tecnologies de la informació, va haver de passar per un examen de programació "llarg i complicat", per un test psicotècnic i un altre d'actituds. "Et demanen que et defineixis, et posen en situacions compromeses perquè hagis de decidir, et fan explicar per què vas deixar l'última feina o com faries càlculs impensables i et pregunten coses com si estaries disposat a fer hores extra si el projecte ho requerís, quan és evident que el projecte sempre ho requereix, però ells viuen d'agafar gent jove disposada a acceptar-ho tot i, quan els marxa algú, n'agafen un altre", explica. En total,

> "Cobro més a l'estiu fent hores en un xiringuito que no ara fent allò que m'ha costat quatre anys d'universitat"

més de tres hores de proves per accedir a un lloc de treball, pel qual finalment li oferien 15.000 euros bruts a l'any. Cinc anys de carrera, estudis en diferents idiomes, i tot un matí de gimcana per acabar cobrant menys de 1.000 euros al mes i fent la feina més bruta.

1

2

El río de la memoria

EUGENI MADUEÑO

Elia me recuerda por email que debo entregar mi comentario sobre los oficios que desaparecen. Me envía las fotos que Andrés ha seleccionado (y escaneado) del magnífico libro *La Barcelona despareguda*, de Josep Maria y Guillem Huertas (Angle editorial). Recuerdo cómo lo habríamos hecho sólo unos años atrás. Habría ido yo a la redacción, me habría llevado el libro a casa, habría regresado para entregar el comentario escrito, Elia lo habría enviado a la imprenta… Es sábado. La programación televisiva es infumable. Hay cosas que no desaparecen. "Cine de barrio" y sus deprimentes películas que regresan de la parte oscura de los tiempos. "Escenas de matrimonios" o como se llame esa caspa producida por el ventrílocuo José Luis Moreno, ahora transformado en su propio muñeco Rockefeller. Así que me he puesto un vídeo. Aguas pantanosas, de Jean Renoir. Es de 1941. La época en que en el puerto de Barcelona aún se practicaba la estiba. He recordado el poema de Salvat Papasseit. *Jo he descarregat fusta al moll*. La historia de la película es tan hermosa como incomprensible vista con ojos de ahora. ¡Un tipo se pierde en un pantano! Y su reverso. Infiltrados, la cinta de Martin Scorsese, sería irrealizable de no existir los móviles. Recuerdo ahora cuando vi por primera vez -en Denver, en casa de mis amigos Ricky e Isabel- una nevera que fabricaba hielo al instante. Bastaba poner el vaso y apretar un botón y el vaso se llenaba de cubitos. No pude dejar de pensar en el hielo que yo iba a comprar para la nevera de casa. Aquel señor que cogía las barras con un garfio y las cortaba con una cizalla. Unas barras que, para transportarlas sin que se le escurrieran, las envolvía primero en tela de saco. Mi madre me enviaba a buscar el hielo en un cubo metálico. Entregaba el pedazo limpio, porque las esquirlas me las comía por el camino. Mi madre hacía entonces de modista industrial. O más bien repasadora. Repasaba las chaquetas de cuero que fabricaba la empresa Eurostyl. Las cosía en el patio de casa, que era como el de esas mujeres de la foto. Estrecho y encalado. Se sentaba en una silla bajita, con el asiento de enea, y recosía los botones a una velocidad de vértigo. Luego repasaba la cremallera. Y el forro. Cuando acababa el trabajo hacía un fardo con las chaquetas y las llevaba a la fábrica cuidadosamente envueltas en una tela raída. He consultado en el buscón digital de la RAE la palabra fardo. Las palabras también se jubilan. Se pierden en el tiempo. Me distraigo un momento mirando el correo. Joan me comenta por el chat de Gmail que Elia, su compañera, trabaja a tope en el cierre de *Carrer*. Me disculpo por ser el último. Y sigo. El hombre anuncio me recuerda a otro que conocí esta Navidad en Londres. Mis mujeres estaban mirando zapatos en una tienda de Coven Garden y yo miraba las musarañas en la puerta. A mi lado un hombre aguantaba un cartel en el que se anunciaba un restaurante. Era colombiano. Me explicó que Ken el Rojo, el alcalde que ha pacificado el tráfico en el centro de Londres, ha prohibido también la publicidad que antes lo invadía y afeaba todo. Él, resurgido del pasado, con su cartel ambulante, lograba ganarse unas libras burlando la norma. Hago otro alto. Me sirvo un JB con hielo. Creo que este trenzado de cosas no me está quedando del todo mal. Quizás a Elia le guste. De vuelta al teclado paso por la web de *La Vanguardia*. Anuncian la muerte de Palau i Fabre. Pienso cómo habría dado la noticia aquel señor con guardapolvo azul que a primera hora de la tarde vociferaba los diarios vespertinos en la puerta de El Corte Inglés. "*¡Ciero*, *La Prensa*, *Tele/Express*!", repetía con los diarios ensartados en el brazo. Me cruzaba con él cada mediodía, cuando yo salía del banco y me dirigía a la plaza de Urquinaona a coger el autobús SC. Ya no queda ni rastro de él, ni de los diarios que vendía, ni de los descargadores del puerto, ni de las modistillas, ni del vendedor de hielo. Tampoco queda nada del joven que trabajaba en un banco. En el río de la vida, el agua siempre es nueva.

3

4

5

1 Treballadors portuaris traginen i descarreguen carbó. Circa 1912. Frederic Ballell. AHCB-AF

2 Homes anunci a la Rambla (1900-1910) Frederic Ballell. AHCB-AF

3 Modistes en un terrat del Poblenou (1910)

4 Venedor de gel al carrer dels Metges, al barri de Sant Pere (1960). Eugeni Forcano

5 Vailet cridant el diari L'Opinió (1930-1932) Gabriel Casas. ANC/ Gabriel Casas

28 *SOS Monuments fa 10 anys*

29 *Aniversario de Ràbia positiva*

31 *36a assemblea de la Favb*

CARRERS

FOTOS: ANNA CARLOTA

Cinemes d'autor, sobreviure a força de criteri

Al marge de l'entorn consumista que rodeja les multisales i les seves projeccions comercials, el culte al cinema d'autor i de qualitat, en versió original, encara perviu en un grapat de sales que, a més de resistir a la crisi del sector i la manca de subvencions, continuen esforçant-se en oferir una programació alternativa que amaga un gran amor pel setè art

DANIEL GOMIS

Finals dels 80 a Barcelona. Eren temps de canvi. A Hollywood hi havia crisi de creativitat, els cinemes de barri tancaven i el VHS començava a popularitzar-se a les llars. El cine d'autor tenia poca representació a la ciutat i un emprenedor anomenat Enric Pérez va començar a apostar fort per acostar-nos produccions de qualitat lluny dels interessos del circuit comercial. 20 anys després, milers de títols de les cinematografies més diverses, un creixent nombre de pantalles i el reconeixement del públic i la indústria han convertit els Verdi en un dels principals referents d'exhibició de cinema d'autor a nivell estatal. La consciència de saber-se representant d'un producte que segueix marcant la diferència permet al director d'aquests cinemes seguir confiant avui en la seva oferta, però no sense deixar de mirar de reüll els problemes que des de fa temps envolten el sector: "Estem en un moment encara més delicat que fa 20 anys. Les noves tecnologies han multiplicat les alternatives d'oci i han portat una fàcil obtenció de pel·lícules mitjançant les descàrregues d'internet. Aquesta realitat obligarà a tancar més sales i, tard o d'hora, ha de despertar la necessitat de regular seriosament el mercat. L'administració hauria de començar a implicar-se molt més en tot plegat".

El crit d'alerta de l'Enric Pérez té molt fonament. Per tercer any consecutiu, la realitat diu que l'assistència a les sales espanyoles segueix en caiguda lliure (l'any passat es van perdre 20 milions més d'espectadors) amb les superproduccions americanes monopolitzant, com ja és costum, les llistes de cintes més vistes. No arriben subvencions i mentrestant molta gent, alhora que es queixa del preu de les entrades, prefereix cada cop més consumir el cinema a casa, una modalitat amb còmodes i econòmiques possibilitats d'accés. Això, afegit a la progressiva substitució d'aquells espais d'exhibició on es respirava autèntic amor pel cinema en benefici de les multisales dels centres comercials, ha fet que els cinemes d'autor encara supervivents es puguin considerar avui dia una mena d'espècie en perill d'extinció. Sobretot aquells que, amb menys recursos, perviuen amb gran esforç a l'ombra de germans grans com els Renoir o els mateixos Verdi.

Incertesa i escàs suport

Un dels que pitjor ho estan passant actualment és el Meliès (C/Villarroel, 102), que després d'11 anys programant cinema clàssic i d'estrena, alternatiu i europeu, amb uns preus molt populars, es troba ara en una època d'incertesa tractant d'ubicar-se dins d'aquest nou mapa audiovisual que reclama amb insistència el salt al suport digital. El seu fundador, Carles Balagué, es desespera veient com a les pròpies limitacions econòmiques i al constant descens de públic s'afegeix reiteradament la manca de suport institucional als qui, com ell, lluiten per exhibir bon cinema: "Només hem rebut suport europeu. A nivell local, no només hi ha una manca de recolzament total, sinó que a més sembla que ens volen posar fins i tot impediments". L'única notificació que han rebut de la Generalitat ha estat un expedient acompanyat d'una multa de 3.000 euros per no complir una sèrie de normatives que Balagué no aconsegueix entendre.

Tampoc ho ha tingut darrerament gaire fàcil tot un clàssic com és el Maldà de la plaça del Pi. Amb prop de 40 anys de trajectòria acollint produccions independents i cinema de reestrena, va reobrir el passat mes de març després de tres anys i mig de tancament -per falta de mesures de seguretat- combinant la programació habitual amb produccions de Bollywood que no han acabat de funcionar. No obstant, tot i que el nou propietari hindú el té en traspàs, a hores d'ara el cine està tornant a funcionar cada cop millor centrant-se en la seva essència tradicional -europea i d'autor-. I a més de la singularitat de les sessions contínues -amb dues i fins i tot tres pel·lícules al preu d'una-, compta amb el reforç d'altres apostes com la projecció, tots els dimarts, del cicle "Cine Ambigú"; pel·lícules independents que s'estrenen als festivals i no arriben a exhibir-se per la manca d'interès dels distribuïdors. Malgrat tot, el seu programador, Xavier Escribà, denuncia en veu alta el tracte que reben per part de l'administració: "És una vergonya que no es recolzi els exhibidors. Hi ha subvencions per a productors, directors... per a tothom, menys per a nosaltres. Ens diuen que hem de canviar al digital però sense oferir-nos ajudes en ferm. En el seu moment, l'Ajuntament va apostar per donar suport als teatres i han anat pujant. Hauríen de fer el mateix amb les sales de cinema de la ciutat. Tampoc hi ha gens de mà dura amb la pirateria... El cinema ja es pot estar morint, que ells no fan res".

Virtuts diferencials

A diferència de Balagué i Escribà, el programador dels Casablanca, un altre il·lustre representant d'aquest tipus de cinema (amb seus al passeig de Gràcia, 115 -Kaplan- i al carrer Girona, 173-175 -Gràcia-), prefereix passar de puntetes per la polèmica que envolta la manca d'ajuts públics i centrar-se en les virtuts de les sales com les que ell representa. Virtuts com acollir pel·lícules sense distribuïdora o de productores petites (estil *Can Tunis* o el documental sobre Carl Gustav Jung), estar oberts a propostes directes de directors i productors independents o potenciar la sala digital que ja posseeix el Casablanca Gràcia amb una línia de programació encara més arriscada. Segons Xavier Serra: "A diferència de les grans sales, que han de competir directament amb la pirateria oferint més qualitat i espectacularitat en les seves infraestructures, les sales petites més especialitzades segueixen tenint el seu sentit per la necessitat de trobar línies de programació amb un cert criteri. Per tant, no hem de deixar d'apostar per la coherència i el risc, cuidant molt la relació de proximitat amb l'espectador". Si es treballa en aquest sentit, Serra es mostra convençut que aquests cinemes són els que tenen més possibilitats de sortir indemnes, i fins i tot beneficiats, de la tan temuda crisi.

SOS Monuments compleix els primers 10 anys

Arquitectes, enginyers, historiadors i professors es van unir fa deu anys per protegir el patrimoni històric-artístic. Així va néixer SOS Monuments, Associació de Defensa Cívica del Patrimoni Cultural que té com a objectiu defensar els edificis històrics i monuments

ISABEL REY TACÓN

Edificis declarats patrimoni nacional o local derruïts a causa de l'especulació capitalista o reformats sense tenir en compte l'estil històric de la construcció, monuments descuidats i oblidats de la mà de Déu. Aquests són alguns casos que amaguen darrera exemples concrets amb un nom i una ubicació precisa en el mapa.

Per defensar els monuments i el patrimoni nacional de les bajanades que molt sovint els amenacen fa deu anys es va crear l'associació SOS Monuments. Salvador Tarragó, president d'aquest projecte, valora positivament el seu aniversari, ja que creu que "el fet de resistir ja és un gran èxit tenint en compte les dificultats que té una associació d'aquest tipus en una època en la que l'associacionisme és una actuació contracorrent. Tenint en compte l'individualisme de la nostra època, en la que tot aboca a preocupar-se molt poc dels problemes col·lectius, el fet de mantenir un grup de gent, gairebé un centenar, que comparteixin uns ideals de defensa del patrimoni i participin, ja és un èxit". Aquests déu anys de vida s'han celebrat a dos nivells: un de caràcter intern, que ha consistit en una costellada en un bosc d'Arbúcies i un altre, de caràcter públic, amb una taula rodona sobre la defensa del patrimoni, celebrada al mes de novembre a l'Ateneu Barcelonès.

¿Quina és la clau per aconseguir que una entitat faci déu anys? Tarragó té una resposta molt clara: "SOS Monuments té una política de participació dels socis i això és el secret de tota associació. Si no s'arbitra una participació activa dels socis en la vida interna, estàs perdut". Aquesta participació dels socis es planteja en forma d'Excursions Científiques arreu de Catalunya, un cop cada dos mesos. El lloc a visitar és un "indret de Catalunya del qual ens hagin cridat prèviament. Rebem bastants demandes d'ajut i assessorament d'entitats locals catalanes. Aprofitem l'ocasió per visitar-los i la gent que ens ha demanat col·laboració ens fa de guia". A més, també fan taules rodones a la Casa Ametller, que són les Aules SOS Monuments, sobre temes candents de patrimoni, un viatge anyal a alguna ciutat espanyola i, fins i tot, a Amèrica Llatina cada dos anys.

> " Hi ha una incomprensió substancial cap als edificis històrics per ésser antimoderns"

SOS Monuments rep diverses peticions d'ajut de poblacions on la gent veu amenaçat el seu patrimoni. L'únic que demanen per intervenir és que "ells prèviament a nivell local s'hagin compromès públicament en la defensa d'allò que volen defensar. Que hagin donat la cara, perquè això ja representa un gran esforç en la nostra època i ja vol dir que són gent valenta, per tant gent interessada en temes col·lectius i que té inquietuds. I això ja t'uneix i fem molts amics amb les persones de comarques i de capitals, alguns dels quals després es fan socis de la nostra associació." Per aquest motiu, Tarragó afirma que "SOS Monuments és també una associació d'associacions".

Quan es parla del poder real i la influència que té l'associació en les administracions la resposta és clara, ja que "si parlem a nivell de Barcelona, hi pintem molt poc. Les campanyes que fem serveixen per a la sensibilització. Però a nivell local tenim certa transcendència perquè aquell que ve de Barcelona pot publicar les notícies als diaris locals i comarcals i sembla que té més repercussió. Però també tenim un cert contrapoder i les administracions ens tenen cert respecte". La part més positiva és que l'associació "desperta les esperances. Som un referent a nivell català per incitar a defensar el patrimoni.

En aquests déu anys SOS Monuments ha aconseguit "moltes frustracions i algunes victòries." Entre les victòries ha estat la promesa municipal de salvar el panòptic central de la presó Model, després de gairebé dos anys de manifestacions contínues. Aquesta presó també és un dels seus reptes actuals, ja que juntament amb l'Associació Hélios Gómez, demanen que es restauri la Capella gitana, amb pintures que aquest artista va pintar a la cel·la de la galeria dels condemnats a mort. La proposta d'aquestes associacions és fer un museu d'art polític amb tota l'obra de l'artista gità i amb la de cartellistes i pintors compromesos amb la República.

Reptes pendents

També han aconseguit que el telefèric de Montjuïc, que arribava al baluard de Santa Elena, es tragués fora d'aquest espai i que es parés el projecte d'un hotel que es volia construir sobre la fortificació de Sant Julià de Ramis a Girona. Són petites però significatives victòries que l'entitat ha aconseguit amb molt d'esforç. Però encara queden reptes pendents, com el tema de Can Ricart o el pas de l'AVE per la Sagrada Família, el bosc d'alzines del cim del Tibidabo que l'Ajuntament vol tallar per posar-hi una muntanya russa immensa.

Tarragó senyala que el problema de base d'aquesta destrucció del patrimoni històric-artístic és el fet que "els arquitectes tenen una identitat professional basada solament en l'arquitectura moderna i ser arquitecte vol dir ser arquitecte modern. Hi ha una incomprensió substancial cap als edificis històrics per ésser antimoderns. Per tant volen actuar a base de criteris de contrast de materials i formes, i això significa la ruïna de l'edifici. Perquè un edifici històric normalment està gastat i envellit, i demana que el tractis amb afecte. Si no es nota la intervenció, molt millor". Però l'administració pública també té la seva part de culpa, ja que "sempre té tendència a escoltar més els interessos dels que són més potents que no els dels veïns, als quals és molt fàcil posar excuses i barreres. Per exemple, a un propietari privat d'una casa que és patrimoni nacional li posaran moltes exigències i en canvi la Generalitat propietària de monuments intervindrà amb una gran llibertat d'interpretació de la normativa de conservació. Els grups econòmics potents també tenen una facilitat per fer-se arribar a l'Ajuntament. L'administració és més dèbil amb el fort i és més fort amb el dèbil".

JOAN MOREJÓN

El pas de l'AVE sota la Sagrada Família fa polemitzar els experts

Perill real a la Sagrada Família?

Potser un dels temes més d'actualitat quant a monuments amenaçats és el de la Sagrada Família, una construcció que pot patir les conseqüències del traçat de l'AVE. SOS Monuments va dedicar al mes de desembre una Aula SOS Monuments a aquest tema. Tarragó comenta que "va ser un dels més macos que hem fet perquè vàrem poder reunir els enginyers de Renfe i de la Sagrada Família. El debat va tenir un nivell tècnic molt elevat. El jove enginyer de camins, autor del projecte del túnel, va venir expressament de Madrid amb molt bons arguments, però l'enginyer de la Sagrada Família, que té vuitanta i tants d'anys i molta experiència tècnica, va donar referències molt gràfiques i directes. En canvi l'altre tot ho basava en les fòrmules i en els càlculs teòrics, i la fe en la tècnica".

Tarragó opina que "hi ha uns dubtes més que fonamentats. Caure no caurà, es pot esquerdar. És el que diu l'enginyer de la Sagrada Família, que els primers quinze metres de fondària són d'un terreny quaternari d'argiles compactes i dures que no tenen cap problema de resistència en sec. Però més a baix, en el nivell terciari, els materials són més barrejats i menys cohesionats. Quan la perforadora farà forat la subsidència no arribarà a dalt fins d'aquí a un temps, així que de moment no es veuran les conseqüències, però és possible que surtin després".

En el que tots dos tècnics van estar d'acord fou amb la fòrmula a aplicar per al càlcul de la subsidència, però mentre el jove enginyer solament la multiplicava per un coeficient 1, l'enginyer més gran demanava de multiplicar-la per 7, com aconsellen diversos autors. Amb aquestes previsions els resultats començaven a esverar. És a dir, riscos es correran, el que passa és que no es poden avaluar d'una manera rigorosa. Per tant, crec que davant del dubte és millor abstenir-se, com aconsella la sàvia sentència llatina".

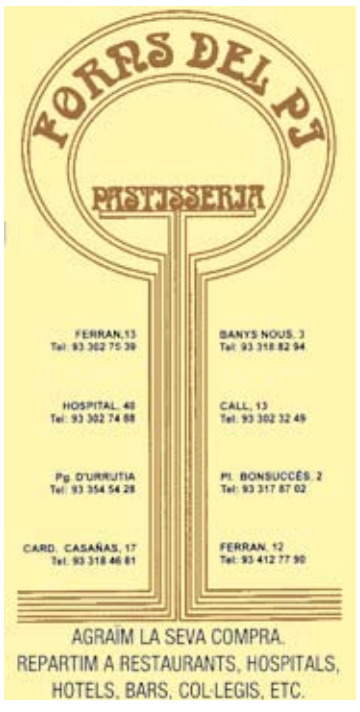

JOAN MOREJÓN

Els components de Ràbia Positiva

Ràbia Positiva (R+) 15 años de sentimiento, compromiso y acción

RICARDO IVÁN PAREDES

15, según la numerología, significa "Saber encontrar la armonía, aceptando el reto de la responsabilidad sobre nuestra propia vida y nuestros propios actos". Este concepto se cumple en Ràbia Positiva (R+), la combativa banda de hardcore-punk del barrio de Sants, que celebra 15 años de trayectoria y para lo cual ha editado un CD en directo y un documental. Además, realiza una gira por 15 localidades de Catalunya.

Sentiment, compromís i acció, es el título del nuevo disco y del trabajo audiovisual de 59 minutos, a cargo del realizador Daniel Camon (TV3), que tiene como hilo conductor el concierto del grupo en el CSO Bahía (12 de mayo de 2007) y las entrevistas a una treintena de personas vinculadas a la agrupación, formada por David (voz), Gregor y Pere (guitarras), Ramón (bajo) y Kike (batería). Desde hace diez años mantiene los mismos integrantes.

Sentimiento

"El nombre del presente trabajo encaja con la filosofía de la banda. Es una manera de ponerle título a 15 años de trayectoria. No es habitual que un grupo de nuestro estilo llegue a esta edad", dice David, el carismático cantante y fundador de Ràbia Positiva, mientras pide un cortado en la barra del bar Terra d'Escudella (carrer Premià, 20, cerca de la plaça de Sants).

"Es un grupo estable porque tampoco dedica el 100% a tocar de forma profesional. Funciona porque también es un como un *hobby*. Lo combinamos bien con la vida familiar y con el trabajo. Somos un grupo de cinco amigos que tocamos la música que nos agrada, y a través de las letras damos nuestra opinión", sostiene Gregor, uno de los guitarristas. Es notoria la influencia de clásicos del género como Minor Theat, Dead Kennedys, The Clash y los peninsulares Código Neurótico, L'Odi Social y Subterranean Kids.

R+ en directo no deja indiferente a nadie. Se caracteriza por tener un sonido de guitarras cambiante. De los acordes melódicos se pasa, en pocos segundos, a lo ensordecedor, matizado con la potencia de la batería y del bajo. A ello se suma la voz contundente y el dominio escénico de David, que hace recordar a otro barcelonés, Mimo, el cantante de los Subterranean, la banda más importante del hardcore-punk de habla hispana.

Compromiso

La temática del quinteto es célebre por expresar su sensibilidad social, su crítica a los vicios nacionales y su solidaridad con los movimientos sociales (asociaciones de vecinos, sindicatos, ateneos juveniles, organizaciones en defensa de la lengua catalana, colectivos de inmigrantes y mujeres). Para ello utilizan idiomas como el catalán, castellano y gallego.

La banda ha paseado su talento por escenarios de toda Catalunya, varias ciudades de la Península (Madrid, Zaragoza, Castelló, Cuenca, etc.) y también por Brasil, donde realizó una gira de 15 días por el estado de Sao Paulo, la región urbana más extensa y poblada de toda Sudamérica.

"Era un poco surrealista estar cantando en catalán y castellano en un país como Brasil", nos explica David. "La gente se quedaba sorprendida con nosotros. Era un grupo que no conocían de nada, y no entendían las letras. Tocamos Bágoas de Fuel (Lágrimas de fuel), una canción que es en gallego, que ellos más o menos podían entender", agrega Gregor.

Además, una de sus preocupaciones se centra en Hispanoamérica. Canciones como *La vida batega* expresan un punto de vista existencial sobre Cuba, donde David tiene parientes (gallegos emigrantes). Asímismo, un tema del disco, *A volar*, está dedicado a la lucha de las Madres de la Plaza de Mayo contra la sangrienta dictadura militar argentina (1975-1983).

Acción

Ràbia Positiva a través de su carrera ha producido los siguientes documentos sonoros: *Voz de la discordia* y *Continuem avançant* (maqueta, 1995 y 1997) y los CD *Tiempo al Tiempo* (1998), *A volar* (2000), *Paraules* (2002), *Un altre camí* (2005) y *Sentiments, comprimís i acció* (2008), presentado el 7 de febrero en la biblioteca Vapor Vell (Sants), como inicio de una gira por tierras catalanas que terminará el próximo 11 de abril en Tàrrega.

La doctora Rachel Naomi Reman (de la facultad de Medicina de la Universidad de California y autora del libro *La sabiduría de la mesa de cocina*) al definir la "rabia" dice: "Con frecuencia, la rabia representa un aferrarnos a la vida, no necesariamente la forma más cómoda, pero quizás la única que podemos experimentar en ciertas circunstancias. Es más saludable que la apatía, la angustia y la resignación".

Al meu barri

Al meu barri quan la gent es lleva
no ha sortit el sol.
Ens deixem prendre la vida
a canvi d'un sou
que ens permet
donar menjar als nens,
pagar la hipoteca
i arribar a fi de mes.

Al meu barri s'especula
com a tot arreu
però hi ha qui no s'arrosega
i ensenya els dents,
hi ha qui es mou,
hi ha qui no surt de l'ou,
només fent un cop d'ull
podràs treure conclusions.

Ja sé què pensas,
em creus obssesionat
però fixa't bé i escolta
perquè el jovent segueix rebotat.

Al meu barri no s'aturarà
mai la rebel.lió
ja sigui 12 d'octubre
o festa major.

I no volem
el pla de l'estació
ni calaix de la vergonya
ni murs de separació.

Al meu barri quan la gent es lleva
no ha sortir el sol.

Un altre camí, 2005

Breus de barri

CLOT-LA SAGRERA

Torre del Fang amenaçada

La medieval Torre del Fang està afectada per les obres de l'AVE. Les entitats veïnals han reclamat per activa i per passiva que no desaparegui aquest edifici. Ara s'informa que es mantindrà la façana del segle XVIII suspesa sobre el pou de la tuneladora, que s'apuntalarà una paret del segle XIV i es desmuntarà l'edifici per tornar-lo a muntar. Diferents dirigents veïnals s'han assabentat per la premsa d'aquesta perillosa proposta. Preocupa que, com en d'altres ocasions, s'acabi per perdre un punt de referència de molta antiguitat. Falten informacions i garanties més precises.

MONTJUÏC

Eliminen símbols franquistes

El Ministeri de Defesa ha retirat l'àguila franquista situada al sagrari del fossar de Santa Elena del castell de Montjuïc. Ja han passat anys. No obstant, més val una mica que gens. Ara es preveuen dos centres al recinte del castell: un d'interpretació de la muntanya, projecte encarregat al doctor Ramon Folch i l'altre, un centre per la pau, s'ha encomanat a l'expert en gestió de conflictes Jordi Capdevila.

EIXAMPLE

La presó Model, en espera

Els governs passen, arriben les eleccions i el Pla de Presons continua sense portar-se a terme. Avui, a la nostra ciutat, l'obsoleta presó Model amuntega 1.898 homes que no disposen d'unes instal·lacions dignes que ajudin en la molt difícil tarea de la reinserció. El penal de Wad-Ras és habitat per 592 dones i la presó de joves de Trinitat acull 524 persones. La població penitenciària és de 9.448 persones a tot Catalunya.

SI NECESSITES UN TAXI, TRUCA'NS
BARNA TAXI
93 357 77 55

Des d'un botó fins un canó!!
OBERT DE SOL A SOL
ELS DILLUNS, DIMECRES, DIVENDRES I DISSABTES
UNA CIUTAT DINS UNA CIUTAT!!
ASSOCIACIÓ DE VENEDORS
Mercat Municipal
Fira de Bellcaire
LA NOSTRA OFERTA: Conjuguem el nou i el vell.
SUBHASTES: Dilluns, dimecres i divendres a les 7 del matí de
MOBLES I TRASTOS VELLS:
Els més diversos objectes que vostè pugui imaginar i adquirir. On tal vegada trobi els més inesperats.
OFERTES PERMANENTS:
Tot el que es fabrica i confecciona de qualsevol tipus, que s'ofereix al públic a preus veritablement satisfactoris.

Associacions de veïns i veïnes de Barcelona i ● punts de distribució de CARRER

DISTRICTE I

Barceloneta
Guitert, 33-35, baixos
93 221 72 44
●Servei planificació (Palau de Mar)
Plaça Pau Vila, 1

Casc Antic
Rec, 27, baixos
93 319 75 65
●CCOO (USCOB)
Via Laietana, 16
●CGT
Via Laietana, 18, 9a planta
●La Bodegueta
Palma de Sant Just, 7
●El Glaciar
Plaça Reial, 7
●Centre Cívic Pati Llimona
Regomir, 3

Cera, carrer de la
Carrer de la Cera, 11, interior
93 329 48 53

Coordinadora Casc Antic
Serra Xic, 4, baixos
93 310 53 33

Defensa de la Barcelona Vella
Sèquia, 5-7, baixos, 3a
vdbv@telefonica.net
●Illacrua
Via Laietana, 45, e.B, pral 2a

Nou de la Rambla i Rodalies
Nou de la Rambla, 22
93 301 88 67
●Sala Baluard
Plaça Blanquerna, s/n

Rambla, Amics de la
Rambles, 88-94, 3r D
93 317 29 40
●Informació Cultural
Rambles, 118
●Padam-Padam
Rauric, 9

Raval de Ciutat Vella, el
Carme, 102
93 441 77 21
●El Cafetí
Hospital, 99
●Taller de Músics
Requesens, 5

Taula del Raval
Carrer de la Cera, 44, baixos
93 442 46 68

DISTRICTE II

Dreta de l'Eixample
València, 302
615 41 80 12
●Cafeteria Anem al Gra
Còrsega, 382
●Llibreria Les Punxes
Rosselló, 260

Esquerra de l'Eixample
Avinguda Roma, 139, baixos
93 453 28 79

Fort Pienc
Nàpols, 146, 1r D
93 231 11 46
●Consell de la Joventut
Ausiàs Marc, 60

Parc de l'Escorxador
Viladomat, 214, 5è, 2a

Ronda de Sant Antoni
Ronda de Sant Antoni, 24
93 442 24 12

Ronda de Sant Pere
Ronda de Sant Pere, 7
●Col·legi de Periodistes
Rambla de Catalunya, 10

Sagrada Família
València, 417, local 4
93 459 31 64
●Forn de pa Aubet
Sicília, 205
●Forn d'en Pere
Dos de maig, 281

Sant Antoni, barri
Avinguda Mistral, 30, baixos
93 423 93 54
●Confeccions El Rellotge
Comte Borrell, 89
●Celler de l'Estevet
Calàbria, 57
●Pastisseria Bonastre
Tamarit, 136
●Autoservei Navarro
Avinguda Mistral, 6

DISTRICTE III

Badal, Brasil i Bordeta
Daoiz i Velarde, 30, baixos
93 491 05 49

Centre Social de Sants
Olzinelles, 30
93 331 10 07
●Cotxeres de Sants
Sants, 79

Font de la Guatlla-Magòria
Rabí Ruben, 22 B
93 424 85 06

França, barri de la
Mare de Déu del Remei, 21, 1r
93 325 08 93

Hostafrancs
Callao, 9, baixos
93 421 79 19
●Poliesp. Espanya Industrial
Muntades, 37

Poble Sec
Margarit, 23
93 441 36 65
●Biblioteca Francesc Boix
Blai, 34
●Centre Cívic El Sortidor
Plaça del Sortidor, 12

Polvorí, el
Segura, s/n
93 432 36 42

Rambla de la Bordeta
Onzinelles, 30, baixos
93 331 10 07

Sant Cristòfol-Vivendes SEAT
Coure, 8, baixos
93 432 34 71
●Centre Cívic Can Cadena
Mare de Déu del Port, 397
●Centre Cívic El Rellotge
Pg. de la Zona Franca, 116
●Centre Cívic La Bàscula
Foc, 128

Triangle de Sants
Autonomia, 7, baixos
93 431 75 45

DISTRICTE IV

Camp Nou
Trav de les Corts, 94, baixos
93 490 96 54

Mercè, barri de la
Herois del Bruc, 9

Racó de les Corts
Trav de les Corts, 94, baixos
93 448 03 11

Sant Ramon Nonat
Passatge Jordi Ferran, 19-21

Xile, avinguda
Avinguda de Xile, 34, 11, 5è
93 440 35 12
●Can Deu
Plaça de la Concòrdia, 13

Zona Universitària
Jordi Girona s/n
93 401 77 43

DISTRICTE V

Amics del barri de Laforja
Madrazo, 50, 2n, 2a
93 209 89 84

Can Caralleu
Guarderia, 12
93 280 07 24

Can Rectoret
Bohemis, 23
93 205 04 87

Font del Mont-Vallvidrera
Escales Font del Mont, 1 A
avfontdelmont@telefonica.net

Mas Gimbau-Can Castellví
Pg. Solé i Pla, 16-18, interior
resso2002@hotmail.com

Mont d'Orsà-Vallvidrera
Reis Catòlics, 16-34 (casal)
93 406 90 53
●Llibreria La Kktua
Plaça de Vallvidrera, s/n

Putxet
Passeig Sant Gervasi, 39-47
avputxet@hotmail.com

Ronda General Mitre
General Mitre, 188 bis
mitre@mixmail.com

Sant Gervasi de Cassoles
Muntaner, 544, 2n
93 417 90 65

Sant Gervasi Sud
Laforja, 12-14 pral 3a
93 266 38 25

Sarrià
Canet, 4
93 204 90 58
●Forn de la Vila
Consell de la Vila, 9
●Kiosc
Plaça de Sarrià, s/n

Tres Torres
Rafael Batlle, 16, tenda 1
93 205 77 89

DISTRICTE VI

Camp d'en Grassot
Apartat de Correus 34090

Coll-Vallcarca
Tirsó, 48 local
93 284 28 80
●Centre Cívic d'El Coll
Aldea, 15-17

Gràcia Nord-Vallcarca
Bolívar, 15, 2n
93 211 26 27

Passatge d'Isabel
Passatge d'Isabel, 6
p.isabel2.bcn@terra.es

Travessera de Dalt
Travessera de Dalt, 6
93 210 52 89
●Lluïsos de Gràcia
Plaça Nord, 7

Vila de Gràcia
Topazi, 29, 1r
93 217 60 88
●Ateneu La Torna
Sant Pere Màrtir, 37, baixos
●Centre Cívic La Sedeta
Sicília, 321
●Centre Moral de Gràcia
Ros de Olano, 7-9
●Hotel d'Entitats de Gràcia
Providència, 42
●Info-espai
Plaça del Sol, 19-20, baixos
●Poliesportiu Claror
Sardenya, 333
●Poliesportiu Perill
Perill, 16-22
●Tradicionàrius
Trav. de Sant Antoni, 6-8

DISTRICTE VII

Baix Guinardó
Plaça Alfons X, 3
93 436 81 80

Can Baró
Josep Serrano, 59-71
93 219 92 24

Can Papanaps-Vallhonesta
Mura, 8, baixos
canpapanaps@yahoo.es

Carmel, el
Feijoo, 10-12
93 357 57 48
●Casal de Joves El Carmel
Tolrà, 40
●Centre Cívic El Carmel
Santuari, 27

Clota, la
Passatge Feliu, 10
93 357 72 59

Font d'en Fargues
Pedrell, 69, baixos
ffargues@hotmail.com

Horta, barri d'
La Plana, 10, 1r
93 407 20 22
●Centre de Serveis Personals
Plaça Santes Creus, 8
●Centre Cívic Matas i Ramis
Feliu i Codina, 20
●Punt d'informació juvenil
Plaça Eivissa, 17, principal

Joan Maragall del Guinardó
La Bisbal, 40-42, baixos
93 347 73 10
●Cooperativa Rocaguinarda
Xipré, 13

Montbau
Roig Soler, 31, baixos
93 428 29 34

Parc de la Vall d'Hebron
Pl. Joan Cornudella, 13
93 428 68 66

Sant Genís dels Agudells
Naïm, 5, tenda 1
93 417 03 67

Urbanització Vallhonesta-Font del Gos
Camí de Cal Notari, s/n
93 428 20 42

DISTRICTE VIII

Can Peguera
Vilaseca, 1
93 357 13 33
●IGOP-UAB
Passeig d'Urrutia, 17

Ciutat Meridiana
Rasos de Peguera, 219 bis
93 276 30 94
●Centre Cívic Ciutat Nord
Rasos de Peguera, 19-25

Guineueta
Rambla Caçador, 1-3
93 428 46 23

Porta, barri de
Estudiants, 26-28
93 359 44 60
●Centre Sóller
Plaça Sóller, s/n

Prosperitat
Argullós, 92
93 276 30 15
●Casal de Barri de Prosperitat
Pl Àngel Pestaña, s/n
●Casal de Joves de Prosperitat
Joaquim Valls, 82

Roquetes
Canteres, 57, baixos
93 359 65 72
●Ateneu Popular de 9Barris
Port Lligat, s/n

Torre Baró
Escolapi Càncer, 1
a.vecinostorrebaro@hotmail.com

Torre Llobeta
Santa Fe, 5, 1r, 4a
93 429 07 06
●Centre Cívic Torre Llobeta
Santa Fe, 2, bis
●SESE
Joan Alcover, 6

Trinitat Nova
Pedrosa, 21
93 353 88 44

Turó de la Peira
Pge de la Peira, 37, local 12
93 407 21 70
●Can Basté
Passeig de Fabra i Puig, 274

Vallbona
Avinguda Alzinar, 6
93 354 89 82

Verdum
Artesania, 96, baixos
93 276 02 30

DISTRICTE IX

Bon Pastor
Sant Adrià, 101, baixos
93 346 46 18

Congrés, el
Felip II, 222
93 340 70 12
●Casal de Barri del Congrés
Acàcies, 26

Meridiano Cero
Torroella de Montgrí, 11
93 274 02 72

Navas, barri de
Biscaia, 402, baixos
93 340 51 85

Pi i Margall
Passeig Guayaquil, 53
93 311 41 93

Sagrera, la
Martí Molins, 29
93 408 13 34
●Centre Cívic de la Sagrera
Martí Molins, 29

Sant Andreu Nord-Tramuntana
Pg Torres i Bages, 101-103
93 274 03 34

Sant Andreu del Palomar
Dr. Balari i Jovany, 14
93 345 96 98
●Bar Versalles
Gran de Sant Andreu, 255
●Biblioteca Ignasi Iglesias
Segadors, s/n
●Can Guardiola
Cuba, 2
●Centre Cívic de Sant Andreu
Gran de Sant Andreu, 111
●Districte de Sant Andreu
Plaça Orfila, s/n

Sant Andreu Sud
Virgili, 24, 1a planta
93 346 72 03

Trinitat Vella
Mare de Déu de Lorda, 2
93 274 19 58
●C. Cívic de Trinitat Vella
Foradada, 36-38

DISTRICTE X

Clot-Camp de l'Arpa
Sibelius, 3, baixos
93 232 46 10
●Casal Alternatiu
La Verneda, 18
●Casal Joan Casanelles
Plaça Joan Casanelles, s/n
●Foment Martinenc
Provença, 595

Diagonal Mar
Selva de Mar, 22-32
93 307 91 20

Gran Via-Perú-Espronceda
Gran Via, 1.002, 8è, 2a
93 308 77 34

Maresme
Rambla Prim, 45
93 266 18 56

Palmera Centre, la
Maresme, 218, baixos
93 305 37 05

Paraguay-Perú
Gran Via, 1.144, baixos
93 278 06 93

Parc, del
Llull, 1-3
93 221 04 87

Pau, barri la
Concili de Trento, 320
93 313 28 99

Poblenou
Pallars, 277
93 256 38 40
●El Tio Ché
Rambla del Poblenou, 44-46
●Farmàcia
Bolívia, 19
●Llibreria Etcètera
Llull, 203

Provençals de la Verneda
Dr. Zamenhof, 25, baixos
93 307 46 95

Sant Martí de Provençals
Andrade, 176
93 314 17 04
●Centre Cívic de Sant Martí
Selva de Mar, 215

Sud-oest del Besòs
Rambla de Prim, 64-70
93 278 18 62

Verneda Alta, la
Campo Arriassa, 99
93 314 58 13
●Complex Esportiu Verneda
Binèfar, 10-14

Vila Olímpica
Jaume Vicenç Vives, 6
93 221 93 93

Un nou **CARRER** a internet www.favb.cat Modificacions: 93 412 76 00
El pròxim número de **CARRER** apareixerà al mes de maig

Políticamente INcorrecto

Coleccionable ilustrado de aquellos términos de actualidad que fijan y dan lustre a la condición humana

ALFONSO LÓPEZ

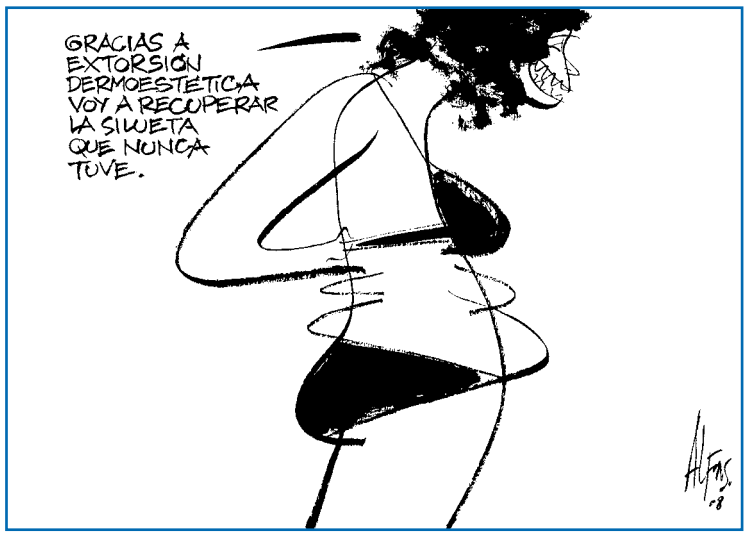

SALVO EXCEPCIONES

Coletilla que se aplica a aquellas definiciones sobre hechos colectivos en un desesperado intento de distinguir a sus minorías. Por ejemplo: los negros son negros *salvo excepciones*. Lo que nos ahorra tener que distinguir entre los negros color chocolate, los negros color café con leche, los negros color ala de mosca, etc.

POLÍTICOS

Vendedores de ilusión pesadísimos y aburridos que, confiados en el estado de cretinez de la población, prometen y chulean al personal en la misma proporción que los escaños que pueden conseguir. *Salvo excepciones*.

DESAFECCIÓN

Sentimiento de rechazo de la población hacia los políticos y la vuelta al trabajo del lunes. Mientras esto último no tiene remedio, lo anterior tampoco, *salvo excepciones*. A saber: mientras la izquierda tolera mal las mentiras de sus líderes, la derecha lo sabe y disfruta.

La Favb informa

La Favb celebra la seva 36ª assemblea

REDACCIÓ

La Favb celebrarà la seva assemblea anual el pròxim 5 d'abril al Centre Cívic Cotxeres Borrell. Un cop més, el moviment veïnal tria un espai recuperat per a la ciutat per reunir-se. L'AV de Sant Antoni va portar una llarga i important lluita per fer realitat aquest nou equipament.

Al matí tindrà lloc l'assemblea general ordinària amb l'aprovació de l'acta de l'assemblea anterior, la presentació de l'informe de gestió i el pla de treball per al 2008. La presentació de l'informe econòmic de l'any 2007 i el pressupost per al 2008 donaran pas a un dinar de germanor.

A la tarda continuarà la reunió amb la proposta d'entrada a la federació de les associacions de veïns de la Satalia de Montjuïc i l'Òstia de la Barceloneta i, a continuació, es votaran les resolucions presentades pels barris.

Aquest any l'assemblea té caràcter electoral i correspon elegir presidència i el 50% dels càrregs, segons les modificacions dels estatus aprovades l'any anterior. L'actual presidenta, Eva Fernández, es presenta a la reelecció i a l'entorn de la seva candidatura diferents dirigents veïnals han plantejat les seves opcions. No es coneix l'existència d'una candidatura alternativa. Una vegada coneguts els resultats, tancarà l'assemblea la nova junta.

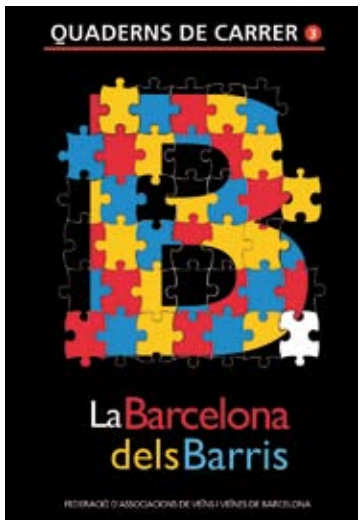

Nou Quadern de Carrer

Aquest nou volum de Quaderns de Carrer serà la tercera edició de *La Barcelona dels barris*. Calia posar al dia aquest anàlisi sociològic de la ciutat barri a barri, que segueix la tradició de les dues edicions anteriors. Aquest llibre reivindica per al moviment veïnal l'autoria d'una frase, "la Barcelona dels barris", que els responsables municipals ens han manllevat i han volgut convertir en un "logo" propi. Podreu trobar-lo per a Sant Jordi. ***Redacció***

Revistes de barri

La Veu de la Verneda

El 2007 va acabar amb un número 0 d'aquesta nova revista veïnal que esperem i desitgem que pugui tenir continuïtat. En les seves pàgines s'expliquen els límits de la barriada, es fa referència als seus orígens barraquistes i s'analitzen les característiques de la població i diferents indicadors socioeconòmics, així com un recull de les opinions dels veïns i veïnes. També es dóna constància de les tres reivindicacions prioritàries del seu moviment veïnal. La publicació ha sorgit en el marc del projecte de la Favb "El barri, espai de convivència".

Fort Pienc

Subtitulada com "La revista del barri", al seu últim número de 16 pàgines informa de la proposta veïnal al PAD per als pròxims quatre anys en matèries com urbanisme, sanitat, ensenyament, mobilitat, medi ambient, seguretat, comerç i moviment associatiu. A les seves pàgines s'anuncia el llibre de l'Arxiu Històric del barri, *Fort Pienc, ahir i avui*.
També fa referència a la inauguració del CAP de Roger de Flor i denuncia Fecsa-Endesa per les apagades que van afectar greument el barri i tota la ciutat el passat estiu.

Contra-Infos

Van celebrar la publicació del número 500 i quan surti aquest número *Carrer* portaran 506 setmanes sortint sense interrupció. Milers d'informacions que es fan ressò de situacions que no troben un racó als mitjans de comunicació convencionals: vagues, okupacions, detencions... Una feina tenaç i autogestionada per oferir una eina informativa diferent.
Al Contra-Infos li complementa fidelment la publicació Info-Usurpa, una guia completa de centenars d'actes que protagonitza la ciutat, la dels ciutadans rebels. L'enhorabona.

EL COR ROBAT

CATHERINA AZÓN

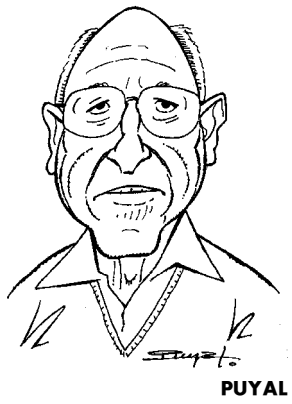

Carles Burgès Mañes

President de l'AV del barri de la França

"Ens vam assabentar per un veí que la línia 2 del metro passava per sota del nostre barri. Ens sentim súbdits."

Amb 66 anys complerts, en Carles és del Poble Sec "de tota la vida". Dibuixant i dissenyador de professió, el seu treball és molt valorat en el món de la producció cinematogràfica: ha col·laborat amb Steven Spielberg i Tim Burton. Viu en un barri que té una població de 37.000 veïns i veïnes i és president de l'associació des de fa 8 anys. També és vicepresident de la Unió d'Associacions de Veïns i Veïnes de Sants-Montjuïc (Poble Sec).

— Carles, ens agradaria parlar de la teva professió...
— Un altre dia, avui parlem de la meva barriada!

— La vostra associació compleix 30 anys...
— Sí, el 6 d'abril. Ho celebrarem amb una gran festa. Dinar de germanor, una bona botifarrada i ball. Ens ho hem guanyat.

— Temps per a festes?
— No! Més aviat de preocupació pel perllongament de la línia 2 del metro. Passarà pels nostres barris i es van oblidar de nosaltres: no ens van informar.

— No pot ser!
— El projecte va sortir a informació pública al 2005 i no ens van dir res. La informació pública està molt allunyada del veïnat. Va passar el temps i al gener del 2007 un veí ens va informar que la línia ens arribava des de Sant Antoni i passava per sota de 25 finques. Dues d'elles estan afectades per aluminosi i diversos edificis tenen més de 100 anys i són patrimoni.

— Van fer cates?
— N'hi van fer molt poques i no ens han dit res dels resultats. Els edificis de la nostra barriada són molt antics i n'hi ha alguns que fins i tot no sabem si tenen o no fonaments.

— I què vàreu fer?
— Vam anar a la Generalitat per sol·licitar un joc de plànols i ens van informar que les obres tindrien dues zones diferenciades. Des de Sant Antoni fins al Poble Sec treballarien a cel obert i des del Poble Sec a Zona Franca (la zona del Parc Logístic) amb la tuneladora avançant 5 metres per dia. El trajecte total és de 6 quilòmetres.

— Quina serà l'àrea d'influència?
— Afectarà a una amplada de 40 metres en tot el recorregut i està previst que l'obra tingui una durada de més de 4 anys.

— I el pas següent per la vostra part?
— Reunir-nos i organitzar-nos. Vam crear la Plataforma d'Afectats per la Línia 2, "PAL2", que agrupa unes 500 persones i diverses entitats.

— Heu fet reunions?
— Sí, diferents vegades, per escrit, presencials. Mentre les obres continuen aturades, nosaltres continuem plantejant coses. Ens sembla imprescindible que la Generalitat financi la feina d'uns tècnics de la nostra confiança i que facin les cates necessàries, sobretot en els habitatges més dubtosos.

— Arribem a un nou any sense informacions...
— Sí. Estem assessorats pel Col·lectiu Ronda. A la comissió de seguiment participem onze entitats, set de les quals són associacions de veïns que representen 5.000 socis. No estem en contra del projecte. El que volem és que l'obra sigui segura i que s'ajustin a la normativa aprovada el 7 de gener de 2008 sobre obres públiques. No volem un altre Carmel!

— També heu enviat un informe al Síndic de Greuges.
— Sí, però, i no m'agrada ser negatiu, encara no ens ha respost.

— Quant de temps porteu de treball?
— Més d'un any. I el que és pitjor, no sabem quan comencen les obres (no hi ha pressupost) ni si s'accepten les propostes.

— Resumint, ¿com us sentiu?
— L'administració no està a prop de la gent: ens sentim súbdits.

Parlant del
CARRER
i de la ciutat

“Al Raval le han dado urbanismo, pero le han quitado alma”

Francisco González Ledesma

Periodista y escritor

LUIS CALDEIRO
ENTREVISTA

IGNASI R. RENOM
FOTOGRAFIA

Su vida parece una novela, género en el que brilla con luz propia desde hace décadas. Una vida vivida plenamente, con el halo épico del *self-made-man*, el hombre hecho a sí mismo. En 1948, y con sólo 21 años, gana el Premio Internacional de Novela, instituido por el editor José Janés y que le concede un jurado presidido, nada más y nada menos, que por Somerset Maugham. El futuro parecía inmejorable: "Imaginaba que podía ser un novelista de cierto prestigio, era muy joven y me hacía toda clase de ilusiones". Pero la vida le propina el primer zarpazo. Su obra, *Sombras Viejas*, es prohibida por la censura franquista, y su autor, tildado de "rojo" y "pornógrafo". "Imagínese un hijo de familia pobre, que creía que podía labrarse un porvenir como escritor, y que de repente le cortan el camino". La prohibición "supuso una ruptura en mi vida. Y no sólo una ruptura material, sino vital: me cortaban la posibilidad de explicar lo que yo quería decir. Mi vida era -y es- decir alguna cosa. Y me di cuenta de que ya no podía decir nada". Entonces inicia una nueva etapa, "por pura desesperación": Se dedica a escribir -bajo el sugestivo apodo de *Silver Kane*- novelas del Oeste, único medio que se le presenta para continuar en la literatura. El ritmo de entrega era endiablado (una por semana), pero gracias al nuevo trabajo "tuve la posibilidad de aprender el oficio de novelista, que es muy difícil". "El hecho de tener que escribir novelas que resultaran interesantes desde la primera página y a tal velocidad" -recuerda- "me enseñó mucho. Estoy muy agradecido a esa época. Siempre digo que fue un *aprendizaje de perro*, pero si hoy soy novelista es gracias a aquello". Ese ritmo febril contagió toda su vida. Durante una época, escribió, a la vez, en *La Vanguardia* (donde llegó a ser redactor jefe), novelas del Oeste, y además, literatura propia, personal. "No dormía apenas. Salía del periódico a las dos y pico de la mañana, y a las tres ya estaba escribiendo novelas. A las cinco terminaba, y desde esa hora hasta las ocho escribía ‘para mí’, como yo lo llamaba. Entonces me acostaba y me levantaba a las doce. Dormía cuatro horas, pero me despertaba pensando: ‘Soy un millonario, me levanto a las doce’”. Si la prohibición de *Sombras Viejas* significó su muerte literaria, el premio Planeta en 1984, con su obra *Crónica sentimental en rojo* supuso "resucitar". "Era una persona que estaba muerta" -afirma- "pero no había perdido la fe. Eso es lo único bueno que tengo: que nunca pierdo la fe". Y al recordar aquel éxito, reflexiona: "De alguna manera, es que como si aquel sacrificio se hubiera visto recompensado".

Crónica sentimental en rojo es una novela del género negro, que tiene como protagonista al policía Méndez, la antítesis del Carvalho de Vázquez Montalbán: "No tienen nada que ver. Carvalho es culto, entiende de comida y de mujeres. Méndez es un hombre de la calle, no sabe comer bien ni puede ir con mujeres" (en varios pasajes se insinúa su impotencia). Son antagónicos hasta en el paisaje: Mientras Carvalho contempla Barcelona desde su torre de marfil de Valldoreix, Méndez se confiesa "una rata de ciudad". Arrastra su cuerpo avejentado por el Raval, un Raval hoy desaparecido. Y por aquí llegamos a una de sus pasiones: Barcelona. Ledesma es un gran retratista de la ciudad y de un período concreto, los primeros años de la transición. "Yo soy hijo y enamorado de Barcelona" -confiesa-. "Y por mis años de periodista, también un buen conocedor de ella". "Yo he amado la Barcelona de antes, pobre, triste, revolucionaria, porque me daba cuenta de que tenía una gran dignidad. De que a pesar del franquismo y de la burguesía catalana -que, se diga lo que se diga, fue adicta al régimen-, el pueblo barcelonés era un pueblo digno, trabajador, que no quería que le regalaran nada". ¿Y cómo ve su evolución?: "Pues ha ganado mucho en el terreno urbanístico. Pero lo que me sabe mal es que algunos barrios, como el Raval, han sido aniquilados". ¿Aniquilados?: "Sí, se les ha dado luz, simetría, urbanismo, pero se les ha quitado alma". Y redondeando su reflexión, comenta: "A Méndez también le pasa. Si ahora se pasea por el Raval, se pierde un poco".

Recuerda, por ejemplo, El Molino de los años 50, donde por dos pesetas se tenía derecho a espectáculo y consumición de la gaseosa de la casa (llamada *La Graciosa*). "Estaba lleno de homosexuales, muy mal vistos en aquella época, que te contaban historias desgarradoras, pero también muy divertidas". ¿Y qué hay de la dignidad de aquella Barcelona pobre y triste?: "La dignidad está pasada de moda. Antes, la gente luchaba mucho más porque estaba mucho más puteada. Cuando tienes lo que necesitas, no estás dispuesto a luchar por nada más. Y Barcelona ya no es una ciudad castigada; se vive mucho mejor, y, por tanto, sus ansias de lucha las ha ido perdiendo".

Sal i pebre

Aigua va!

Fa un temps que les associacions de veïns i veïnes reivindiquem que el rebut de l’aigua penalitzi els que en malbaraten. S’augmentava el preu quan se superava la quantitat que ens corresponia tenint en compte el número de persones que depenien del comptador. No es va trigar a conèixer que Barcelona és una de les poblacions que estalvia aquest bé tan necessari i escàs. Fa uns dies se’ns informava que Barcelona té molta menys aigua embassada que les ciutats de Madrid, Múrcia o Saragossa i, davant la pertinaç sequera que tenim, en el mes de maig l’aigua arribarà en vaixell. En aquestes estàvem quan es denuncia al diari *El Punt* que a l’alçada de Badalona la canonada que porta l’aigua a Barcelona perd 432.000 litres al dia. Pèrdua que pot fer anys que passa. És a dir, en un any s’han llençat 11.680.000 litres d’aigua. Han de concretar-se responsabilitats. Que s’arregli la conducció i que s’aprofiti l’aigua que es perd fins que les obres finalitzin. No hi ha excuses. Generalitat i autoritats municipals han donat un pèssim exemple. Tot un escàndol.

Zeta

L’acudit

LAPEDRA